מדינת ישראל

משרדי הממשלה

32

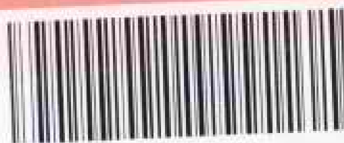
איו"ש

מ' 87 - אפריל 89

משרד: 11.11

מחלקה

מס' תיק מקורי: 11.11

שם תיק: לשכת המנכ"ל אורי מרינוב -איו"ש (אזור יהודה ושומרון)

מזהה פיזי

גל- 40228/11

מזהה פריט 000mz89

כתובת 3-5-6-112-2

תאריך הדפסה 04/09/2017

תאריך : 31/03/92

מספרנו: אכס(1) 01240

לכבוד
דר' ישראל ברזילי
האגף לחומרים מסוכנים
ת"ד 6234
ירושלים 91061

דר' ברזילי הנכבד,

הנדון: ועדת ההיגוי לניטור רעלים
סימוכין: ישיבת הועדה לניטור רעלים מיום 10.10.91
מכתבי מיום 29/1/92

אבקש לזמן את הועדה לניטור רעלים לצורך מציאת דרכים למניעת הפצת רעלים מתחומי ישראל לאיו"ש.

ב ב ר כ ה ,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח
על הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

העתקים:

מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה
סמנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה
מר אלי שדות ר.ש.ט.
מר מ. דיבס המשרד לאיכות הסביבה

המשרד לאיכות הסביבה
לשכת המנכ"ל

	לידיעה	לפעולה	הערות
אליק			
ג'וסי			
דבורה			
ולרי			
יוריק	✓		
יצחק			
ישראל			
ישעיהו	✓		
ליאורה			
כאל			
סטיליאן			
עמי/אריה			
עמרם			
רותי			
דורית			
דרור			

☐ לתיק ☐ למעקב

ת"ח ________

לתיוק-לשכת השר

תאריך __________ חתימה __________

תאריך: 02/03/92

מספרנו: אכס(1) 00773

לכבוד
דר' א. מרינוב
מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה

דר' מרינוב הנכבד,

הנדון: ביוב מזרח ירושלים ומעלה אדומים

1. מצ"ב מכתבי לראש המועצה האזורית מגילות.

2. הרקע למכתב הוא החלטת ועדת המשנה לביוב של מועצת התיכנון (מת"ע) שלא להתיר לעירית ירושלים הזרמת ביוב גלמי בתעלה פתוחה מצומת אלמוג (מוצא מאסף הביוב) לים המלח.

הנימוקים להחלטה:
א. מניעת סילוק שפכים גלמיים לים המלח בכלל והמנעות מעימות עם ירדן בפרט.
ב. מניעת מפגעים עיליים (יתושים ריחות וכיו"ב) לקיבוץ בית הערבה.
ג. לגרום לעיריות ירושלים ומעלה אדומים להשלים את פרוייקט הביוב.

3. עירית מעלה אדומים הגישה לאחרונה להפקדה את תוכנית אתר 06 (כ- 2000 יח"ד) הודעתי למת"ע ולעירית מעלה אדומים כי נתנגד להפקדת התוכנית עד להגשת תוכנית לטיפול וסילוק השפכים לאשור ועדת המשנה לביוב של מת"ע והפקדת התחיבות תקציבית עם לוח זמנים לביצוע.

4. לידיעה.

ב ב ר כ ה,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח
על הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

תאריך : 02/03/92

מספרנו: אכס(1) 00689

לכבוד
מר דוד בלאו
ראש המועצה האזורית
מגילות

אדון נכבד,

הנדון: ביוב מזרח ירושלים
סימוכין: מכתב מס. 51 מיום 27/1/92

1. החלטת מ.ת.ע. האוסרת על עירית ירושלים להזרים ביוב גלמי בצינור, ונסיגת משהב"ש מהשתתפותו בביצוע הפרוייקט אינם פוטרים את עיריות ירושלים ומעלה אדומים מאחריותן לטפל בשפכים ולסלקם כנדרש ע"י משרדי המנהא"ז הנוגעים בדבר.

2. בעקבות הביקורת שהושמעה לאחרונה מצד גורמים שונים במשק המים, בעניין הקמת מתקני הטיפול באזור מחצבת חזמה במקום באזור צומת אלמוג, נבדקת פעם נוספת תוכנית סילוק השפכים האזורית בהתיחס לחלופות הנ"ל.

3. מבלי להמתין להכרעה בעניין החלופה המועדפת, הננו ממליצים לכם לפעול כבר עתה, באמצעות נציבות המים וההסתדרות הציונית, לקליטת הקולחין ולהשבתם לחקלאות.

4. על מנת לקבוע את איכות הקולחין שתותר להשבה, נבקשכם להעביר אלינו את רשימת הגידולים החקלאיים שבכוונתכם להשקות בקולחין.

ב ב ר כ ה ,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח
על הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

העתקים:
דר' א. מרינוב, מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה
מר ש. שטרייט, פרוייקט הביוב הארצי
מר ר. הלפרין, מהנדס ראשי לבריאות הסביבה ומשרד הבריאות
מר א. איתן - נציבות המים
מר ל. שלף, נציבות המים
מר בני ריקארדו, הממונה על ההתישבות היהודית באיו"ש
גב' נינט אברמוביץ, עירית ירושלים
עירית מעלה אדומית /מהנדס העיר
קמ"ט שמורות טבע

-מוגבל-

צבא הגנה לישראל
המנהל האזרחי
לאזור יהודה ושומרון
לשכת ראש המנהל
חק - 01220
ו - אדר - תשנ"ב
10 - פברי' - 1992

המשרד לאיכות הסביבה
לשכת המנכ"ל
19-2-1992
נתקבל
מספר 3581

המשרד לאיכות הסביבה - עוזר המנכ"ל - מר דרור אמיר
תפ"ש - סגן המתאם

הנדון: **המועצה העליונה לתכנון ובניה - איו"ש**

1. בחנו בקשתך אך לצערנו לא נוכל לצרפו למת"ע כבקשתך מהסיבות הבאות;

א. לשינוי הרכב יש משמעות משפטית ורק עתה סוכם ההרכב לאחר שהיתה עתירה לבג"צ בנושא.

ב. הראיה של נושא הביוב צריכה להיות שלמה, דהיינו, לישובים הישראלים ולישובים הערבים.

ג. נציגי הישובים הישראלים מיוצגים במת"ע.

2. המלצתנו להמשיך בטיפול במינויו של מר מיכה בלום כקמ"ט איכות הסביבה ולשם כך רצוי אף לזמן דיון נוסף אצלכם עם נש"מ כדי לפתור הבעיות שצצו.

בברכה,

שחף דרור אל"ם
סגן ראש המנהל

מדינת ישראל
המשרד לאיכות הסביבה

לשכת המנהל הכללי

ירושלים, ד׳ בשבט התשנ״ב
9 בינואר 1992

לכבוד
אל״מ דוד שחף
סגן ראש המנא״ז איו״ש
<u>בית אל</u>

לשפי שלום רב,

הנדון: <u>המועצה העליונה לתכנון ובניה - איו״ש</u>

1. בהמשך לשיחתנו בנדון, כידוע לך, המאמצים למינוי קמ״ט איכות הסביבה לעת עתה אינם עולים בהצלחה.

2. לאחרונה הוקמה יחידה לאיכות הסביבה לאזור השומרון, אשר מטפלת במסגרת אגוד ערים לאיכות הסביבה בנושאים הסביבתיים בישובים היהודים בשומרון.

3. על כן, בינתיים, עד למנוי קמ״ט איכות הסביבה, אודה לך אם תוכל לבדוק אפשרות לצרף את מנהל היחידה לאיכות הסביבה בשומרון, מר יצחק מאיר כחבר/יועץ/משקיף במועצה העליונה לתכנון ובניה איו״ש. דבר זה יאפשר למשרד לקבל מידע על פרויקטים מתוכננים, ולתרום מיכולתנו המקצועית על מנת להקטין עד למינימום נזקים סביבתיים העלולים להיגרם כתוצאה מפרויקטים אלה.

בברכה,

דרור אמיר
עוזר המנכ״ל

העתק: מנכ״ל המשרד
סמנכ״ל בכיר, משרד איכות הסביבה
מנהל היחידה לאיכות הסביבה - אריאל

דא-שפי

רה 2811

לפגישה עם פרז' לא

שמעוני מהמוסד יום ירושלים

עינה רקמן

משרד הביטחון

שר הביטחון

הקריה, כ״ג חשון תשנ"ב
31 אוק׳ 1991

16611 /ק

לכבוד
סגן השר לאיכות הסביבה
יגאל ביבי
ירושלים

שלום רב,

אני מתייחס למכתבך מיום 27.8.91 בענין מינוי קמ"ט איכות הסביבה באיו"ש.

מתאם הפעולות באיו"ש ובחע"ז כותב לי:
"מינוי קמ"ט לנושאי איכות הסביבה, מטופל במסגרתנו מזה זמן רב, ומיותר לציין כי גם אנו מודעים לנושאי איכות הסביבה ומכירים בחשיבותם.

כבר בדצמבר 89, סיכמנו עם מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה - ד"ר אורי מרינוב, על מינוי קמ"ט לנושאי איכות הסביבה, ובזמנו אף הוסכם כי משרדו ישא בעלויות הקמת המשרד.

פתחנו בהליכים במטרה ליישם הסיכום דלעיל, אלא שבנראה על רקע בעיות מימון של משרד איכות הסביבה בכל שנוגע למשרה זו, הוקפא הנושא במתכונת זו.

מאוחר יותר (בנוב׳ 90), סוכם על דעת המשרד, כי בנושאי איכות הסביבה, יטפל מטעמינו מר מיכה בלום, המשמש במסגרת יח׳ קמ"ט בריאות באיו"ש כאחראי לפיקוח על נושאי איכות הסביבה.

2/...

משרד הביטחון

שר הביטחון

ואמנם, בהתאם לסיכום זה אכן מטופלים ביום מיגוון הנושאים הנוגעים לאיכות הסביבה בפועל, על-ידי מר מיכה בלום.

הצענו בעבר ואנו חוזרים ומציעים כי מר מיכה בלום, ישא מטעם המשרד לאיכות הסביבה בתואר קמ"ט איכות הסביבה איו"ש ובתור שכזה, יונחה במובן על-ידי גורמי המשרד. בדרך זו נחסוך:

א. הקמת משרד חדש על כל עלויות התקורה הכרוכות בכך.

ב. בחינה מעמיקה של דברי החקיקה הרלוונטים וביצוע תיקונים לפי הצורך והענין.

ג. השטח ימשיך לעבוד עם עובדי יחידת קמ"ט בריאות, גם בנושאי איכות הסביבה, כמו עד היום.

מיותר לציין, כי נשמח לקבל כל הצעה אחרת להסדרת הנושא."

ב ב ר כ ה ,

משה ארנס

שר הבטחון

צש-4210

יצחק גל

מדינת ישראל
המשרד לאיכות הסביבה

המשרד לאיכות הסביבה
לשכת המנכ"ל
14-10-1991
נתקבל

מחוז המרכז
ת.ד. 562 רמלה 72100
טל' 08-254546
כ"ח תשרי 1991
06 אוקטובר תשנ"ב
סימוכין: אס"פ 30/30

לכבוד
מר מיכה בלום
קמ"ט בריאות
ת.ד. 16
<u>בית אל</u>

א.נ.,

הנדון: <u>אס"פ כפר סבא</u>
סימוכין מכתב מה- 13.8.91

מכתב שבסימוכין למנכ"ל המשרד הועבר לטיפולי.

ראשית אני מתנצל על האיחור במתן התשובה.

כידוע, נכנס לתוקף לפני כשנה התקנות למניעת מפגעים (מניעת זיהום אויר וריחות בלתי סבירים מאתרים לסילוק פסולת), התש"ן - 1990.

אני מציע שבכל מקרה של מפגעים שמקורם בבעירת פסולת באתר תפנו מיידית וישירות לסיירת. (טל' 6952281 - 03).

בברכה
אורי אמית
רע"נ פסולת מוצקה

<u>העתקים:</u>
ד"ר אורי מרינוב - מנכ"ל המשרד לאיכ"ס.
מר י. גרדן - מנהל המחוז, כאן.
מר ע. מילר - סגן ראש עירית כ"ס.
מר י. אולנדר - מנהל היחידה לאיכ"ס.
מר א. לוין - מנהל הסיירת לאיכ"ס.

אב/אא

לשכת יצחק

המשרד לאיכות הסביבה
לשכת המנכ"ל

	לידיעה	לפעולה	הערות
אליק			
ג'וסי			
דבורה			
ולרי			
[illegible]ריק			
יצחק			
ישראל			
ישעיהו			
ליאורה			
מיכאל			
סטיליאן			
עמי/אריה			
עמרם			
רותי			
[illegible]רית			
דרור			

עמרם שלנו אתה לפונה

☐ לתיק ☐ למעקב

מ.ש.

ת"ת ____________

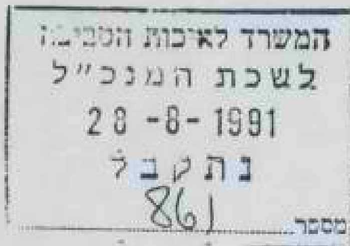
לתיוק-לשכת השר

תאריך חתימה

המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
שרותי הבריאות
לשכת קצין מטה בריאות

תאריך :13/08/91

מספרנו:אכס(1) 00863

לכבוד
דר' אורי מרינוב
מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה

דר' נכבד,

הנדון: אתר סילוק פסולת עירית כפר-סבא
סימוכין: שלנו מ-715.90 מיום 15/10/90

בפגישה שקיימתי ביום 23/7/91 עם ראש עירית קלקיליה ומפקד משל"ט קלקיליה סא"ל עמית זייד העלה ראש העיריה את בעית המפגעים שגורמת מזבלת כפר-סבא.

פניתי האחרונה אליך בנושא היתה בתאריך 15/10/90 ראה סימוכין.

אודה לך אם תעדכן אותנו על הנעשה לפתרון הבעיה.

ב ב ר כ ה ,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח
על הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

העתקים:
תפ"ש / סגן המתאם
סגן רמ"א
רע"ן מו"ש
תפ"ש / רע"ן מו"ש
מפקד משל"ט קלקיליה

המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
שרותי הבריאות
לשכת קצין מטה בריאות

תאריך : 29/01/92

מספרנו: אכס(1) 00326

לכבוד
דר' ישראל ברזילי
האגף לחומרים מסוכנים
ת"ד 6234
ירושלים 91061

דר' ברזילי הנכבד,

הנדון: סיכום ישיבת ועדת ההיגוי לניטור רעלים מיום 10.10.91 - הבהרה

סיכום הדברים שבנדון אינו משקף נכונה את שנאמר על ידי בדיון ומצאתי לנכון להביא הדברים על דיוקם.

1. מקורם של חומרי ההדברה באיו"ש הינו ישראל.

2. הפצתם של חומרי ההדברה באיו"ש מבוצעת ע"י סוכנים ישראלים (ערבים ויהודים) המסתובבים ומוכרים מרכולתם לכל המעוניין. בדרך כלל מחזיקים סוכנים אלה היתרי רעלים שניתנו להם ע"י הגורמים המוסמכים בתחומי הקו הירוק.

קנית חומרי הדברה מתבצעת גם ישירות לחקלאים בחנויות השוק בארץ.

3. ידוע לנו ואף דווח על כך בישיבה שחלק מאותם חומרים המגיעים לאיו"ש נגנבים ממחסני הדברה בארץ (מקיבוצים ומושבים).

4. מהסיכום לא ברור למי הכוונה "אין לנו סמכות וכ"א להתמודד עם הבעיה - באשר לאיו"ש יש בידנו סמכויות ואף נעשה פקוח על מכירת חומרי הדברה בחנויות, אולם אין פקוח על השמוש והאחזקה של חומרים בסקטור החקלאי.

על סמך דווח של המדריכים החקלאים נרכשים בדרך כלל חומרי ההדברה בכמות הנדרשת לפעולת ריסוס חד פעמית. החקלאים אינם נוהגים לאגור חומרי הדברה בשל מחירם הגבוה ומשום כך אין ברשותם מחסנים לחומרי הדברה.

שאריות של חומרי הדברה מוחזקים בדרך כלל במחסן ובבית.

5. בדיון על דרכי מניעת הפצתם של חומרי הדברה באיו"ש הוצע על ידנו לטפל "בצוואר הבקבוק" של מערך השווק - היצרנים והמשווקים בתחומי הקו הירוק.
סוכם שהנושא ידון בפגישה הבאה של ועדת ההיגוי.

ב ב ר כ ה ,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח
על הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

העתקים:

מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה
סמנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה
מר אלי שדות ר.ש.ט.
מר י. מאיר ר.ש.ט.
מר דיבס מרק המשרד לאיכות הסביבה

תאריך : 28/01/92

מספרנו: אכס(1) 00315

לכבוד
מר בן-ציון גשורי ובניו
אזור תעשיה
תל-מונד 40600

הנדון: קו ייצור של הדשן אמוניום סולפט
סימוכין: מכתבנו אכס(1) 00036 מיום 7/1/92

1. בהמשך לסימוכין וע"ס חוות דעת של דר' מ. סלע רע"ן חומרים מסוכנים במשרד לאיכות הסביבה מחוז המרכז הרינו מאשרים בזאת פתיחתו מחדש של קו הייצור של הדשן אמוניום סולפט.

2. אין מכתבנו זה מבטל את הנדרש בסעיף 3 ג' שבסימוכין.

ב ב ר כ ה ,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח
על הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

העתקים:

ת"ת אלוף גדי זוהר - ראש המינהל האזרחי
דר' א. מרינוב - מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה, ירושלים
מר י. גורן - מנהל מחוז המרכז, המשרד לאיכות הסביבה, רמלה
אל"מ עמית זייד - מושל טול-כרם
סא"ל ברוך נגר - רע"ן מו"ש
סא"ל י. גוטליב - רע"ן כלכלה
דר' י. ברזילי - חמ"ס המשרד לאיכות הסביבה, ירושלים
דר' מ. סלע - רע"ן חמ"ס, מחוז המרכז המשרד לאיכות הסביבה, רמלה
מפקח עזרי זהרי - ר.מ. סיור משטרת טול-כרם
מר רענן גשורי מנהל מפעל גשורי טכנולוגיות
סא"ל זוהר דוד רע"ן חמ"ר רכז הג"א לחמ"ס, יהודה הימית 36 יפו
דר' נתן עמית, רמ"ד בריאות תעשיתית/מקרפ"ר ד.צ. 02149, צ.ה.ל.

לוטה: לכל המכותבים מכתבו של דר' מ. סלע

מדינת ישראל

המשרד לאיכות הסביבה

מחוז המרכז
ת.ד. 562 רמלה 72100
טל' 08-254546
כ"ב שבט תשנ"ב
27 ינואר 1992
סימוכין: חמ"ס 35/4

לכבוד
מר מיכה בלום
אחראי לפקוח על הנדסת הסביבה
שרותי בריאות יו"ש
ת.ד. 17
בית - אל

א.נ.,

הנדון: מפעל גשורי

בתאריך 26.01.92 בקרתי במפעל גשורי ובדקתי את פליטת האמוניה ממתקן יצור הדשן.

לפי בדיקתי היה רכוז האמוניה בצמוד לריאקטור כ - 0.1 ח"מ, שהוא רכוז נמוך בהרבה מהרכוז המותר, ורכוז אפסי במרחק של 5 מ' ומעלה מהמתקן.

לאור בדיקה זו, לאור השיפורים שהוכנסו במתקן ע"י המפעל ובהתאם להמלצות דו"ח מומחה שנמסר לי, אינני רואה שום סיכון בהפעלת מתקן זה.

ממליץ לאשר את פתיחתו מחדש.

בכבוד רב

ד"ר מוטי טלע
רע"נ חומרים מסוכנים

העתק:
י. גורן -מנהל המחוז, כאן.

תאריך : 07/01/92

מספרנו: אכס(1) 00036

לכבוד
מר בן-ציון גשורי
תעשיות גשורי ובניו
אזור תעשיה
תל-מונד 40600

הנדון: מפגעים סביבתיים ממפעל גשורי טכנולוגיות באזור תעשיה טול-כרם

1. מצ"ב מכתבו של מר י. גורן מנהל מחוז המרכז במשרד לאיכות הסביבה המפרט שני ארועים של פליטת אדי אמוניה ממפעלכם.

2. מצ"ב דו"ח מימצאי ביקורת שנערכה במפעלכם בתאריך 17.12.91 ע"י צוות המשרד לאיכות הסביבה מחוז המרכז. הדו"ח מצביע על מפגעים סביבתיים חמורים שמפעלכם יוצר כתוצאה מתהליכי ייצור לקויים ואי עמידה בתיקני ייצור ואחסון חומרים מסוכנים, חוסר סדר וארגון וכיו"ב.

3. לאור האמור לעיל הנכם נדרשים לפעול כדלקמן:

א. לסגור לאלתר את קו הייצור של הדשן אמוניום סולפט עד לתיקון הליקויים וקבלת אשור על תקינות המתקנים ע"י המשרד לאיכות הסביבה מחוז המרכז.

ב. לבצע את ההוראות כאמור בנספח ב' של המשרד לאיכות הסביבה,

../2.

ג. הנכם נדרשים, תוך 60 יום מקבלת מכתב זה להגיש אלינו בקשה לרישון עסק, לבקשה יש לצרף את המסמכים הבאים:

1. תוכנית המפעל.

2. תוכנית מתקנים ותהליכי ייצור.

3. תסקיר השפעה על הסביבה מאושר ע"י המשרד לאיכות הסביבה מחוז המרכז.

4. אשור המשרד לאיכות הסביבה על תיקון הליקויים כאמור בנספח ב'.

4. אי עמידה בלוח הזמנים הנ"ל יחייב את סגירת המפעל.

ב ב ר כ ה ,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח
על הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

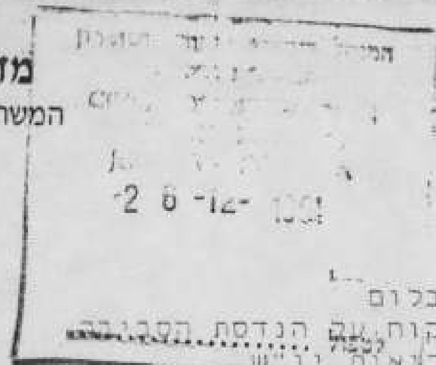
העתקים:

ת"ת אלוף גדי זוהר - ראש המינהל האזרחי
דר' א. מרינוב - מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה, ירושלים
מר י. גורן - מנהל מחוז המרכז, המשרד לאיכות הסביבה, רמלה
אל"מ עמית זייד - מושל טול-כרם
סא"ל ברוך נגר - רע"ן מו"ש
סא"ל י. גוטליב - רע"ן כלכלה
דר' י. ברזילי - חמ"ס המשרד לאיכות הסביבה, ירושלים
דר' מ. סלע - רע"ן חמ"ס, מחוז המרכז המשרד לאיכות הסביבה, רמלה
מפקח עזרי זהרי - ר.מ. סיור משטרת טול-כרם
מר רענן גשורי מנהל מפעל גשורי טכנולוגיות
סא"ל זוהר דוד רע"ן חמ"ר רכז הג"א לחמ"ס, יהודה הימית 36 יפו
דר' נתן עמית, רמ"ד בר יאות תעשייתית/מקרפ"ר ד.צ. 02149, צ.ה.ל.

מדינת ישראל
המשרד לאיכות הסביבה

מחוז המרכז
ת.ד. 562 רמלה 72100
טל' 08-254546
י"ב טבת תשנ"ב
19 דצמבר 1991
סימוכין: חמ"ס 35/56

לכבוד
מר מיכה בלום
אחראי לפקוח על הנדסת הסביבה
בשרותי בריאות יו"ש
ת.ד. 17
בית - אל

א.נ.,

הנדון: קו יצור אמוניום סולפאט במפעל גשורי-א.ת. טול כרם

בתאריכים 26.11.91 ו - 08.12.91 נפלטו אדי אמוניה ממפעל גשורי ב-א.ת. טול כרם לעבר המחנה הצבאי הסמוך.

בעקבות פליטות אלו נגרמו בחילות הקאות ודמעת לחילי הגדוד הנ"ל.

צוות המשרד לאיכה"ס שהגיע למפעל ב - 17.12.91, לא הצליח להבין ממנהלי המפעל מהו הגורם לתקלה הנ"ל. מדידות שנערכו ע"י ד"ר מוטי סלע בעזרת שפופרות ניטור של חברת פריגר, הצביעו על מוקדי דליפות של אמוניה בדוד הראקציה (היוצר דשן מאמוניום וח. גפריתנית), וכן על רכוז גבוה של אידי אמוניה במרחק של 15 מ' מהדוד ועד לגדר המזרחית של המפעל.

לאור האמור לעיל הנני ממליץ לסגור את קו היצור של הדשן אמוניום סולפאט, וזאת עד לגמר ישום המקנות והמלצות שיוצאו ע"י גורם מומחה.

דו"ח מפורט הכולל גם התיחסות לכל יתר ההבטים יסוכם בנפרד.

בכבוד רב
גורן יצחק
מנהל מחוז
המרכז

העתקים:
ד"ר א. מרינוב- מנכ"ל המשרד לאיכה"ס, ירושלים.
ד"ר י. ברזילי- רא"ג חמ"ס, המשרד לאיכה"ס, ירושלים.
מר פ. זך - ראש המנהל האזרחי לאזור יו"ש.
ד"ר נ. עמית - רמ"ד בריאות תעשיתית/מקרפ"ר ד.צ. 02149 צ.ה.ל.
ג'י/חש

מדינת ישראל
המשרד לאיכות הסביבה

המנהל האזרחי ליהודה ושומרון
שרותי הבריאות
CIVIL ADMINISTRATION
HEALTH SERVICES
JUDAEA & SAMARIA
01-01-
נתקבל
לטפל ....

מחוז המרכז
ת.ד. 562 רמלה 72100
טל 08-254546

ט"ו טבת תשנ"ב
22 דצמבר 1991
סימוכין: תשע 1-28/27

לכבוד
מר מיכה בלום
אחראי לפקוח על הנדסת הסביבה
בשרותי בריאות יו"ש
ת.ד. 17
בית אל

א.נ..

הנדון: <u>סיור במפעל גשורי א.ת. טול כרם</u>

בתאריך 17.12.91 נערך בקור של המשרד לאיכה"ס במפעל גשורי טכנולוגיות מתקדמות ב - א.ת. טול כרם.

הסיור נערך בעקבות 2 תלונות על פליטת אמוניה מהמפעל לעבר המחנה הצבאי הסמוך ושכתוצאה ממנו נפגעו מספר חיילים.

<u>בסיור השתתפו:</u>
מר סרי רוני - רע"נ זהום אויר.
מר מדרי אמנון - רע"נ שפכים.
ד"ר מוטי סלע - רע"נ חומרים מסוכנים.
נציג מרכז חמ"ס של הג"א.
רס"ר שרעבי חנניה ממשטרת טול כרם. טול כרם.
ד"ר רענן גשורי - מנהל המפעל.
מר דוד שמיר - מנהל השווק.

מדינת ישראל

המשרד לאיכות הסביבה

<u>נספח א'</u>

<u>ממצאי הבקור</u>:

1. סמוך לצד המערבי של המפעל נמצא פרדס. כל העצים בשורה הראשונה המקבילה למפעל מתים וכך גם הברושים שבצדו הצפוני של הפרדס במרכז הפרדס יש קטע הכולל 2 שורות עצים מתים. התבוננות מדוקדקת העלתה שהאדמה מתחת לעצים אלו לבנה והגומה של 2 מהם היתה מלאה נוזל אדמדם.

שאריות הנוזל האדום ופס האדמה הלבן הובילו אל אחד ממיכלי האגירה (בני 9 טון) של חומצה זרחתית העומדים בצמוד לקיר המערבי ללא מאצרות.

ראוי לציין שהאדמה הרגילה באזור המפעל היא חרסיתית עם רכוז זרחן של כ-1 ח"מ (הזרחן הזה הוא ברובו בלתי מסיס ונמצא כחלק אינטגראלי בתוך המולקולה של המינרל) ובעלת PH של כ-8.
בדגימה קרקע שנלקחה מהאזור שבו יש עצים מתים, ואשר נבדקה במעבדות ספקטרולאב בקרית המדע בנס ציונה, התברר ש-PH הקרקע הוא 5.9 (זו ירידה חזקה לעומת 8 בהתחשב בעובדה שקרקע חרסיתית משמשת כבופר חזק) ורכוז הזרחן שבה היה <u>7942</u> ח"מ.

עובדות אלו מוכיחות מעבר לכל ספק שהסיבה לתמותת העצים באזור הנ"ל היא ארוע שפך של כמויות גדולות ביותר של ח. זרחתית מאחד ממיכלי האגירה.

2. בסמוך למיכל הח. הזרחתית עומד מיכל לאגירת מזוט ללא מאצרה. מתחת לברז ההטענה של מיכל זה שלולית של סולר שממשיכה לזרום אל תוך הפרדס הסמוך.

3. המפעל יוצר דשן אמוניום סולפאט ע"י ערבוב תמיסת NaOH וחומצה גפריתנית 54%. בתהליך זה נפלטים אידי אמוניה לסביבה. השפעתם של אדים אלו (צריבה בריריות האף ודמעות) הורגשה על ידנו בכל רחבי המפעל ואף מחוצה לו עד לגדר המזרחית.

בבדיקה שנערכה עם שפופרת דרייגר של הידרזין השחירה השפופרת תוך 4 שאיבות (כדי להגיע למקסימום הקריאה, 3 ח"מ, יש לשאוב 10 פעמים) במרחק <u>15 מ</u> ממיכל הראקציה.

כמו כן נתגלו ע"י השפופרות 2 מוקדי דליפה רציניים של אדים. האחד ממיכל ההטענה אליו מועלה האמוניום לפני הכנסתו לדוד העירבוב והשני בברז שחרור הלחץ של דוד זה. ב-2 מקומות אלו השחירה השפופרת תוך שאיבה אחת בלבד.

לפי האמור לעיל מובן שרכוז האמוניה במפעל הוא גבוה בהרבה מ-3 ח"מ. ראוי לציין שהידראזין ואמוניה נמדדים <u>בדיוק</u> באותה רגישות ע"י שפופרת ההידראזין שהיתה ברשותנו.

מדינת ישראל

המשרד לאיכות הסביבה

4. המפעל משתמש לשווק תוצרתו במיכלים משומשים אך איננו מוריד את התויות הישנות שעליהם. חלק גדול מהמיכלים היה מסומן בתויות של חומרים מאכלים ו/או דליקים.

5. ביום הבקור חנתה במפעל המיכלית שמביאה את מלאי החומצה הזרחתית. שלטי נשיאת חמ"ס מ-2 צידי המיכלית היו דהויים ועליהם נכתב <u>בכתב יד</u> מ"ס האו"ם 1085 השייך לחומר ויניל ברומיד. רק בצד האחורי היה שלט תקני (אך דהוי ובלתי קריא גם הוא) שנשא את מ"ס האו"ם של ח. זרחתית שהוא 1805.

6. כל החצר הדרומית מלאה בחביות חמרים מסוכנים, מיכלים ובהם שאריות דשנים וגרוטאות.

7. לאורך הגדר המזרחית עומדים על משטח בטון אך ללא מאצרה 5 מיכלים של חמרים מסוכנים ודליקים. על אף מיכל אין רישום של החומר הנמצא בו ו/או מ"ס האו"ם שלו.

8. בעת הפעלת המתקן היוצר .D.S.P (ערבוב של אבן גיר וחומצה זרחתית) אובחנו פליטות אבק של החומר המוגמר מארובת תנור היבוש. פליטות אלו נובעות מפגיעת אידי חומצה בהתקנים המחזיקים את בית השקים.

כמו כן נראתה פליטה של האבק הנ"ל מהסילו בו מאחסנים את התוצר לאחר היבוש.

9. מקורות השפכים במפעל נובעים משני תהליכי יצור:
האחד מיכל העירבול להכנת תמיסות הדשניים שממנו קימת זרימת שפכים בעת בצוע שטיפות המיכל.

מקור שני מהווים שפכי הפילטר פרס בתהליך הנקוי של ח. זרחתית. שפכים אלו מתנקזים אל בריכת ניקוז ומשם יחד עם שאר השפכים אל בריכת עפר שצופתה ביריעת פוליאתילן ושאמורה לשמש כבריכת אדוי לשפכי המפעל.

PH המים בברכה זו הוא 2.08.

השפכים הסניטרים של המפעל מסולקים אל בור ספיגה סמוך.

נספח ב'

מדינת ישראל

המשרד לאיכות הסביבה

על המפעל לבצע את הדברים הבאים (בהסתמך על ממצאי הבקור המופיעים בנספח א'):

<u>חמ"ס</u>

א. כל מיכלי החומרים המסוכנים הכוללים ח. זרחתית, ח. גפריתנית, אמונים, סולר, מזוט, ונתרן הידרוקסיד חיבים לעמוד על בטון ומתחת למאצרות. המפרט המדויק ולוח הזמנים לבנות המאצרות ינתן ע"י סגן זוהר דוד רע"נ חמ"ר במרכז הג"א לחמ"ס לאחר שיבקר במפעל.

עד לגמר בנית המאצרות יש למנוע כל דליפה של חומרים מסוכנים ממיכלים לפרדס ו/או מי תהום וזאת ע"י הצבה מידית של אמבטיות מתכת (מטרXמטרX20ס"מ) מתחת לכל ברזי הטעינה והפריקה של המיכלים הנ"ל.

ב. על המפעל להשתמש לשווק תוצרתו במיכלים הנושאים את תוית החומר שבתוכם <u>בלבד</u>.

יש להוריד כל תווית אחרת לפני הוצאת המיכל לצרכן.

ג. על כל מיכלי החמ"ס במפעל ירשמו שם החומר ומ"ס האו"ם שלו.

<u>זהום אויר</u>

א. על המפעל להשמיש את מערכת הסינון (בית שקים) לקליטת חלקיקים בתנור היבוש ולחבר את הסילו למערכת זו תוך 60 יום, מיום הגעת המכתב.

ב. תוך 30 יום יש להגיש תכנית של מהנדס יועץ למערכת בקרה ונטרול אידי אמוניה מריאקטור ליצור אמוניום סולפאט הן למצבי תפעול שוטף והן למצבי חרום.

יש לתקן מידית את מוקדי הדליפות המוזכרות בסעיף 3 של הנספח.

עד גמר ישום ההמלצות של המומחה יושבת מתקן יצור האמוניום סולפאט.

<u>שפכים</u>

בתוך 60 יום תוגש ע"י המפעל תכנית אב לביוב ערוכה ע"י מהנדס יועץ ובה יפורטו תהליכי היצור מהם נפלטים שפכים אל מערכת הביוב, נתוח כמויות ואכויות של השפכים, הצגת מערכת האיסוף והניקוז של המפעל והצגת מתקן קדם טיפול לטהור השפכים ודרך סלוקם מהמפעל.

<u>כללי</u>

א. יש לפנות תוך 60 יום את כל הגרוטאות שבחצר הדרומית. מיכלים המכילים דשן יפונו לברכת אגירת השפכים וחביות המכילות חמ"ס יפונו <u>לרמת חובב</u>.

מדינת ישראל

המשרד לאיכות הסביבה

ב. על המפעל להגיש מסמך סביבתי על פי הנחיות של המשרד לאיכות הסביבה, והכולל בחינת השפעות סביבתיות ונקיטת אמצעים למניעת מפגעים סביבתיים.

הוראות מדויקות יוצאו במסמך נפרד.

ג. המפעל יבצע סקר מקיף של סיבות ומידת הנזק שנגרם לעצים ולקרקע בפרדס שבצדו המערבי. תוצאות הסקר יקבעו את המשך הטיפול בנושא.

בכבוד רב

מרב

ד"ר מוטי סלע
רע"נ חמ"ס

העתקים:
ד"ר אורי מרינוב - מנכ"ל, המשרד לאיכה"ס, ירושלים.
ד"ר ישראל ברזילי - חומרים מסוכנים, המשרד לאיכה"ס, ירושלים.
מר גורן יצחק - מנהל המחוז, כאן.
תת אלוף גדי זוהר - ראש המנהל האזרחי.
סגן זוהר דוד - רע"נ חמ"ר רכז הג"א לחמ"ס. יהודה הימית 36 יפו.
ד"ר נתן עמית - רמ"ד בריאות תעשיתית / מקרפ"ר ד.צ. 02149 צ.ה.ל.
רס"ר שרעבי חנניה - משטרת טול כרם.
ד"ר רענן גשורי - מנהל מפעל גשורי טכנולוגיות, א.ת. תל מונד 40600.
מר רוני סרי - רע"נ זהום אויר, המשרד לאיכה"ס, כאן.
מר אמנון מדרי - רע"נ מים ושפכים, המשרד לאיכה"ס, כאן.
אינג' ויויאן ליזרוביץ - רע"נ רשוי עסקים ותעשיות.
אב/מס

תאריך : 17/12/91

מספרנו: אכס(1) 02060

המשרד לאיכות הסביבה
לשכת המנכ"ל
05 -1- 1992
נתקבל

לכבוד
הגב' נינה הלפרין
מהנדסת מים וביוב ראשית
המנהל לבנייה עירונית
משרד הבינוי והשיכון
שיח ג'ארח
ירושלים

ג.נ.,

הנדון: ביוב אריאל - תזכורת

זה מכתבי השלישי בנדון.
מצ"ב שני מכתבי הקודמים.

לתשובתך אודה.

ב ב ר כ ה,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח
על הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

העתקים:

רמ"א
רע"ן מו"ש
רע"ן תשתית
לשכת מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה
מר יהודה מאירי - מנהל מחוז המרכז, משרד הבינוי והשיכון
מר לוי זיוון - מנהל החטיבה הטכנית, משרד הבינוי והשיכון
מר ז'אק ג'ורג' - מהנדס מים וביוב מחוזי
הגב' שרה אלחנתי - השרות ההדרולוגי
קמ"ט שמורות טבע

המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
שרותי הבריאות
לשכת קצין מטה בריאות

תאריך : 28/10/91

מספרנו: אכס(1) 01530

המשרד לאיכות הסביבה
לשכת המנכ"ל
10-11-1991
נתקבל
מספר 1772

לכבוד
מר אורי עמית
רע"ן פסולת מוצקה
המשרד לאיכות הסביבה
מחוז המרכז
ת.ד. 562
רמלה 72100

אדון נכבד,

הנדון: אס"פ כפר-סבא
סימוכין: מכתב אס"פ 30/30 מיום 6/10/91

1. תשובתך בנדון אינה מפרטת פעולתכם לסגירת האתר.

2. למיטב ידיעתי ממשיכה עירית כפר סבא להפעיל את האתר ולאחרונה אף פרסמה מכרז להמשך הפעלתו, פעולה שיש עמה להנציח המשך קיום האתר.

3. מזה שנים שהאתר גורם מפגעים קשים לתושבי קלקיליה.
אנו מתנגדים להמשך הפעלתו ומבקשים מכם לפעול לסגירתו.

4. להתיחסותך אודה.

ב ב ר כ ה ,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח
על הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

העתקים:

רמ"א
דר' א. מרינוב - מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה
רע"ן מו"ש - ת.פ.ש.
רע"ן מו"ש
רע"ן תשתית
מושל טול-כרם
מר י. גורן - מנהל מחוז מרכז, משרד לאיכ"ס
מר י. אולנדר - מנהל היחידה לאיכ"ס
מר א. לוין - מנהל הסיירת לאיכ"ס

מ ד י נ ת   י ש ר א ל

נציבות שירות המדינה
משנה לנציב שירות המדינה

תאריך: ט' בטבת התשנ"ב
16 בדצמבר 1991

מספר:

אל: ד"ר א. מרינוב
מנכ"ל משרד איכות הסביבה

הנדון: קמ"ט איכות הסביבה
סיכום פגישה מיום 28.11.91

בעקבות הפגישה שקיימנו בתאריך 28.11.91 בקשתי מיועץ משפטי נש"מ חוות דעת.

אני מצרף בזה עותק חוות הדעת.

ב ב ר כ ה,
יעקב בר-נר

העתק: תא"ל פרדי זך, מתאם הפעולות באיו"ש ואזח"ע
אל"מ מ. שפי, סרמ"א איו"ש
סא"ל ש. לבנה, רע"ן מו"ש מנ"ז איו"ש
מר ד. אמיר, המשרד לאיכות הסביבה

בנין ג', קרית בן-גוריון, ת.ד. 776 ירושלים 91007
02-705206

מ ד י נ ת   י ש ר א ל

נציבות שירות המדינה
לשכת היועץ המשפטי

תאריך: ד' בטבת התשנ"ב
11 בדצמבר 1991

מספר:

אל: מר י. בר-נר
משנה לנציב שירות המדינה

הנדון: קמ"ט איכות סביבה

בהמשך לשיחתנו, הריני להבהיר כדלקמן:

1. על פי החלטת הממשלה עוד משנת 1968, הפעולות בשטחים יבוצעו ע"י משרדי הממשלה "כל משרד בתחום סמכותו ואחריותו התקציבית והפרלמנטרית, מתוך תיאום עם הממשלה הצבאי" (החלטה 737 מיום 8.9.68).

2. הוראות מפורטות בענין הקשר המקצועי והמינהלי בין הקמט"ים ומשרדי האם שלהם מופיעות בהחלטת ועדת המנכל"ים מס' 142 מיום 27.11.70. בין היתר נאמר שם כי "המשרד הממשלתי אחראי לאיוש הקמט"ים....".

3. לאור האמור נראה לי כי קמ"ט איכות הסביבה חייב להיות תחת האחריות המקצועית והמינהלית של המשרד לאיכות הסביבה.

בברכה,

שמואל הולנדר
היועץ המשפטי

שה:רא

קרית בן-גוריון, רח' קפלן 3, ת"ד 776 ירושלים 91007
02-705108

משרד הבטחון
סגן מתאם הפעולות
ביהודה שומרון וחבל עזה
טלפון: 03-265913
תאריך: 21 אוג' 91
סימוכין: גמ/(28)1 01412

לכבוד:
פרופ' יורם אבנימלך
המשרד לאיכות הסביבה
המדען הראשי

הנדון: <u>פגישה בנושאי מים ביש"ע</u>
מכתבך בנושא הנ"ל.

1. מודה על מכתבך בנושא המים באזח"ע.

2. אנו מודעים למצב ומטפלים בנושא כולל השקעת משאבים למתן פתרונות לטווח הקצר (איגום מי גשמים, טיהור מי שופכין וטיהור מים בשיטת ה"אוסמוזה ההפוכה") ולטווח הארוך כולל התפלת מים מלוחים.

בברכה

פרדי זך, תא"ל
סגן מתאם הפעולות ביהודה שומרון וחבל עזה

העתקים:
ד"ר אורי מרינוב, מנכ"ל
פרופ' דן זסלבסקי (יועץ שר החקלאות)

תיק
אפוד - סביבה
[handwritten initials]

מדינת ישראל
המשרד לאיכות הסביבה

<u>שמור</u>

לשכת המנכ"ל

ירושלים, א' באלול התשנ"א
11 באוגוסט 1991

אל: אלוף דני רוטשילד
מתאם הפעולות בשטחים

שלום רב,

הנדון: <u>הפצת רעלים האסורים לשימוש ללא פיקוח בחנויות באיו"ש</u>

בבדיקות שנעשו בתקופה האחרונה ע"י פקחי מדור ניטור רעלים של המשרד לאיכות הסביבה, התגלה כי בחנויות באיו"ש מוכרים ללא פיקוח ובקרה חומרי הדברה מסוכנים ורעילים ביותר, אשר אסורים לשימוש בתחומי הקו הירוק (רצ"ב תכתובות בנושא).

לדבר יש השלכות סביבתיות חמורות, ושימוש בחומרים כאלה עלול לגרום לזיהום מקורות מי התהום של מדינת ישראל. כמו כן, למותר לציין את ההיבטים הבטחוניים שעלולים להיות למסחר חופשי ברעלים.

נראה לי שיש מקום לדון בדרכים לאכיפת החוק בענין זה, על מנת להביא לפיקוח צמוד על השימוש בחומרי הדברה באיו"ש.

ב ב ר כ ה,
[חתימה]
ד"ר אורי מרינוב
המנהל הכללי

דא-אדר/ר

ת"ד 6234 י-ם 91061 טל' 02-701604 טלקס 25629 ENVIR IL פקס 02-365038

המשרד לאיכות הסביבה
לשכת המנכ"ל

	לידיעה	לפעולה	הערות
אליק			
ג'וסין			
דבורה			
ולרי			
יוריק			
יצחק			
ישראל			
ישעיהו			
ליאורה			
מיכאל			
סטיליאן			
עמי/אריה			
עמרם			
רותי			
דורית			
דרור	✓	✓	

☐ לתיק ☐ למעקב

ת"ת ____________

לתיוק-לשכת השר

תאריך ____________ חתימה ____________

רשות שמורות הטבע
ירושלים, ירמיהו 78
טל. 02-387471 פאקס. 02-383405

תאריך 4.8.91

תיק מסי

אל: ד"ר י. מרינוב.

מאת: [illegible] - מנהל רשט"ב.

הנדון: פנייתך למחזור הפסולת בשטחים

עפ"י בקשתך * בישיבת הועדה להעברת הפסולת הרעילה, עלה חשש רק בנושא "סימון ושילוט חומרי ההקברה באתר"

בברכה רבה.

א' 3/ה

30 ביולי 1991

לכבוד
מיכה בלום
ע/קמ"ט בריאות
המנהל האזרחי איו"ש
בית אל

הנדון: חומרי הדברה בחנויות

שלום,

1. ב- 27.3.91 נעשתה ביקורת בחנות לצרכי חקלאות בג'ינין של הלאל פאוזי סאלח סמודי ת.ז. 933040677 תושב הכפר אל רמון.

בבדיקת החומרים שנמכרו בחנות נמצא כי הם מוכרים "צינק פוספיד" טכני בפחיות של 1 ק"ג. הוחרמו מספר פחיות לצרכי בדיקה. ע"ג הפחית לא נמצא כל זיהוי של היצרן, מס' רשוי וכו'. בבדיקה עם אנשי האגף להגנת הצומח התברר שהחומר משווק ע"י חב' רימי ומיועד להפצה באיו"ש.
מצ"ב צילום פקס' של החברה עם התוית כפי שהיא מופיעה ע"ג הפחית.
אין אישור חוקי לשווק חומר זה במתכונת זו וייתכן שיש לכך השלכות חמורות.

2. ב-8/7/91 נערכה ביקורת יחד עם הציין מיסור בממשל שכם בחנויות לצרכי חקלאות בשכם.

הביקורת נערכה ב-2 חנויות:

1) מוחמד אל-מצרי - בעל החנות.

אחראי החנות - ע/נאצר נביה אסעד מצרי
ת.ז. 982518276.

2) בעל החנות - מוחמד ע/ג'אפר רזק מצרי
ת.ז. 961292935.

בחנות מס' (1) נמצאו 12 קופסאות של חומר תרדמון באבקה.
בחנות מס' (2) נמצא 1 ק"ג של צינק פוספיד הנ"ל.

כמו"כ בשתי החנויות נמצאו שקיות של חיטה מורעלת בצינק פוספיד באריזות שנעשו במקום ללא סימון וללא תוית.
כמו"כ נמצאו במקום מוצרים נוספים ללא תויות (דוגמאות מייצגות הוחרמו לצרכי בדיקה ונמצאים בידי).

.../.

בשיחה שקיים נתי צמרת, פקח אזורי עם הוטרינר העירוני בשכם, מסר הנ"ל שהמסחר בתרדמון נפוץ בעיר גם בבתי מרקחת. כמו"כ עלתה בעיית השימוש הנפוץ בכדורי סטריכנין כנגד כלבת וסוכם על תיגבור ידע והקטנת השימוש בסטריכנין.

3. בתאריך 17/7/91 התבצעה ביקורת בחנויות לממכר ח. הדברה בקלקיליה. נבדקו 3 חנויות ולא נמצא בהם כל חריג.

4. <u>לסיכום</u>: א) אבקש התערבותך להפסקת השווק של צינק פוספיד טכני ע"י חב' רימי לארו"ש.

ב) יש לפעול להפסקת שווק מוצרים באריזות "מקומיות" שלא כחוק.

לשירותך תמיד!

יצחק מאיר
מנהל מדור ביטור רעלים

<u>העתקים</u>:
ד"ר י. ברזילי - מנהל האגף לחמ"ס - מ. איכות הסביבה ירושלים
ר. הלפרין - מהנדס ארצי לבריאות הסביבה מ. הבריאות ירושלים
ד"ר מ. הופמן - מנהל המח' לרישוי תכשירי הדברה - האגף להגה"צ בית דגון
מ. דיביס - מנהל האגף לאקולוגיה חקלאית משרד א. הסביבה י-ם
א. גוטפלד - קמ"ט שמורות טבע - ביו"ש - כאן
נתי צמרת, חזי גלעדי - כאן

(ביטוררעל)חומרי הדברה בחנויות

4.19

רשות שמורות הטבע מחוז המרכז, ת. ד. 184 ירושלים טל. 02-232936

18 ינואר 1987
יז' טבת תשמ"ז

לכבוד:

תא"ל אפרים סנה
ראש המנהל האזרחי

שלום רב,

הנדון: <u>הפצה, שווק ושימוש בחומרי הדברה באיו"ש</u>

1. באזור יו"ש מופצים רעלים האסורים לשימוש חקלאי חופשי בשאר אזורי הארץ דוגמאות:
פרתיון באריזות קטנות, לא על פי התקנון של אגה"צ.
D.D.T 10% מופץ באריזות קטנות כאבקה נגד נברנים באזור טובס.
"טמוק" (אלדיקרב) חומר רעיל ביותר, אשר השימוש שלו מוגבל לבעלי היתרים מיוחדים נמלא בשימוש חופשי באזור הג'יפטליק.
פלואורוצטמיד (טכני) נמלא בשימוש-עם פתיון בשר נגד צרעות בבקעת הירדן.
גורם מרכזי להרעלות משנה.

2. רעלים שונים המוגבלים לשימוש לגידולים ~~מסלבסים~~ מסו"מים ובשיטות שונות (חוק התרופות ע"פ חוק הגנת הצומח) נמצאים בשימושים אסורים הן בפיזור ידני, בכלים מכניים ואף באמצעות מערכות השקיה דבר המסכן את בריאות הציבור ומערכות המים האזוריות.

3. <u>איחסון רעלים:</u> אין פקוח ואכיפה לגבי האיחסון של הרעלים. חומרים בעלי רעילות גבוהה נראים לעיתים מושלכים באזורים חקלאיים ללא השגחה. חשש לבריאות הציבור, זיהום סביבתי והרעלות משנה.

2./...

4. מכירת רעלים: קיים "שוק שחור" ע"י חלוקה באריזות קטנות,ללא תוויות, של חומרים גנובים.היו בשנתיים האחרונות מספר ארועים של תפיסת כמויות גדולות של חומרי הדברה שנגנבו בארץ ונמכרו בזול באיו"ש,בידי המשטרה עדויות רבות בנושא זה.

5. נושאים אלה נאכפים בסקטור החקלאי בכל הארץ ע"י מדור ניטור רעלים ברשות שמורות הטבע ע"פ הסכם חוזי עם משרד הבריאות ובשיתוף פעולה עם משרד החקלאות.באזור איו"ש אין אכיפה כזו.גם באזור עזה אין אכיפת חוקי הרעלים. (שימוש ב"לאנט 90" באופן חופשי לדייג בהרעלה בחוף עזה) הסיכונים הנובעים משימוש ללא פיקוח כלמעלה מ-1070 חומרים שונים מקבוצות הרעלים השונות הם רבים ביותר ולהם השפעה בטחונית , בריאותית ואקולוגית.

בברכה,

יצחק מאיר

מנהל מדור ניטור רעלים

העתק:

ד"ר ע. אבני-ראש שרותי בריאות הציבור/משרד הבריאות י-ם.
ר. הלפרין-מהנדס ארצי להנדסת הסביבה/משרד הבריאות י-ם.
רע"נ תשתית-איו"ש.
קמ"ט בריאות-איו"ש.
קמ"ט חקלאות-איו"ש.
אורי בידדץ-מנהל רשות שמורות הטבע.
ד"ר אביבה רבינוביץ-מנהלת חטיבת מדען ראשי-רשות שמורות הטבע.
גבי גפני-מנהל אגף איכות הסביבה-רשות שמורות הטבע.
יעקוב שמול-קמ"ט שמורות טבע.

המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

ضابط الادارة للخدمات الطبية

קצין מטה בריאות

4.19

תאריך 8/3/87
تاريخ
207/87

לכבוד
מר יצחק מאיר
מנהל מדור ניטור רעלים
רח' ירמיהו
ירושלים

א.נ.,

הנדון: שוק חומרי הדברה באיו"ש
סימוכין: מכתבך מתאריך 8/2/87

בימים אלה מסיים משרדנו סקר עסקים העוסקים בשוק חומרי הדברה. מנתוני ביניים מתברר שמדובר בכ- 40 עסקים כנ"ל. מטרת הסקר, אכיפת תנאי אחזקה נכונים, מעקב אחרי רכישה ומכירה באמצעות רישום כניסה ויציאה של רעלים ומניעת מכירה באריזות לא תקניות.

לפי התקנות בארץ אסורה מכירת חומרי הדברה (מוגדרים) לגורמים שאינם מוסמכים לעסוק בכך. מאחר וחומרי ההדברה אינם מובאים לאזור דרך גשרי הירדן סביר להניח שאותם חומרים אשר רכישתם מחייבת היתר מיוחד נרכשו בתחומי הקו הירוק באחת מהדרכים הבאות:

1) גניבה
2) קניה ישירה מעסקים בארץ אשר אינם מקפידים על התקנות.
3) קניה באמצעות מתווכים להם היתר רעלים.

מבנה הסקטור החלקאי באזור יו"ש שונה מהמקביל לו בתחומי הקו הירוק. החקלאי הממוצע אינו נוהג לאגור רעלים כפי שנעשה הדבר במשקים בארץ אלא רוכש כמות לשמוש מידי אותה הוא נוהג לאחסן בביתו לימים ספורים בלבד.

המלצות לפעולה:

1) הפיקוח על עסקים באזור יעשה ע"י תברואני לשכות הבריאות במסגרת פעולתם לרישוי ופיקוח על עסקים. ובהתאם למגמות הנ"ל.

2) בבעית השלכת אריזות ריקות ניתן לטפל באמצעות המדריכים והמפקחים החקלאיים המצויים בקשר מתמיד עם החקלאים וכן באמצעות דפי הסבר שיחולקו ע"י בעלי העסקים בעת מכירת הסחורה.

3) היות ומרבית הרעלים המגיעים לאזור מקורם בשוק שחור יש לנסות ולאתר את מקורות השוק בארץ ולטפל בהם. נושא זה הינו ענין להתערבות משטרתית ואכיפת תקנות השוק באמצעות משרד הבריאות והמדור לניטור רעלים ברשות שמורות הטבע.

4) אנו נזמן בהקדם דיון במטרה לתאם הפעולה בין כל הגורמים להם ענין ונגיעה לנושא.

ב ב ר כ ה,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח על
הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

העתקים: רמ"א-איו"ש
ד"ר ע. אבני-ראש שרותי ברה"צ-משרד הבריאות-י-ם
ר. הלפרין-מהנדס ראשי להנדסת הסביבה-משרד הבריאות-י-ם
רע"נ תשתית-איו"ש
רע"נ כלכלה-איו"ש
קמ"ט חקלאות-איו"ש
אורי בידץ-מנהל הרשות
ד"ר אביבה רבינוביץ-מנהלת חטי' מדען
גבי גפני-מנהל איכות הסביבה
יעקב שמול-קמ"ט שמורות טבע
קמ"ט בריאות-איו"ש

ת"ד 17, בית-אל טל' 02/976251/2/3
بيت ايل ص.ب. ١٧ تلفون ٠٢/٩٧٦٢٥١/٢/٣

יבנין-יפה תעשיה בע"מ

JEWNIN-JOFFE INDUSTRY LTD.

P.O.B 29511, Code 61294 Tel-Aviv, Israel ■ Tel.: (03) 650034-5-6 ■ Telex: 371453 RIMI IL

Fax.: (03) 5100050 ■ Cables: RIMICO

FAX MESSAGE

To:

Name [illegible]

Location [illegible]

Fax No.

Date [illegible]

From [illegible]

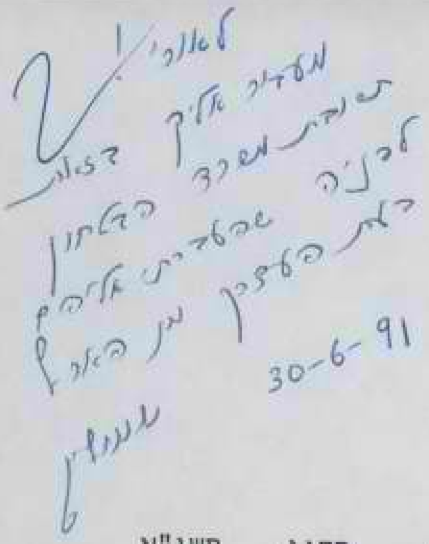
Ref No. F/

Total Number of Pages Including This Page 1

ZINC PHOSPHIDE

1 kg. net

מדינת ישראל
משרד הביטחון

לשכת המנהל הכללי

ידי תמוז, תשנ"א
26 יוני 1991
טל' 697-5386/4
א - גנ - 849

לכבוד
ד"ר ש. ברנר
מ"מ מנכ"ל לאיכות הסביבה

הנדון : פתוח תעשיות באיו"ש וחבל עזה

מכתבך מיום 12.6.91 הועבר לטיפול מתאם הפעולות ביש"ע, על מנת שינחה את גורמי המינהל האזרחי בנושא.

העתק:
מתאם הפעולות ביש"ע - סא"ל שמואל איזנבוי.

ב ב ר כ ה

חיים אביב
ע' מנכ"ל לניהול

תיק: איכות סביבה יו"ש

מ ד י נ ת   י ש ר א ל

המשרד לאיכות הסביבה

המנהל הכללי

ירושלים, 26-11-1990

אל: תא"ל י. ארז , רמ"א יו"ש

הנדון: מינהל סביבתי ביו"ש - סיכום פגישה

בהמשך לבדיקתנו את נושא הערכות המינהל האזרחי בתחום איכות הסביבה התקיימה במשרדי פגישה בתאריך 25-11-1990 בהשתתפות ד"ר ע. פרוז'ינין ומר מ. בלום. לאור הדיון שקיימנו סוכם כי אנו מקבלים את הקביעה כי בכל אותם תחומי פעולה סביבתיים אשר עברו ממשרד הבריאות למשרד לאיכות הסביבה יפעל מר מ. בלום מול הצוות המקצועי של משרדנו ויסתייע בו במידת האפשר.

מקווה לשיתוף פעולה פורה.

ב ב ר כ ה

ד"ר א. מרינוב

העתק: מר ש. גורן, מתאם הפעולות בשטחים
ד"ר ע. פרוז'ינין, סמנכ"ל המשרד
מר מ. בלום, מינהל אזרחי, יו"ש

ת"ד 6234 ים, טלפון 02-701606-7 טלקס ENVIR IL 25629 פקס 02-385038.

מדינת ישראל משרד הפנים

השרות לשמירת איכות הסביבה

ירושלים 91061 ת.ד. 6158 טלפון 660151

UM190

כ"ו בתשרי התשמ"ז
29 באוקטובר 1986

א ל אל"מ ד. אפרתי, ס/רמ"א, בית אל

הנדון: יחידה לאיכות הסביבה ביו"ש

מבדיקת נושא איכות הסביבה ביו"ש עולה רשימה ארוכה ומורכבת של בעיות אשר התמודדות אתן מחייבת תשתית ארגונית מתאימה.

מוגש לעיונך מסמך רקע לקראת דיון עם רמ"א בנדון.

אנו ממליצים על הקמת יחידה מקצועית לנושאי איכות הסביבה כדוגמת היחידות הסביבתיות הפועלות בערים ואיגודי ערים במדינה.

1. תחומי עיסוקה העיקריים של היחידה יהיו:
   פקוח על פסולת רעילה
   פקוח ובקרה על תעשיות
   טיפול בהיבטים הקשורים לנושאי שפכים וביוב,
   אשפה ופסולת מוצקה,
   תכנון סביבתי.
   מתוך היכרותנו את השטח ובמיוחד לאור המלצות היועץ הסביבתי למת"ע, כפי שנכתבו והועלו במספר הזדמנויות, נראה לנו כי יש להתמקד ולטפל בתחומים הנ"ל בשלב המיידי.

2. מוצע כי היחידה תהיה כפופה ישירות לרמ"א באמצעותך, ולחילופין לרע"ן תשתית ופריסה (המתאם את נושאי התכנון והפיתוח - י.ס.)

   לענין כפיפות היחידה חשיבות ראשונה במעלה בכל הקשור לגישה, קשר והשפעה ישירה ומיידית ומתוך כוונה לשלב פעילותה בתחומי העשיה והפעולה הרחבים, באמצעות נציגי המינהל האזרחי.

   לדעתנו אין הכוונה להפוך את היחידה לזרוע נוספת של לשכת התכנון המרכזית.

3. היחידה תתפקד כיחידת מטה לכל דבר, במסגרת המינהל האזרחי, תוך זיקה מקצועית וענינית ישירה לשירות לשמירת איכות הסביבה, במשרד הפנים, המופקד מטעם החוק לעניני הסביבה ברחבי ארץ ישראל.

2/..

כח האדם המקצועי אשר עומד לרשות השירות לשמירת איכות הסביבה, נסיונו המצטבר והשפעתו בכל הקשור להליכי תכנון וקבלת החלטות עשויים בהחלט להוות סיוע ועזר רב בפעולת היחידה המוצעת.

4. מקום פעולתה של היחידה - בית אל.
גם כאן חשובה מאד ההתיחסות למיקומה, קירבתה ומרכזיותה של היחידה למוקד קבלת ההחלטות בכל מערכות רמ"א.

5. לצורך הקמת היחידה מוצעת המסגרת הארגונית והתקציבית אשר תבטיח את הפרטים הבאים לשלב המיידי -

5.1 הרכב צוות יחידה - סה"כ 4 עובדים אשר יכללו -
מנהל יח' - איש תכנון סביבתי (אשר ירכז טיפול בכל הקשור בתכנון נופי וסביבתי כולל שיפור פני עיר חזות ישובים, מחצבות, כבישים).
עובד - לטיפול בנושאי פסולת מוצקה, אשפה, נקיון וכיו"ב.
עובד - לטיפול בנושאי שפכים (ביתיים, תעשייתיים), טיפול בביוב וכיו"ב.

5.2 עובד - מזכירות היחידה.
קיימת אפשרות לשלב אנשי מקצוע ערביים - כיועצים או עובדים קבועים.

5.3 ליחידה יוקצו 4 חדרי עבודה.
2 כלי רכב כולל קשר אלחוטי
ריהוט משרדי מתאים כולל טלפון ואלחוט.

6. סיכום: המשך העדרות תשתית מקצועית לצורכי טיפול, הנחיה, לווי ובקרה של נושאי איכות הסביבה באיו"ש המתפתחת, עלול לגרום למצב בלתי מתקבל על הדעת בטווחים הבינוניים והמיידיים ולפגיעה קשה ובלתי הפיכה באיכות הסביבה והחיים בארץ ישראל.

בעצם הקמת היחידה במתכונת המוצעת יש לנו יסוד סביר ומוצק לאמונה כי בתוך זמן קצר יחסית ניתן יהיה לשפר את מצב א. הסביבה באיו"ש.

7. נשמח להוסיף ולפרט בפגישתנו הקרובה.

לעיונך.

ב ב ר כ ה

ד"ר אורי מרינוב
מנהל השירות

העתק: רמ"א - רע"ב תו"פ (תשתית ופריסה)
ד"ר ע. פרוז'ינין
מר י. סוקר

14.6

ד.ת. לפרסום
שייקה עיני

עבירות הסוגה ביו״ש

לנער ולו ראש המועצה שייקה סלין.
ליוסף מטה לפעולות סגנה
לקחת 1-2 אנשים. אלה שיגורו
יהודה.
נפוצה לרוב תשובות. יושב בכית עזל.
מבחר 2 משנה תכנון עליונה.
להכפיף לו. הליני מטה
רש״ט
(כפיפות סגנה).
צמח לחוש.
מזה.

232451

Environment T. 1988

So long, Lee

U.S. EPA Administrator Lee M. Thomas has announced that he will be leaving the agency on January 20, 1989. He did not announce future plans.

You got to see it to believe it

EPA is offering technology partnerships. In an effort to transfer government-developed technology to the private sector, EPA's Office of Research and Development will conduct a "Technology Transfer Presentation/Exhibit" on January 25 and 26, 1989 at the Ramada Inn — Raritan Center, Woodbridge Ave., Edison, NJ.

The program will feature three innovative technologies, initiated under EPA research programs, that will be turned over to the commercial sector for further development and implementation. EPA is going to give away not only the technology but will also give away the equipment.

During the morning session, experts will discuss the Federal transfer procedures and the three EPA systems available: the Mobile Carbon Regenerator, the Mobile In Situ Containment/Treatment Unit, and the Mobile Soils Washer. The Mobile Carbon Regenerator is mounted on a 45-ft semi trailer and is designed to process spent granular activated carbon at remediation sites. The Mobile In Situ Containment/Treatment Unit is also mounted on a trailer. It is designed for field use to detoxify soils which have been contaminated by hazardous materials from spills or uncontrolled hazardous waste sites. The Mobile Soils Washer is a three-stage, three-trailer system.

The Federal Technology Transfer Act states "It is the continuing responsibility of the Federal Government to ensure the full use of the results of the nation's federal investment in research and development. To this end the Federal Government shall strive where appropriate to transfer federally owned or originated technology to state and local governments and to the private sector."

In other words, they're going to give away the equipment and even the trailers on which the equipment is mounted. However, don't get upset, because this is a controlled giveaway. EPA wants you to show them that you would put it to good use. For details of this extremely fascinating program, call (201) 549-9664 or write: Releases Control Branch (MS-1041, U.S. EPA, Technical Information Exchange, Attn: Ms. Francine Everson, Raritan Depot — Woodbridge Ave., Edison, NJ 08837-3079.

Working on contracts

Ogden Environmental Services Inc., San Diego, CA has implemented plans to clean up approximately 7000 cu yd of soil containing fuel oil from a leaking underground tank at the former Tillie Lewis Food Cannery site in Stockton, CA ... **Huntington Energy** Systems will install a 75,000 scfm regeneration fume incinerator at DWP Corp., Waverly, OH.

The City of Bristol, CT and Hydropress, Inc. have agreed on a contract to use the patented technology supplied by **N-Viro Energy Systems Ltd.**, Toldeo, OH. The process uses kiln dust to pasteurize municipal sludge. The contract was awarded to clean up approximately 800 tons of dry sludge that was left in the digestors of the Forrestville Sewage Treatment Plant, abandoned a year ago when a new plant went into operation.

Negotiations have been completed with The Pritchard Corporation and INA Naftaplin, a Yugoslavian Gas Production Agency for the design and installation of a LO-CAT gas desulfurization process using ARI Technologies, Inc., Palatine, IL chelated iron catalytic reagent. The unit is designed to process 55 million scf per day of natural gas, and will remove about 1.25 metric tons of sulfur per day.

Buying and acquiring

GSX Chemical Services Inc., Columbia, SC has acquired the Hansbrough Environmental Services Company of Crowley, LA, which will now be called **GSX-HESCO ... Interchem, Inc.**, the North American Subsidiary of RTZ Chemicals, Ltd., London, England, has completed the purchase of the **Water Treatment Polymer Unit of Allied-Signal Inc.** The business under Interchem's direction will be known as **Polypure, Inc.**

Amoco Oil Co., Chicago, IL has acquired **Waste-Tech Services Inc.**, a Golden, Colorado-based hazardous waste incineration firm, from Bechtel National Inc. "We view this acquisition as a logical extension of our capabilities in hazardous waste processing," said Rodger W. Murtaugh, Amoco's VP of operations planning and transportation. "We operate two hazardous waste incinerators and have considerable experience with this type of process." Waste-tech will operate as a subsidiary of Amoco Oil.

Got permission

Erieway Inc., Cleveland, OH has received a Part B Permit from U.S. EPA for its hazardous waste Treatment/Storage/Disposal Facility. Construction of the new facility will be completed by the Fall of 1991 ... **Allworth, Inc.**, Birmingham, AL has been issued a Part B permit for construction of a hazardous waste storage and handling facility in Mt. Pleasant, TN. Ultimate storage capacity will include 578,000 gallons in bulk and 1000 drum containers.

Got protection

Zimpro/Passavant Inc., Rothschild, WI has been allowed additional patent protection covering the use of powdered activated carbon for treating wastewaters. The company already holds the patent rights to the proprietary PACT system. Under the new patent the company is granted exclusive rights for the anaerobic digestion of liquid wastes in combination with powdered activated carbon. Additionally, the newly issued patents cover technology for separating ash from recovered carbon in carbon regeneration systems.

People in the news

Neil Gargano has been appointed Western Hemisphere Sales Manager by **Super Products, Milwaukee, WI** ... Wayne Geyer has been promoted to the position of Technical Director of the

לפגישה רשמי
[illegible]

מדינת ישראל משרד הפנים

השירות לשמירת איכות הסביבה

ת.ד. 6158 ירושלים 91061 טלפון 02-660151 טלקס 26162 IEPS IL פקסימיליה 02-639368

יג' בסיון התשמ"ח
29 במאי 1988

לכבוד
תא"ל ש. ארז
רמ"א
ב י ת - א ל

שלום רב,

הנדון: איכות הסביבה באיו"ש
מכתבי מאריכים 4.11.87, 16.12.87

1) לצערי לא קבלתי כל תגובה למכתבי אלה.

2) אינני יודע עד כמה אתה מודע למצב החמור השורר בשטח, שיש לו גם השלכות על מצב איכות הסביבה בשטחי הקו הירוק.

3) הנושא הועלה גם בפורומים בינלאומיים כגון ארגון האו"ם לאיכות הסביה ולדעתי לא ניתן שלא להתייחס לענין ברצינות.

4) אודה לך על זימון פגישה דחופה בענין.

ב ב ר כ ה

[signature]

דר' אורי מרינוב
מנהל השירות

מדינת ישראל   משרד הפנים

השירות לשמירת איכות הסביבה

ת.ד. 6158 ירושלים 91061 טלפון 02-660151 טלקס 26162 IEPS IL פקסימיליה 02-639638
UMMQ

כ"ה בכסלו תשמ"ח
16 בדצמבר 1987

לכבוד
תא"ל ש. ארז
רמ"א
בית אל '

שלום רב,

הנדון: איכות הסביבה באיו"ש
מכתבי מתאריך 4.11.87

במכתבי שבסמך פניתי אליך בבקשה לזמן פגישה דחופה לדיון במצב הנדון.

אודה לך על התייחסותך.

בברכה,

ד"ר אורי מרינוב
מנהל השירות

רץ מאר

מדינת ישראל משרד הפנים

השרות לשמירת איכות הסביבה

ירושלים 91061 ת.ד. 6158 טלפון 660151

UMGC

יב' בחשון התשמ"ח
4 בנובמבר 1987

א ל: תא"ל ש. ארז
רמ"א
בית-אל

הנדון: איכות הסביבה איו"ש

1. באיו"ש קיימות בעיות קשות של איכות סביבה כגון מטרדי ביוב ופסולת מחצבות, מפעלי תעשייה ועוד. חלקן משפיעות גם על איכות הסביבה בתחומי הקו הירוק.

2. לפני כשנה נפגשתי עם קודמך בתפקיד וסכמנו על הקמת יחידה לאיכות סביבה במסגרת איו"ש.
לצערי לא יצא הדבר לפועל ואילו המצב בשטח מחמיר.

3. לאחרונה התקבלה החלטה במסגרת ארגון האו"מ לאיכות הסביבה, לבדוק את מצב הסביבה בשטחים. רצ"ב העתקה. זאת אמנם החלטה פוליטית עם כל המשמעויות שלה, אך עלינו לנסות ולקדם את הנושא בלי קשר לכך.

4. אודה לך על זימון פגישה דחופה לדיון במצב.

ב ב ר כ ה

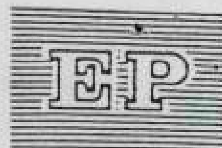
דר' אורי מרינוב
מנהל השירות

העתק: מנכ"ל המשרד
קמ"ט פנים
היועץ הסביבתי לאיו"ש

United Nations Environment Programme

Distr.
LIMITED

UNEP/GC.14/L.30
16 June 1987

ENGLISH
ORIGINAL: ARABIC/ENGLISH

GOVERNING COUNCIL
Fourteenth session
Agenda item 4

unep

EXECUTIVE DIRECTOR'S REPORTS

The environmental situation in the occupied Palestinian and other Arab territories

Algeria, Bangladesh, Democratic Yemen, Iraq, Jordan, Kuwait, Libyan Arab Jamahiriya, Mauritania, Morocco, Oman, Saudi Arabia, Somalia, Sudan, Syrian Arab Republic, Tunisia and Yemen: draft decision

The Governing Council,

Guided by the purposes and principles of the Charter of the United Nations and the guidelines and principles of the international environmental law, particularly the Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, held in Stockholm in 1972, 1/ and the World Charter for Nature adopted by the General Assembly in 1982, 2/

Recalling relevant United Nations General Assembly resolutions, in particular resolutions 41/61 of 3 December 1986, on the World Disarmament Conference, and 41/181 of 8 December 1986, on assistance to the Palestinian people,

Taking into account the need to consider measures for the impartial protection of private and public land and property, as well as water resources, in the occupied Palestinian and other Arab territories,

---

1/ Report of the United Nations Conference on the Human Environment (United Nations publication, Sales No. E.73.II.A.14 and corrigendum), chap. I.

2/ General Assembly resolution 37/7 of 20 October 1982, annex.

Na.87-0849 - 9824c

/...

Deeply concerned about the practices of the Israeli authorities, which include confiscating land and water resources, building settlements in the occupied Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, and uprooting trees over large areas, and their consequences for the Palestinian and other Arab population and for the agricultural production, economic and environmental situation in those territories,

1. Stresses the importance of Security Council resolution 465 (1980) of 1 March 1980, which was adopted unanimously, in paragraph 5 of which the Security Council determined that "all measures taken by Israel to change the physical character, demographic composition, institutional structure or status of the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem, or any part thereof, have no legal validity and that the policy and practices of Israel of settling parts of its population and new immigrants in those territories constitute a flagrant violation of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949 3/";

2. Deplores the carrying out of such measures by Israel, in particular the confiscation of land and water resources, the establishment of settlements, and the destruction of trees and plantations in the occupied Palestinian and other Arab territories;

3. Requests the Executive Director, within the mandate of the United Nations Environment Programme, to provide within available resources, assistance to the Palestinian people, and particularly to the municipalities of the occupied Palestinian territories, in collaboration with the United Nations Development Programme and in co-ordination with the Palestine Liberation Organization, in order to help them protect and improve their environment in the occupied Palestinian territories;

4. Requests the Executive Director to report to the Council at its fifteenth regular session on the environmental situation in the occupied Palestinian and the other Arab territories;

5. Requests the Executive Director to inform the Governing Council at its fifteenth regular session about the implementation of this resolution.

3/ United Nations, Treaty Series, vol. 75, No. 973 p. 287.

פורים

מלבוש

אומת הקלטת

יוס משושי ך

פמי

☐ הידוק בסיכה אחת/2 סיכות/3 סיכות

2. אישור האחראי

ההזמנה תבוצע: ☐ במולטיליט המשרד, להוציא: ☐ ה

☐ מחוץ למשרד

ההזמנה אינה מאושרת לביצוע. הנמקות: ______

______

______

3. גמר ביצוע העבודה

נמסר ביום ______ ל: ______ שם מ
תאריך

המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
קצין מטה פנים
לשכת התכנון המרכזית
בית אל ת.ד. 16 טלי 953236/7

الادارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة
ضابط الادارة للشئون الداخلية
دائرة التنظيم المركزية

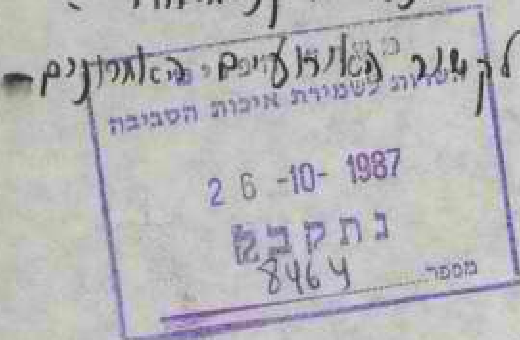
סימוכין: 23.10.87
الإشارة

תאריך:
التاريخ

<u>מפעלים אקולוגיים ב-איו"ש</u>
מכתבו של אביתר כהן - [illegible]

אורי שלום רב,

אכן מילים כדרבנות ועל כך אני מצדיע בהכנעה ובקנאה.... .
יש לנצל אספקט המכתב בתבונה ואולי לקשור [illegible] האחרונים
מכתבו של סנה,
מפקד חדש לאיזור,
יצאה תדפיס.
מצ"ב המכתב הקודם הבא בתפוצה נרחבת -

השירות לשמירת איכות הסביבה
26-10-1987
נתקבל
מספר 8464

אל: תא"ל שיארץ
רמ"א נכל

<u>מפעלים סביבתיים - איו"ש</u>
מכתב החברה להגנת הטבע מיום [illegible].

א.נ.,
1. הננו שותפים מלאים לתוכן ורוח הטענה המועלות ממכתבו הנ"ל של מר אביתר כהן.
2. פנינו ונפגשנו מספר פעמים עם קודמך בתפקיד והתרענו על המחדלים והבעיות הסביבתיות הקשות באיזור. מיותר לציין כי מלבד כוונות טובות לא נעשה הרבה לפתרון הבעיות.
3. שעון הזמן דוחק ואוזל ויש לעשות מיידית לתיקון ושיפור הדרוש.
מבקשים לזמן פגישה בהקדם לבחינה משותפת של דרכים ואמצעים להתמודדות עם הבעיות.

בכבוד רב
י.א.

לעיונך,
י. [illegible]

מדינת ישראל משרד הפנים

ט

השרות לשמירת איכות הסביבה

ירושלים 91061 ת.ד. 6158 טלפון 660151
UMV

ט' באלול תשמ"ז
3 בספטמבר 1987

לכבוד
ד"ר א. סנה - תא"ל
רמ"א
בית-אל

שלום רב,

הנדון: איכות סביבה - איו"ש

חלפו חודשים רבים מאז פגישתנו האחרונה בנדון. נושאים רבים עדיין תלויים ועומדים.

מציע קיום פגישת עבודה לצורך גיבוש מסגרות פעולה במספר נושאים, ובעיקר:

1. יום עיון בנושאי איכות סביבה - איו"ש

2. הקמת יח' לטיפול בנושאי איכות סביבה

3. העמקת מעורבות השירות באיזור

ב ב ר כ ה,

ד"ר אורי מרינוב
מנהל השירות

העתק: היועץ הסביבתי איו"ש

תיק

מדינת ישראל משרד הפנים

השרות לשמירת איכות הסביבה

ירושלים 91061 ת.ד. 6158 טלפון 660151

YS

י"ג בשבט תשמ"ז
12 בפברואר 1987

סיכום פגישת ראשי מוא"ז איו"ש
השירות לשמירת איכות הסביבה

הפגישה נתקיימה במשרדי השירות לשמירת איכות הסביבה ביום 10.2.87.

השתתפו: מר ש. גל - גוש עציון מר י. נדיבי-ב. הירדן
מר צ. אורבך - מ. בנימין מר מאיר - מ.א. שומרון
מר ר. שכנר- דר' הר חברון ד"ר א. לוי-ממונה על ההתיישבות היהודית

מר ש. מושקוביץ- מ. לשכת תכנון
מר י. סוקר - יועץ סביבתי
ד"ר א. מרינוב - מנהל השירות

בפגישה הציגו המשתתפים בעיות וחוסר בתחומי איכות הסביבה בישוביהם.

ד"ר מרינוב מציג את הבעיה ומצביע על העדר תשתית מספיקה בישובי האיזור בניגוד לתנופת הבניה והפיתוח. כ"כ את העדר התשתית הארגונית ללירוי וטיפול בבעיות איכות סביבה. בניגוד למצב השורר כיום בתחומי הקו הירוק.

בתום סבב הדברים בהם פורטו הבעיות שעיקרם -

חוסר תשתית לטיפול בביוב ושפכים

העדר אתרי סילוק פסולת, ציוד תברואי ואמצעי שינוע

מפגעי פסולת מנסרות האיזור

מטרדים מחומרי הדברה וסלוק חומרים רעילים

מטרדים ומפגעים מפעילות צה"ל באיזור, התיישבות פרטית ואחרים.

סוכם

קיימת הסכמה והבנה לבעיות הסביבתיות באיזור וסביבתו.
מוצע הקמת יח' סביבתיות בצורת 3 אגדי ערים לאיכות סביבה -
האגדים - יהודה, בנימין, שומרון. לענין בקעת הירדן יבדק הנושא בנפרד.

נציגי האיזור ידאגו לפגישת נציגיהם לנושא עם היועמ"ש המקומי והיועץ הסביבתי, במטרה לגבש מסמך הגדרה לכל אגד ערים מוצע.

בתום תקופה של כחודש וחצי יוכן מסמך מסגרת אשר יובא לדיון עם מנכ"ל משרד הפנים ורמ"א לקבלת תמיכתם וסיועם.

נציגי האיזור יפעלו לאתר בעלי מקצועות ע"מ לבחון העסקתם בנושא.

רשם: י. סוקר

העתק: ד"ר עמרם פרוז'ינין
משתתפים

198

דורון
[illegible]

דו"ח מצב איכות הסביבה - איו"ש
עיקרי ממצאים והערכות

ירושלים

4.1.89

תוכן עניינים | עמוד

1. <u>הקדמה</u>

בחודש דצמבר 1988, הועברה אלינו פניתו של ד"ר א. מרינוב, מנהל השירות לשמירת איכות הסביבה לקבלת דו"ח על מצב איכות הסביבה באיו"ש.
הדו"ח אמור היה לעסוק במספר נושאים שלהם קשר למצב איכות סביבה באיו"ש.
לאחר קבלת התיחסותם החיובית של גורמי המינהל האזרחי באיו"ש להרצת הדו"ח, הוחל באיסוף, עיבוד וסיכום פרקי הדו"ח, במגבלת זמן קשה.
הדו"ח יפרט בהמשך את עיקרי הממצאים וההערכות למצב איכות הסביבה אשר ניתן היה לקבלם במגבלות הזמן שנקבעו לנו.
מסקנות הדו"ח מצביעות על בעיות סביבתיות אשר נוצרו בעיקר כתוצאה מיצירת פער בין האצת הפעילות הכלכלית והעלאת רמת החיים לבין פתוח תשתית מתאימה.
בשנים האחרונות עבר האזור תהליך של פתוח כלכלי והתישבותי מואץ, אשר התאפיין בתהליכי הגירה, עיור, עליה ברמת החיים ובשינוי דרסטי באורכות החיים והרגלי האוכלוסיה.
מאפיינים אלה של עליה חדה ברמת החיים ובפעילות הכלכלית באים לידי ביטוי במספר מדדים כלכלים ופיזיים כמו גידול מוחלט באוכלוסית האזור, תנופת בינוי ופתוח לצרכי התישבות ערבית ויהודית, פתוח תשתיות של דרכים ומפעלים (במיוחד אלה של כריה וחציבה), חקלאות ואחרים.
הדו"ח מתמקד בנתוח תהליך הפתוח מחד ובציון הפעולות וההערכויות של גורמי איכות הסביבה והמנא"ז שמטרתן פתרון הבעיות הסביבתיות אשר נוצרו כתוצאה מכך.
בשנים האחרונות עלתה רמת המודעות ושימת הלב לנושאים הסביבתיים על אף שהדרך לפתרון מלא של הבעיות הסביבתיות הינה ארוכה עדיין, גורמי המנא"ז שוקדים על הגברת הפעולות והמודעות לנושא במסגרת האילוצים הפוליטיים-חברתיים-משפטיים השוררים באזור.
ברצוננו להודות על הסיוע הרב שהוגש לנו לצורך הכנת הדו"ח לרע"ן תשתית, קמ"ט שמורות הטבע, קמ"ט חקלאות, קמ"ט בריאות, מנהל לשכת התכנון ואחרים אשר סייעו במידע ובעצה לחיבור המסמך.

על החתום: יוסף סוקר
יועץ סביבתי למנהל האזרחי באיו"ש.

2. נתוני רקע

אזור יהודה ושומרון (להלן: איו"ש) מאופיין ברב גוניות ומורכבות פיסית, חברתית וכלכלית.

שטח האזור כ-2,100[1] מ"ל מרובע, ומימדיו הם כ-70 מ"ל (צירו הארוך) וכ-30 מ"ל (צירו הקצר).

אוכלוסית האזור הקיפה כ-838,000 נפש בסוף 1986, לעומת כ-585,000 נפש ב-1967. שיעור הגידול השנתי של האוכלוסיה נע בשנים האחרונות בין 2.4% ל-3.0% והוא מוסבר בעיקר על ידי שעור לידות גבוה, של כ-30-33 ל-1,000[2] נפש, שיפור מצב התחלואה וצמצום ההגירה השלילית של תושבי האזור כתוצאה מעלית רמת החיים ושינויי דפוסי התעסוקה.

מאז 1967 נמצאת כלכלת האזור בעליה מתמדת. משנה זו עד שנת 1984 היה שיעור עלית התוצר הלאומי הגלמי (GNP) כ-4.3% בשנה.

העליה הניכרת בפעילות הכלכלית גרמה לעלית רמת החיים של תושבי האזור והצריכה הפרטית לנפש גדלה פי 2.2 בתקופה הנ"ל.

ממצאים אלה חשובים במיוחד לצורך הבנת הרקע של חיי התושבים באזור אשר בתקופה של 1948-1967 ~~נמצא תחת שלטון ירדני אשר מנע הפניית משאבים לפתוח~~ היו במצב כלכלי קשה ואבטלה ~~מדינות זו גרמה למצב של אבטלה ניכרת בקרב האוכלוסי~~ה בשיעור של עד כ-10% ~~בשנת 1967~~,[3] כתוצאה מכך נוצרה הגירה שלילית של תושבים מהאזור.

---

1 סטטיסטיקה של יו"ש וחבל עזה למ"ט תשמ"ח 1987, לוח א/1.

2 שם.

3 1986 מוא"ז, ע"מ 4 An Eighteen YEAR Suuvey 1967-85

האיחוד של שטחי האזור עם כלכלת ישראל מאז 1967, גרם ליצירת שינויים דרסטיים במבנה החברתי, הכלכלי והתעסוקתי ותרם לשיפור ניכר ברמת החיים של הפרט.
המעבר ממצב של סטגנציה ואבטלה למצב של תעסוקה מלאה גרם לפריחה כלכלית וחברתית ובמונחים של GNP גדל התוצר הגלמי באזור פי 2.1 בהשוואה לשיעורו בישראל באותה תקופה[4].
להלן מס' נתונים להדגמת תהליכים אלו:

א. כמות הסחורות המיובאות לאזור גדלה מ-58 מ' דולר בשנת 1968 ל-580 מ' דולר בשנת 1985.

ב. שיעור היצוא מן האזור גדל מ- 36 מ' דולר בשנת 1968 ל-227 בשנת 1985.

ג. ה-GNP של איו"ש רעזה עלה בשנים 1968-1985 בשיעורים הבאים:
בחקלאות יעור ודייג: מ-43 מ' $ ל-265 מ' $.
בתעשיה : מ-9 מ' $ ל-72 מ' $.
מסחר תעשיה ושרותים: מ-47 מ' $ ל-322 מ' $.
שירותי ציבור : מ-13 מ' $ ל-157 מ' $.
בניה ופתוח : מ-4 מ' $ ל-162 מ' $.

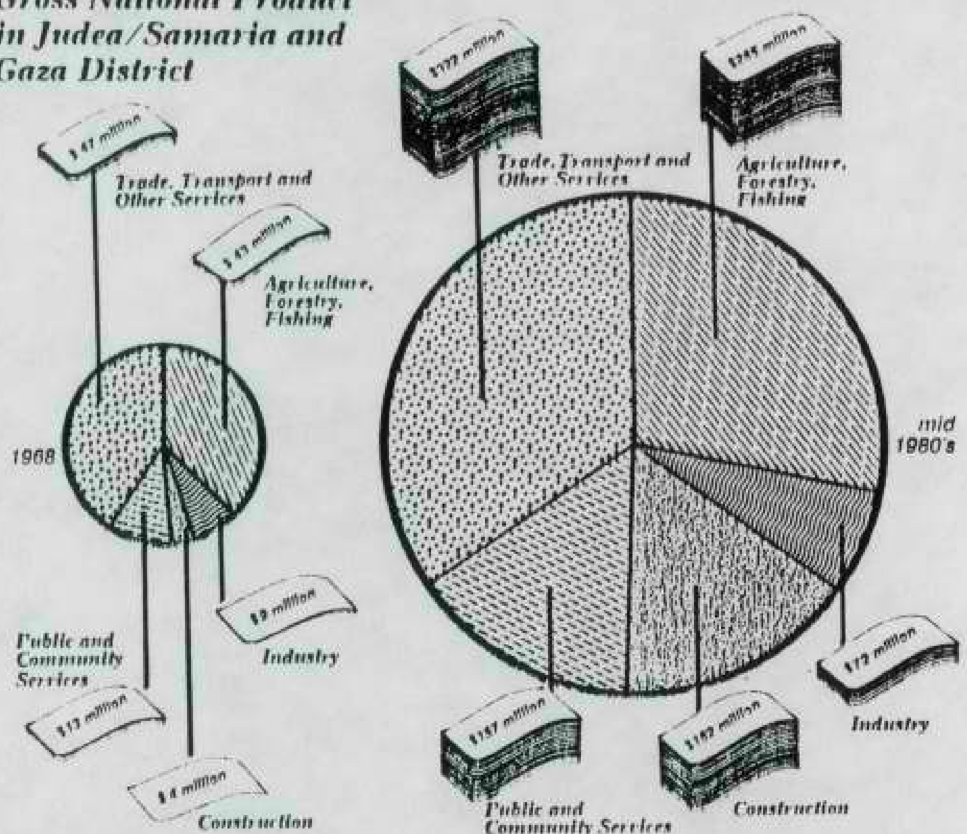
ד. העליה ברמת החיים מודגמת בשינויי הרגלי הצריכה כמודגם בחשריטים מס' 1 ו-2 להלן.

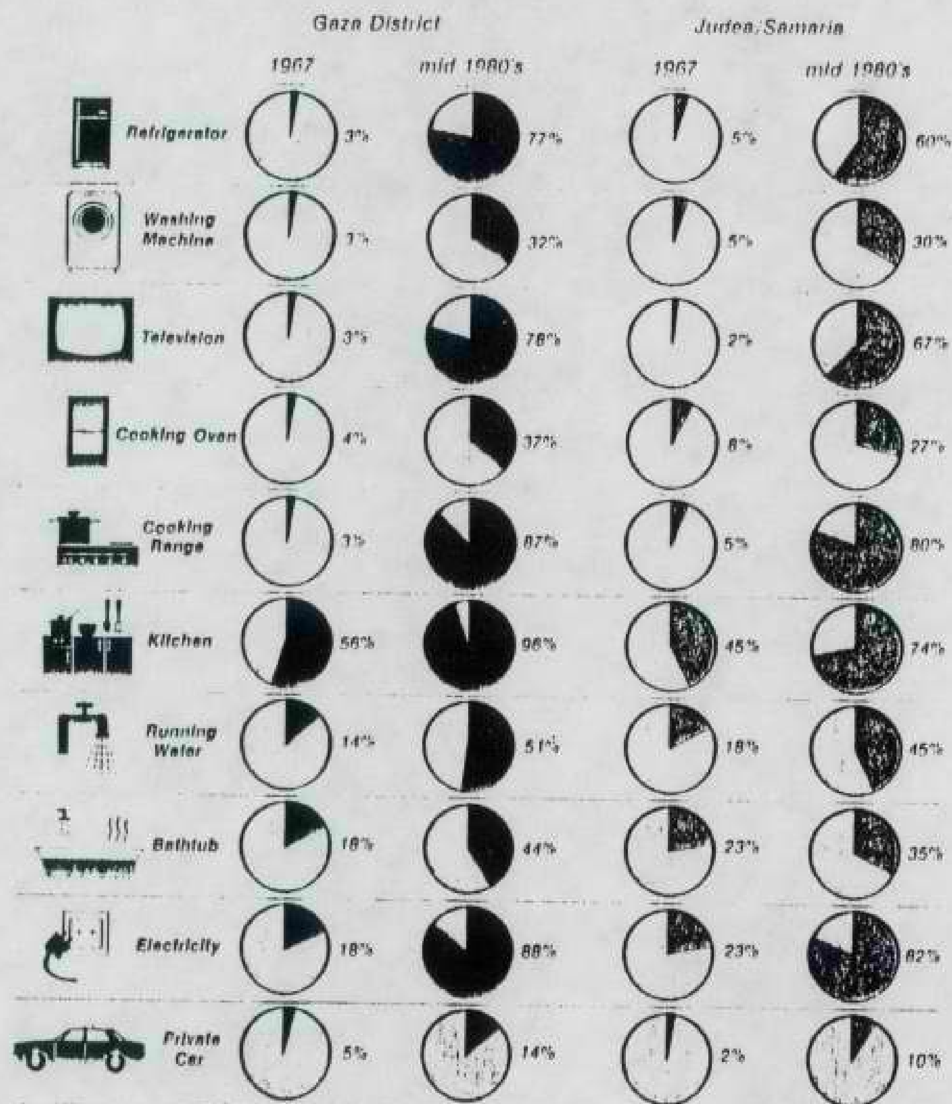
ה. פעולות הבניה באזור, המהוות אף הן מדד לרמת פעילות כללית היו כדלקמן: ב-1968 - התחלות בניה - 66800 מ"ר וגמר בניה 79000 מ"ר.
ב-1985 - התחלות בניה - 993500 מ"ר וגמר בניה 917400 מ"ר.

---

4 שם.

Balance of Payments (Goods and Services)
Judea Samaria
Gaza District
Imports
Exports
Net Imports
1968
$22 million
mid 1980's
$387 million
$191 million
1968
mid 1980's
$680 million
$227 million
$382 million

Gross National Product in Judea/Samaria and Gaza District
Trade, Transport and Other Services
Agriculture, Forestry, Fishing
1968
Public and Community Services
Industry
$4 million
Construction
mid 1980's
$172 million
Industry
Public and Community Services
Construction

Percentage of Households Containing:
Gaza District
Judea/Samaria
1967
mid 1980's
1967
mid 1980's
Refrigerator 3% 77% 5% 60%
Washing Machine 32% 5% 30%
Television 3% 78% 2% 67%
Cooking Oven 4% 37% 8% 27%
Cooking Range 3% 87% 5% 80%
Kitchen 56% 96% 45% 74%
Running Water 14% 51% 18% 45%
Bathtub 18% 44% 23% 35%
Electricity 18% 88% 23% 82%
Private Car 5% 14% 2% 10%

שרטוט מס' 2

ו. לגבי מצבת כלי הרכב נביא את הנתונים הבאים:

	1970	1987
מס' הנהגים	7200	72853
סה"כ כלי רכב	4893	61756
משאיות וכלי רכב מסחרי	1299	13310
מכוניות פרטיות	1610	39091
טרקטורים	459	3972

כאמור נתונים אלה מהווים מדדים אופינים המצביעים על תהליך ברור של עליה ניכרת ברמת החיים והצריכה של הפרט, המלווה בהגברת הפעילות הכלכלית וההתישבותית והמהווה את הגורם המסביר במידה רבה את מצב איכות הסביבה.

3. איכות אויר

באזור יהודה ושומרון לא מתבצעות פעולות סדירות לניטור איכות האויר ולפיכך ישנו מחסור בבנק נתונים מסודר ועיקבי ממנו ניתן ללמוד על מצב איכות האויר ועל השינויים שחלו בו במרוצת הזמן.
בהכרח תוגבל התיחסותנו איפוא לנתונים הקיימים שנמדדו בשנים 1985-1986 במספר תחנות הכלולות ברשת הניטור הכללית.
בטבלאות 1-4 להלן מפורטים סיכומי תוצאות ניטור האויר בישראל לשנת 1985 ולשנת 1986. בחרנו להסתמך על ממצאי תחנת הניטור בירושלים, בחדרה (בית אליעזר), בעמק חפר ובפתח תקוה, העשויים להורות אינדקציה למצב איכות הסביבה באיו"ש.
התחנה המוצבת בירושלים מאפינת במידה רבה את מצב איכות האויר בגב ההר באיו"ש. ממצאי ניטור האויר בירושלים מלמדים כי עיקר הבעיה באזור ירושלים היא ברמת האוזון (O_3).
רמת האוזון עולה בהתמדה בשנים האחרונות מרמה של 50 חל"מ לפני כעשר שנים לרמה של 135 חל"מ ב-1986. העליה ברמת האוזון מוסברת ממקורות שונים בשפלת החוף ובכלל זה רכב ותחבורה, תעשיה מזהמת, בתי הזיקוק, תחנות כח ועוד.
באשר למזהמים אחרים נציין באזור ירושלים גם את רמת תחמוצות החנקן (Nox) הגבוהה יחסית בהשוואה למקומות אחרים בישראל.
ממצאי תוצאות הניטור בסביבת חדרה מלמדים על חלקיקים מרחפים (TSP) גבוהה יחסית.
גם ממצאי תוצאות הניטור בסביבת פתח תקוה מצביעים על רמת חלקיקים מרחפים (TSP) גבוהה וכך הדבר גם באשר למזהמי תחמוצות חנקן (Nox).
חדרה וגם פתח תקוה מאפיינים את המתרחש באזור השפלה הגבוהה באיו"ש.
מעיון בממצאים הנ"ל מתקבלת מסקנה ברורה: אין בתוצאות כל חריגות מתקנים ישראלים ואחרים, אף כי קיימת מגמה של החמרה בריכוזי המזהמים.
אעפ"כ יש לחזור ולהדגיש כי עקב אופי הפעילות הכלכלית ~~ורמת החיים של~~ תושבי איו"ש ~~(בהשוואה לישראל)~~, ניתן להעריך כי רמות הזיהום באזור נמוכות מאלה שבישראל. בכלל זה יש להתחשב ברמת מינוע נמוכה יותר, העדר תחנות כח, העדר תעשיות כבדות ואחרות המקטינים את פוטנציאל זיהום האויר בהשוואה לזה הקיים בישראל.

---

1 מקור א.ס. בישראל

טבלה מס' 1

סיכום תוצאות ניטור איכות האויר בישראל בתחנות הרשת הארצית לשנת 1985

מזהם	תקופת מיצוע	יחידות	חדרה (בית־אליעזר) (2)	חיפה (שוק תלפיות) (1)	ירושלים	נתניה (2)	עמק חפר (2)	פתח־תקוה	תל־אביב
גפרית דו חמצנית (SO_2)	ממוצע שנתי	חל"מ	0.003	(1) 0.036	—	*0.003	0.002	*0.013	—
	ממוצע יממתי מרבי	חל"מ	0.015	0.066	—	0.009	0.008	0.062	—
	ממוצע ½ שעתי מרבי	חל"מ	0.069	0.260	—	0.061	0.083	0.458	—
תחמוצות חנקן (NO_x)	ממוצע שנתי	חל"מ	0.008	—	0.030	*0.017	*0.012	0.043	0.036
	ממוצע יממתי מרבי	חל"מ	0.020	—	0.071	0.044	0.030	0.0164	0.168
	ממוצע ½ שעתי מרבי	חל"מ	0.153	—	0.337	0.200	0.149	0.386	0.388
אוזון (O_3)	ממוצע 8 שעתי מרבי	חל"מ	—	—	—	—	—	*0.107	0.047
	ממוצע ½ שעתי מרבי	חל"מ	0.121	—	0.125	—	—	0.182	0.083
פחמן חד־חמצני (CO)	ממוצע 8 שעתי מרבי	חל"מ	—	—	—	—	—	16	9
	ממוצע ½ שעתי מרבי	חל"מ	—	—	—	—	—	35.2	44.4
כלל פחממנים (THC)	ממוצע יממתי מרבי	חל"מ	—	—	—	—	—	—	—
	ממוצע ½ שעתי מרבי	חל"מ	—	—	—	—	—	—	—
חלקיקים מרחפים (TSP)	ממוצע שנתי	$\mu g/m^3$	*57	(-)	48	*29	*34	33	(-) 6
	ממוצע יממתי מרבי	$\mu g/m^3$	202	(-)	268	248	1,177	338	(-)

הערות:
(1) תחנת הניטור בחיפה החלה לפעול ב־24.10.1985.
(2) תחנת הניטור הושבתה מסוף יולי ועד אמצע אוקטובר.
(3) כל הממוצעים הם ממוצעים חשבוניים.
(4) כאשר אין נתונים, תחנת הניטור לא פעלה כלל או פעלה בשעור הנמוך מ־35%.
(5) רמת התפקוד של המכשירים היתה 35%–50% במקומות המסומנים ב־*.
(6) תחנות הניטור באשדוד ובבאר־שבע לא פעלו בשנת 1985.

טבלה מס' 2

סיכום תוצאות ניטור איכות האויר בישראל בתחנות הרשת הארצית לשנת 1986

מזהם	תקופת מיצוע	יחידות	אשדוד (1)	באר־שבע (4)	חדרה (בית אליעזר) (2)	חיפה (שוק תלפיות)	ירושלים	נתניה (2) (3)	עמק חפר (2) (3)	פתח־תקוה	תל־אביב
גפרית דו־חמצנית (SO_2)	ממוצע שנתי	חל"מ	—	2	3	32	4	3	2	6.4	—
	ממוצע יממתי מרבי	חל"מ	—	10	20	75	9	10	8	26	—
	ממוצע ½ שעתי מרבי	חל"מ	—	73	104	485	24	139	52	87	—
תחמוצות חנקן (NO_x)	ממוצע שנתי	חל"מ	—	—	9	—	16	15	10	31	30
	ממוצע יממתי מרבי	חל"מ	—	—	35	—	70	41	29	148	124
	ממוצע ½ שעתי מרבי	חל"מ	—	—	163	—	302	188	102	325	388
אוזון (O_3)	ממוצע 8 שעתי מרבי	חל"מ	—	חסר	חסר	—	חסר	—	—	72	51
	ממוצע ½ שעתי מרבי	חל"מ	—	117	117	—	135	—	—	117	83
פחמן חד־חמצני (CO)	ממוצע 8 שעתי מרבי	חל"מ	—	—	—	—	חסר	—	—	20	8
	ממוצע ½ שעתי מרבי	חל"מ	—	—	—	—	24	—	—	33	11
כלל פחממנים (THC)	ממוצע יממתי מרבי	חל"מ	—	—	—	—	—	—	—	7	—
	ממוצע ½ שעתי מרבי	חל"מ	—	—	—	—	—	—	—	9.8	—
חלקיקים מרחפים (TSP)	ממוצע שנתי	$\mu g/m^3$	—	133	54	—	35	21	—	54	—
	ממוצע יממתי מרבי	$\mu g/m^3$	—	402	147	—	128	84	—	162	—

הערות:
(1) תחנות איגוד ערים אשדוד וחבל יבנה החלו לפעול מחודש אוקטובר 1986.
(2) הממוצע השנתי והממוצע היממתי המרבי מתייחסים לחודשים ינואר־יולי.
(3) הממוצע החצי־שעתי המרבי מתייחס לחדשים ינואר עד יולי בתחנות הניטור בנתניה ובעמק חפר.
(4) תחנת הניטור בבאר־שבע החלה לפעול ביולי 1986.

125/

טבלה מס' 3

תוצאות המדידות שנרשמו ברשת הארצית לניטור איכות אויר בשנת 1985 בהשוואה עם התקנים הישראלים לאיכות אויר

המזהם	זמן המדידה בשעות	ל־99% מהזמן								ל־100% מהזמן							
		מס' חריגות מותר	חדרה (בית אליעזר)	חיפה (שוק תלפיות)	ירושלים	נתניה	עמק חפר	פתח־תקוה	תל־אביב	מס' חריגות מותר	חדרה	חיפה	ירושלים	נתניה	עמק חפר	פתח־תקוה	תל־אביב
גפרית דו־חמצנית (SO_2)	24	4	0	0	—	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0	—
	½	176	0	0	—	0	0	1	—	0	0	0	0	0	0	0	—
תחמוצות חנקן (NO_x)	24	4	0	—	0	0	0	0	—	0	0	—	0	0	0	0	0
	½	176	0	—	0	0	0	0	—	0	0	—	0	0	0	0	0
אוזון (1) (O_3)	½	—	*	*	*	*	*	*	*	0	1	—	1	—	—	4	—
פחמן חד־חמצני (CO)	8	11	—	—	—	—	—	17	—	0	—	—	—	—	—	0	0
	½	176	—	—	—	—	—	1	—	0	—	—	—	—	—	0	0,
כלל אבק מרחף (TSP)	שנה	—	*	*	*	*	*	*	*	0	0	—	0	0	0	0	—
	24	4	2	—	1	1	1	0	—	0	0	—	0	0	1	1	—

הערות:
(1) תקן מוצא 1.2 חל"מ כממוצע חצי־שעתי.
(—) תפקוד המכשירים נמוך מ־35%.
(*) סימון * במקום שאין תקן.

125/

טבלה מס' 4

תוצאות המדידות שנרשמו ברשת הארצית לניטור איכות אויר בשנת 1986 בהשוואה עם התקנים הישראלים לאיכות אויר

המזהם	זמן המדידה בשעות	ל־99% מהזמן										ל־100% מהזמן									
		מס' חריגות מותר	אשדוד	באר־שבע	חדרה (בית־אליעזר)	חיפה (שוק תלפיות)	ירושלים	נתניה	עמק חפר	פתח־תקוה	תל־אביב	מס' חריגות מותר	אשדוד	באר־שבע	חדרה (בית־אליעזר)	חיפה (שוק תלפיות)	ירושלים	נתניה	עמק חפר	פתח־תקוה	תל־אביב
גפרית דו־חמצנית (SO_2)	24	4	—	0	0	0	0	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0	0
	½	176	—	0	0	5	0	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0	0
תחמוצות חנקן (NO_x)	24	4	—	—	0	—	0	0	0	0	0	0	—	—	0	—	0	0	0	0	0
	½	176	—	—	0	—	0	0	0	0	0	0	—	—	0	—	0	0	0	0	0
אוזון (2) (O_3)	½	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	0	—	—	—	—	5	—	—	0	0
פחמן חד־חמצני (CO)	8	11	—	—	—	—	—	—	—	4	0	0	—	—	—	—	—	—	—	1	0
	½	176	—	—	—	—	0	—	—	1	0	0	—	—	—	—	0	—	—	—	—
כלל אבק מרחף (TSP)	שנה	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	0	—	—	0	0	1				-
	24	4	—	9	0	—	0	0	0	0	—	0	—	9	0	—	1				

הערות: (1) נתוני TSP של חדרה, עמק חפר ונתניה מתייחסים רק לינואר עד יולי.
(2) תקן מוצא 1.2 חל"מ כממוצע ½ שעתי.
(3) (—) מכשיר לא קיים או שלא עבר יותר משני שליש מהזמן.
(4) סימון של * במקום שאין תקן.

אין בכל אזור איו"ש מפעלים מזהמים להפקת אנרגיה או תעשיה כבדה המשפיעים על רמות זיהום האויר.

ההתיחסות ברמת המקרה שהובאה לעיל אינה תקפה למקורות נקודתיים ומקומיים כגון אתרי תעשית אבן, אס"פים (אחראים לסלוק פסולת) ואחרים המצויים באזור.

באתרים רבים בהם מצויים תעשיית האבן, מחצבות, מנסרות, מפעלי אספלט ואבן ומוקדים של סילוק פסולת ואשפה קיימת בעית זיהום אויר של אבק שוקע ומרחף, ענני עשן ריחות ועוד.

נושא קיומם של מטרדים ומזהמי אויר נקודתיים אלה מצוי במעקב ובטיפול ועדות התכנון כפי שיפורט בהמשך בפרקים המתאימים.

4. <u>מים ושפכים</u>

נושא המים מהווה אחד הגורמים החשובים המשפיעים על מצב איכות הסביבה באזור.

אזור איו"ש משמש למעשה כקולט גשמים וכמאגר של מי תהום חשוב למשק המים ולפיכך שוקדים גורמי המנהל האזרחי על מדיניות פתוח ואספקה של מקורות מים זהירה ומחושבת.

עד 1967 נהגו הירדנים במדיניות ליברלית ולא עקבו אחר ניצול מקורות המים מבארות פרטיות לצרכי השקיה ומשק בית. לאחר 1967 השתנתה המדיניות ובפועל קיים מעקב ופקוח הדוק בנושא.

עפ"י נתונים לשנת 1966 הסתכמה צריכת המים לנפש ב-5 מ"ק בממוצע לשנה. וב-1983 הסתכמה צריכת המים לנפש ב-25 מ"ק לשנה באזורים הכפריים וכ-75 מ"ק לשנה בערים.

ההגבלה והפקוח על ניצול מקורות המים גרמו ליצירת חיכוך בין גורמי המנא"ז ובעלי הקרקעות והבארות הפרטיות.

חסכון ניכר בשאיבת מי תהום הושג ע"י גורמי המנא"ז עם הכנסת שכלולים ושיפורים בשיטת הייצור בחקלאות ובסדרי ההשקיה והקצאות המים. כך למשל מנתוח נתוני תשומות-תפוקות בחקלאות ניתן ללמוד כי תפוקות החקלאות גדלו פי 2 ויותר ללא הגדלה ממשית במכסות המים.

ראה גם פרק .... הדן בחקלאות.

האחריות לשאיבת המים ואספקתם לשמוש ביתי ולשימושים סניטרים הוטלה על הרשויות.

הנתונים הבאים מציגים את השינוי בצריכת המים בשנת 1983 בהשוואה לשנת 1966:

עיר	צריכה ב-1955* (אלפי מ"ק)	צריכה ב-1983 (אלפי מ"ק)
מע' בית לחם בית ג'אלה בית סחור	260	3.500
מע' רמאלה אל בירה	850	3,600
מע' שכם	190	2,100
מע' ג'נין	460	1,400

* עפ"י כבשר השאיבה שהיה ברשות המקומית בשנים אלה.

אם נקבל תוצאות אלו כמייצגות את צריכת המים בכלל איו"ש, נסיק כי צריכת המים העירונית גדלה פי 3 בין 1967-83 ומגמת הגידול המואץ נמשכת[1].
באשר למגזר הכפרי, גם בו חל גידול משמעותי כפי העולה מהנתונים הבאים:
ב-1969 רק 50 כפרים באזור היו מחוברים לערכות מים מרכזיות.

ב-1983 כ-150 כפרים נוספים חוברו למערכות המים המרכזיות.

ועוד כ-50 כפרים נמצאו בהליכי חיבור[2].

בשנת 1985 הסתכמה צריכת המים הכללית ב-125-100 מליון מ"ק.
חיבור הישובים למערכות המים המרכזיות תרם לשיפור רב ברווחת התושבים וברמת חייהם. וכתוצאה מכך גם נוצר מנוף לקידום תעשיות הדורשות מים כמו למשל תעשית חיתוך האבן, חמרי בנין ועוד.
המנא"ד אחראי על פתוח מערכות המים, מתחזק ומפעיל אותן תוך שמירה על מאזן המים כמשק סגור.
מים מאיו"ש אינם מועברים אל מחוץ לאזור בכל דרך שהיא. הפקוח על איכות מי השתיה נעשה באמצעות חוקי המים הכוללים צו צבאי מס' 291 הקשור לחוק הירדני מס' 40 משנת 1952 בענין קרקע ומים וכן צוים שונים אחרים.
אחת הבעיות אשר נוצרו מהגידול המואץ בצריכת המים וחיבור ישובים רבים למערכות אספקת המים הינה בעיית השפכים. התשתית לטיפול בשפכים לא פותחה בשעור הנדרש על פי קצב הגידול בצריכת המים וכתוצאה מכך נוצרה בעייה של זרימת שפכים ללא טיפול נאות. הגורמים המקשים על פתוח התשתית לטיפול בשפכים הינם העדר משאבים, טופוגרפיה קשה ומחסור במודעות ציבורית ושיתוף פעולה בעיקר מצד הרשויות המקומיות.
אף-על-פי-כן קודם גם נושא זה בשנים האחרונות. רשתות לאסוף שפכים ולטהורם תוכננו ומבוצעים בשכם, חברון, רמאלה-אל בירה, בית ג'אלה בית סחור ובית לחם. כן מצויות בשלבי תכנון מערכות נוספות אזוריות ומקומיות לטיפול בשפכים.

---

(1) כל הנתונים מ "18 שנים ל..", עמ' 74.

(2) שם.

5. חקלאות

5.1. כללי

עד 1967 התבססה הכלכלה באיו"ש בעיקרה על חקלאות אשר הורתה כ-24% מה-GNP של האזור[1]. שיטת העיבוד החקלאי שהיתה נהוגה בתקופה זו עשתה שימוש רב בבעלי חיים (בעיקר בחמורים) ובעבודת ידיים לצורך זריעה, קטיף וקציר. ההשקיה נעשתה בעיקר ע"י תעלות פתוחות אשר איבדו כמויות רבות של מים בגלל אידוי וחלחול. בסה"כ לא עלתה הקרקע המושקית על 5% מסך השטחים החקלאיים. הדישון וההשבחה היו מעטים מאד ורמת ההדרכה והסיוע הממשלתי היו נמוכים ביותר.

לאחר 1967 הוקדש מאמץ רב לפתוח הענף ולהכנסת שיטות עבודה מודרניות, והתוצר החקלאי צמח בכ-10% לשנה[2] בהשוואה לגידול ממוצע שנתי של כ-5% בישראל. הושקע מאמץ רב להכשרת כח אדם, לישום שיטות חקלאיות מתקדמות ולמיכון. כתוצאה מכך הוכפל התוצר החקלאי ליחידת שטח בשנת 1981 בהשוואה ל-1967. אף כי מספר המועסקים בענף זה לא עלה והתעסוקה ירדה למעשה מ-50% מועסקים מכלל כח העבודה ב-1967 לכדי 30% בשנת 1985.

הפרקים הבאים מציגים נתונים בקשר לתשרמות ולפרמטרים הקשורים לענף זה המדגימים היטב את תהליך הפתוח שחל בו מאז 1967. טבלאות 5-11 מסכמות את שיעורי הצמיחה שחלו בענפי החקלאות השונים בשנים שבין 1967 ו-1983 ובין השנים 1987 - 1986 וכן מציגות נתונים על היקף היבול והשטח המעובד בשנים אלו.

---

(1) סקר חקלאות ופעילות משרד החקלאות באיו"ש, 1987, קמ"ט חקלאות, מוא"ז, 17.11.88.

(2) חשבונות ענף חקלאות ביהודה ושומרון ובחבל עזה, 1986/7 רבעון לסטטיסטיקה חקלאית כרך יט, מס' 1588/1, למ"ס.

5.2. <u>קרקע</u>

משטח כללי של 5.6 מליון דונם, כ-2 מליון ראויים לעבוד חקלאי, כ-2 מליון למרעה ויערות והיתר שטחים סלעיים ולבניה. משטח זה כ-0.7 מליון דונם הם שטחים מישוריים והיתר שטחים מדרוניים והרריים בעלי שעור אבניות גבוה.

ב-1983 עובדו כ-1690 אלף דונם לעומת 1772 אלף ד' בשנת 1968, כלומר ירידה של כ-5%. ירידה זו נבעה כנראה מנטישתן של אדמות שוליות בעלות הכנסה נמוכה וכן מהוצאות גבוהות הקשורות בעבוד החלקות הנ"ל בגלל יוקר החריש ודסוק בבהמות עבודה.

ב-1987 הסתכם השטח המעובד שוב בכ-1754 אלף דונם על פי חלוקה זו:

543 אלף דונם - גידולי שדה.

12 אלף דונם - ירקות.

41 אלף דונם - מקשאות.

1050 אלף דונם - מטעים.

103 אלף דונם - שלחין.

5.3. <u>מים</u>

הממוצע [הגשם] השנתי נאמד בכ-500 מ"מ בשפלה ובגב ההר של שומרון יהודה. וכ-250 מ"מ במדרונות המזרחיים, שבחלקם נחשבים לאזורים חצי מדבריים, כגון בקעת הירדן ומדבר יהודה.

פוטנציאל מי התהום נאמד בכ-100 מליון מ"ק, מזה כ-70 מליון לחקלאות ו-30 מליון לשתיה. כ-55% ממקורות המים הם ממעינות ומרוכזים בבקעת הירדן ואילו יתר 45% מבארות, שמספרם מגיע ל-50 ובחלקם הגדול ~~שרובם~~ באזור השומרון. ספיקת המעינות שונה משנה לשנה בקיצוניות בהתאם לכמות המשקעים, מסיבה זו גם היקף שטח השלחין משתנה.

כ-95% מהאדמות מעובדות בגידולי בעל.

5.4. <u>כח אדם</u>

ב-1967 עסקו בחקלאות כ-50% מכלל המועסקים, ובשנת 1983 הועסקו בענף רק כ-20% מכלל המועסקים. הירידה הנ"ל הינה תוצאה של השימוש המוגבר בציוד מכני ובשינויים נוספים שהביאו להעלאת פריון העבודה ולגידול בתפוקה הגלמית למועסק בחקלאות.

.5.5 <u>התוצר החקלאי</u>

בשנים 1967-1983 גדל היצור בשיעור של 8.8% בשנה, שעור הנחשב לגבוה בעולם, וזאת לעומת כ-2% בארצות ערב. קיימת תנודה רצינית בערך היצור מדי שנה וזאת בגלל תנודות בכמויות המשקעים ותנודות בענף הזית המהווה כ-30% מן היצור החקלאי.

תנודות אלה משפיעות גם על ההכנסה המקומית של האזור.

התפתחות החקלאות לא היתה עקבית והצמיחה היתה בקפיצות. ב-5 השנים הראשונות הגיע שעור הצמיחה ליותר מ-21%, שעור שאין לו דוגמא בעולם ומוסבר ע"י המומחים הבילאומיים ברנטה של הפיגור. שעור הצמיחה הלך וקטן והגיע לכ-4.4% בממוצע בשנים 1973-1978.

הצמיחה המשיכה לרדת והגיעה עד לאפס בשנים 1978-1983.

התפתחות זו באה עקב השימוש המוגבר בטכנולוגיות מתקדמות ובתשומות גבוהות, דהיינו הצמיחה נבעה מפיתוח אנכי - העלאת היבול ליחידת שטח ולא מהתרחבותם של גורמי היסוד - קרקע ומים.

.5.6 <u>הרכב היצור</u>

בתקופה הנסקרת חלו שינויים מהותיים במבנה היצור. ירידה בגידולים צמחיים לעומת עליה בתוצרת בעלי חיים. בתקופה זו חלה ירידה גדולה בענף גידולי השדה (יותר מ-50%) וירידה קטנה במקשה (כ-6%), לעומת זאת נשאר חלקו של ענף הפירות יציב ואילו של הירקות גדל בכ-12%. ענף בעלי החיים גדל בכ-12% במשך התקופה הזו. במקביל לשינויי במבנה חלה עליה ביצור בכל הענפים.

כך למשל תפוקת החיטה ב-1983 הגיעה ל-43 אלף טון בהשוואה ל-38 אלף ב-1976, כלומר עליה של 143% ותפוקת הירקות הגיעה לכ-172 אלף טון. דהיינו עליה בכ-100% לעומת 71. בתקופה זו חל גידול של כ-81% בענף הפירות וכ-435% במקשה. העליה בתפוקה נובעת מעלית היבול לדונם.

ענף הבשר שהגיע ל-29 אלף טון גדל בכ-107%. החלב ב-12%, והביצים בכ-48%.

5.7. התשומות הקנויות

במקביל לעליה ביצור חלה גם עליה גדולה בתשומות הקנויות. שגדלו במשך 15 השנים פי 5.5. הגידול הבולט חל בשימוש בזרעים. חומרי הדברה ופלסטיק שגדלו ביותר מפי 12. הציוד החקלאי גדל פי 10. צריכת המים בכ-860% והדשנים בכ-675%.

להלן ההתפתחות במספר תשומות נבחרות:

	1968	1983	השינוי באחוזים
טרקטורים	120	2944	2453
דשנים באלפי טון	4	16	400
שטח זריעה בכיסוי			
פלסטיק (אלפי דונם)	-	30	-
חממות דונם	-	480	-

מנתונים אלה ניתן להבין כי הגידול בתפוקה החקלאית נובע מהשימוש המוגבר בתשומות קנויות, שיטות אגרוטכניות מתקדמות וזנים עתירי יבול. השימוש בתשומות אלה הביא לעליה ניכרת ביבולים לדונם. כך למשל בין השנים 1968-1983 גדל היבול הממוצע של חיטה לדונם מ-85 ק"ג ל-209 ק"ג. דהיינו גדול של 146%. המקשה עלה ב-159% והירקות ב-78%.

העליה התשומות הקנויות הינה עליה עקבית לאורך השנים. וב-1987 עלו התשומות בשעור של 3% יותר בהשוואה ל-1986, בעיקר כתוצאה מגידול שחל בענף בעלי החיים בכלל ובענף הלול בפרט.

TABLE 11.- CULTIVATED AREA, BY TYPE OF CROPS AND DISTRICT, IN JUDEA AND SAMARIA (a)

לוח 11.- שטח מעובד, לפי סוג גידול ונפה, ביהודה ושומרון (a)

Thousand dunams — 1986/7 תשמ"ז — אלפי דונמים

Crops	בקעת הירדן Jordan Valley	Samaria שומרון: טול כרם Tul Karem	ג'נין Jenin	שכם Nablus	סך הכל Total	Judea יהודה: חברון Hebron	רמאללה ובית לחם Ramallah and Bethlehem	סך הכל Total	סך הכל Total	גידול
GRAND TOTAL	32	356	388	303	1,047	345	310	655	1,754	סך כולל
Unirrigated - total	6	327	372	299	998	345	308	653	1,657	בעל - סך הכל
Field crops	5	55	123	100	278	184	73	257	540	גידולי שדה
Vegetables and potatoes	-	8	34	5	47	11	11	22	69	ירקות ותפוחי אדמה
Melons	1	-	26	1	27	-	-	-	28	מקשה
Fruit	-	264	189	193	646	150	224	374	1,020	פירות
Irrigated - total	46	29	16	4	49	-	2	2	97	שלחין - סך הכל
Field crops	-	0	-	-	0	-	-	-	0	גידולי שדה
Vegetables and potatoes	27	11	10	2	23	0	1	1	51	ירקות ותפוחי אדמה
Melons	11	-	3	1	4	-	-	-	15	מקשה
Citrus	3	17	3	1	21	0	1	1	25	הדרים
Fruit, excl. citrus	5	1	-	-	1	-	-	-	6	פירות, ללא הדרים

(a) Excl. Jewish localities.

(a) לא כולל יישובים יהודיים.

טבלה מס' 5

השטח המעובד ב- 1986/87 באיו"ש (אלפי דונמים)

	פלחה			ירקות			מקשה			מטעים			סה"כ		
	בעל	שלחין	סה"כ	בעל	שלחין	סה"כ	בעל	שלחין	סה"כ	בעל	שלחין	סה"כ	בעל	שלחין	כללי
1987	538	5	543	66.0	55.0	121	27.7	13.6	41.3	1020	30	1050.0	1652	103.6	1756
1986	514	-	514	64.0	49	113	19	16	35.0	1011	30	1041	1608	95.0	1703
שנוי ב-%	105	-	105.6	103	112	107	147	87	117	101	-	100.8	102.7	109.1	3.1

היבולים לדונם במספר גידולים ב-1987

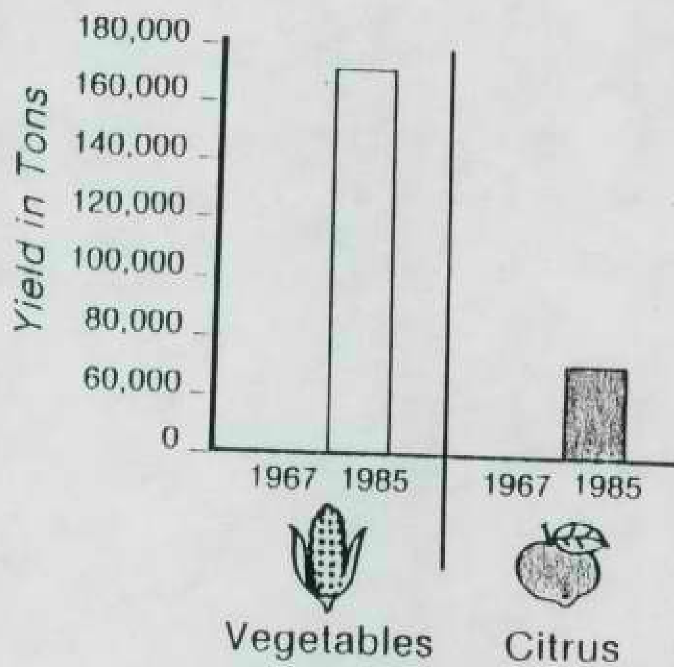
הגידול	השטח באלפי דונם		היבול הכללי באלפי טון		היבול לדונם בק"ג		מדד השנוי	
	1987	1986	1987	1986	1987	1986	שטח	יבול
חיטה	199	180	31.2	22.5	156	125	111	139
שעורה	167	157	29.3	16.5	175	104	106	177
חימצה	36	28	2.0	1.5	55	53	130	133
תפו"א	7.8	7.6	18.2	18.8	2333	2473	103	97
עגבניות	24.0	22.5	58.6	66.3	2442	2908	107	88
מלפפונים	9.1	9.6	24.0	25.8	2637	2687	95	93
חצילים	4.5	4.0	19.0	16.6	4750	4150	112	114
בצל יבש	15.7	16.2	20.5	16.8	1306	1037	97	122
זיתים	728	719	8.4	148	11	209	101	6
ענבים	81.5	81.7	34.8	39.1	427	478.6	100	89
שקדים	78.4	78.5	0.5	9.4	6	119.7	160	5
שזיפים	30.7	30.7	4.6	13.9	150	452.8	100	33
תאנים	23.4	23.4	10.9	10.4	466	444	100	105
בננות	4.5	4.5	16.0	13.6	3556	3022	100	118
הדרים	24.6	24,5	90.7	80.4	3687	3282	100	113
מקשאות	43.1	34.7	72.5	73.0	1682	2103	124	99

טבלה מס' 6

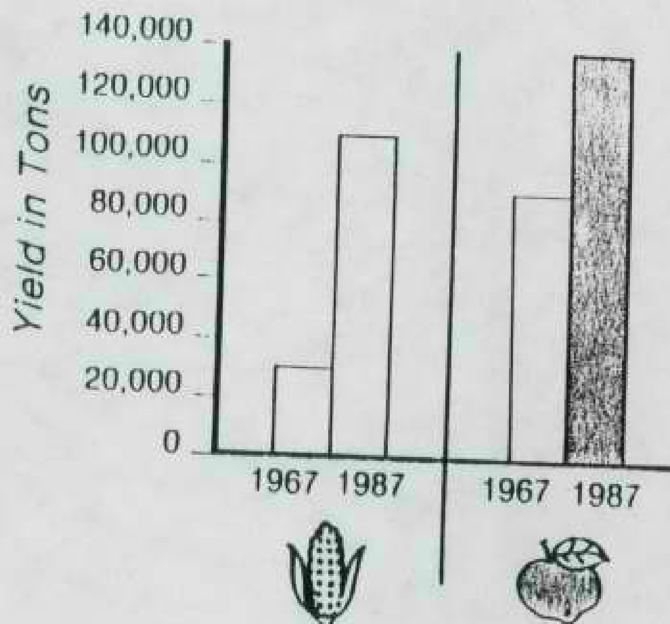
טבלה מס' 7

2

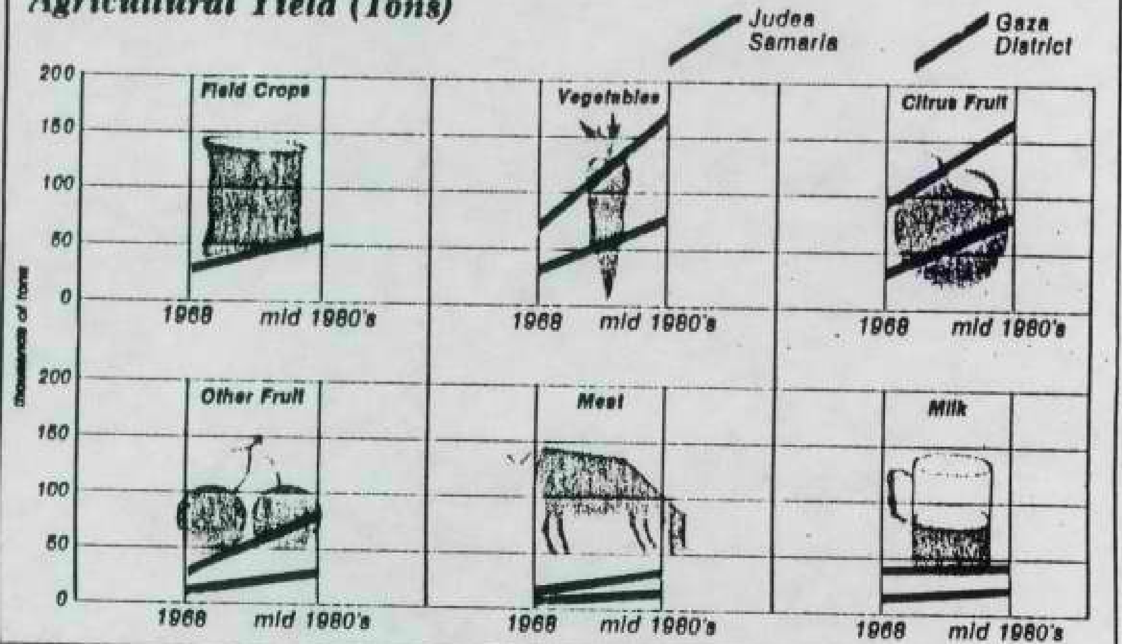
AGRICULTURAL PRODUCTION
JUDEA & SAMARIA

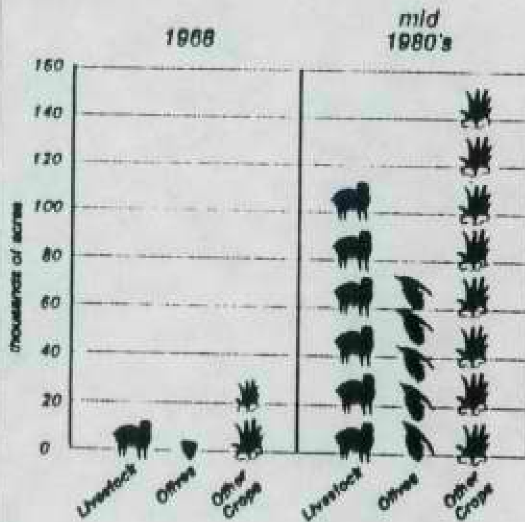
AGRICULTURAL PRODUCTION
GAZA DISTRICT

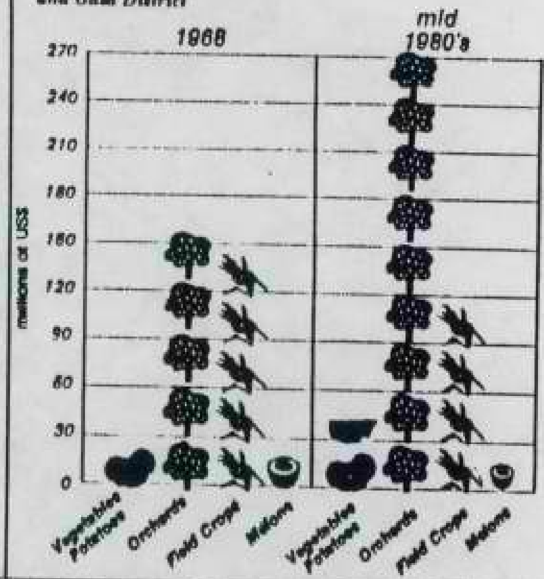
טבלה מס' 8

Utilization of Agricultural Areas (Acres), Judea/Samaria and Gaza District

Total Value of Agricultural Output, Judea/Samaria and Gaza District

היבול לדונם בק"ג

טבלה מס' 9

	1968	1983	מדד השינוי
חיטה ושעורה	85	209	246
קטניות	50	85	170
מקשאות	440	1582	359
ירקות	860	1531	178
חפ"א	1000	1742	174
עגבניות	1010	2420	239
מלפפונים	850	1666	196
חצילים	1800	3645	202
קישואים	1010	1380	136
בצל יבש	600	936	156
הדרים	1430	3347	233
זיתים	60	93	155
ענבים	371	450	121
שזיפים	300	401	133
תאנים	220	500	272
בננות	1100	3500	318

טבלה מס' 10

השטח המעובד ביו"ש (באלפי דונם)

	ממוצע 1969-68		ממוצע 1982 - 83		המפרש שני התקופות	
	דונמים	%	דונמים	%	דונמים	%
גדולי שדה	981	554	522	309	-459	52
מטעים	683	38.5	1017	602	334	150
ירקות	73	4.2	113	6.6	40	154
מקשה	35	1.9	38	2.3	3	108
סה"כ	1772	100	1690	100	- 82	95.4
מזה בשלחין	60	3.4	94	5.5	34	156
מטעים	27	45	30.6	32.5	5.5	113
גדולי שדה	33	55	63.4	67.5	30.0	204
חיטה ושעורה	765		340		- 425	44
חימצה ועדשים	100		52		- 48	52
זיתים	520		761		241	146
ענבים	62		80		18	129
הדרים	22		25		3	113
בננות	3.3		4.6		13	139

טבלה מס' 11

הרכב היצור ביו"ש (באחוזים)

	ממוצע 1968 – 1969	ממוצע 1982 – 1983	השנוי
גדולי שדה	10.0	4.8	47
ירקות	13.8	15.5	112
מקשה	3.4	3.2	94
פירות	39.0	39.1	100
שונות	1.4	1.0	71
סה"כ צמחים	67.6	63.6	94
בעלי חיים	32.4	36.4	112

היצור החקלאי (באלפי טונות)

	1970	1975	1980	1983	מדד השנוי
חיטה	38.0	30.0	39.0	43.3	114
קטניות	5.5	7.2	2.7	4.2	76
מקשאות	14.0	13.6	19.6	74.9	535
ירקות	81.0	140.0	145.4	172.9	198
תפ"א	4.6	10.3	6.7	11.4	247
עגבניות	40.0	35.5	45.6	56.9	142
מלפפונים	6.8	15.2	22.2	18.9	277
חצילים	7.5	19.0	17.3	26.0	265
קישואים	5.0	11.5	13.6	20.0	400
בצל יבש	5.5	11.0	9.2	10.2	185
הדרים	38.0	63.8	74.0	82.0	215
זיתים	32.0	26.0	55.0	62.0	193
ענבים	22.0	42.8	40.0	35.0	159
שזיפים	4.0	10.0	20	12.9	322
תאנים	10.0	7.6	11.0	12.3	123
בננות	4.0	4.6	8.0	14.7	367
בשר בקר	1.8	3.2	4.0	3.8	211
צאן	7.4	10.8	9.4	10.[illegible]	13[illegible]
עוף	5.7	7.0	9.4	14.8	259
חלב	37.1	46.0	36.7	41.8	112
ביצים (מיליונים)	27.0	38.0	44.5	40.0	148

6. <u>תעשיה</u>

סקטור התעשיה באזור התפתח למן 1967 במידה ניכרת.
התוצר התעשייתי ב-3-1982 צמח במונחים ריאלים בכ-10%, וב-2-1981 בכ-7%.
~~בשנים 1948-67 הגביל השלטון הירדני את פתוח הענף באזור.~~ לפני 1967 לא הוקמה תעשיה כלשהיא והנושא לא קיבל עידוד בהשקעות ובקידום יוזמות פתוח. מספר המפעלים ובתי המלאכה הגיע לכ-500 בלבד.
מאז 1967 ועד 1985 הוקמו כ-1,600 מפעלים ובתי מלאכה בעיקר ע"י עידוד יוזמות מקומיות. מספר זה אינו כולל מפעלים רבים שלא דווח עליהם כיוון שלא נזקקו לסיוע מן השלטון המרכזי, או מסיבות אחרות.
להלן מידע כללי על התפלגות ענפי התעשיה הקיימים כיום באזור:

מחצבות	222
מפעלי חיתוך אבן	252
שמן ומוצריו	102
טקסטיל	106
ציוד וחומרי בניה	91
פלסטיקה	18
כימיקלים ותרופות	18
יצור מזון	15

בתקופה שבין 1967-85 הוכשרו ואומנו עשרות אלפי אנשים בנושאי תעשיה.
כ-61,400 איש סיימו הכשרות פורמליות והצטרפו למעגל המועסקים המקצועיים.
מספר העוסקים בענפי התעשיה עפ"י דיווח השנתונים הסטטיסטים הינו:

בשנת 1978 - 23,100 מועסקים
בשנת 1982 - 23,300 מועסקים
בשנת 1984 - 25,500 מועסקים

כללית אפשר לקבוע כי ענף התעשיה הדומיננטי באזור הוא <u>תעשית האבן</u>.
תעשיה זו מתבססת על מחצבות רבות בגדלים שונים (ממאות מ"ר ועד עשרות דונמים) לתעשית אבן לבניה, אגרגטים ואספלט, על מנסרות אבן לחיתוך ועיבוד חומרי גלם, על מפעלי יצור לבנים, מלט, אספלט ומוצרי תעשיה לבניה ועוד.

התפתחותה הרבה של תעשיה זו מוסברת בעליה ברמת החיים ובפעילות הכלכלית, בגידול המואץ של אוכלוסית האזור, בהתפתחות הישוב היהודי באזור ובכושר תחרות משופר עם מפעלי האבן בישראל שבעקבותיו מספקת התעשיה באיו"ש חלק מצריכת האבן בישראל, בירדן ובמדינות אחרות.

ההיבט הסביבתי הקשור להתפתחות תעשיה זו כולל את קיומם של מפגעים פוטנציאלים אלו:

מפגעי נוף חמורים - באתרי החציבה והכריה, באתרי שפיכת פסולת האבן ועודפי יצור של מחצבות, מנסרות ואחרים.

מפגעי זיהום אויר - במספר מוקדי חציבה גדולים ובמידה פחותה ברמת המפעל הבודד לניסור ולעיבוד אבן.

מפגעי רעש - ברמה מקומית ובקרבת מוקדי חציבה ומפעלי אבן.

מפגעי תחבורה - ברמה מקומית וסביב מוקדי יצור האבן.

בטיחות - ברמה מקומית ובקרבת המחצבות הפועלות ו/או הנטושות.

בנושא זה הוכנה במהלך 1986-7 תכנית מנחה הכוללת קביעת נוהלים לאישור מחצבות אבן מכל הסוגים. עפ"י הנוהלים החדשים חייבים יזמי המפעלים בהגשת תסקירי השפעה על הסביבה או המצאת חוות דעת סביבתיות לכל מפעל חדש או קיים כחלק מתנאי הרישוי. כתוצאה מכך חלה תזוזה משמעותית בנושא ובשנתיים האחרונות טופלו כמה עשרות מפעלים ע"י ועדות המשנה לכריה וחציבה שליד מת"ע וע"י היועץ הסביבתי למינהל האזרחי.

למן שנת 1987 הוכנס נוהל חדש לאישור מפעלי תעשיה המחייב כל מפעל חדש בהגשת חוות דעת סביבתית ובמילוי שאלון מיוחד בהנחיית היועץ הסביבתי למנא"ז.

שיתוף הפעולה בין קצין המטה לתעשיה לבין לשכת התכנון המרכזית והיועץ הסביבתי למנא"ז תורם לקידום הטיפול בתעשיה, להפחתת המפגעים הנגרמים על ידה ולתכנון אתרים חדשים תוך שילוב שיקולים סביבתיים.

7. <u>אנרגיה</u>

מערכת החשמל בשנים שלפני 1967 היתה מפוזרת, יקרה ובלתי יעילה ולא סיפקה את צרכי האזור ברמה הדרושה.
מאז 1967 עבר אזור יהודה והשומרון מהפכה במושגי אספקת החשמל לאזורים העירונים ומאמץ מרשים נעשה לחיבור הסקטור הכפרי לרשת החשמל.

עד 1970 קיבלה האוכלוסיה המקומית את אספקת חשמל ממערכת גנרטורים מקומיים אשר מוקמו במספר ערים מרכזיות וכפרים גדולים. דגם יצור חשמל זה לא אפשר לפתח תעשיה או להעניק שרותים לאוכלוסיה ברמה סבירה. מאז 1970 הוחל במאמץ לספק חשמל 24 שעות למערכת ההתישבות באזור ועד 1985 חוברו לרשת החשמל הערים חברון, קלקיליה, שכם, טול- כרם, ג'נין וכו 130 כפרים.
כיום מחובר האזור בחלקו הגדול למערכת החשמל של מדינת ישראל, להוציא פעולתה של תחנת הכח המזרח ירושלמית ואתרים נקודתיים אחרים.
באחרונה הוחל בנסיונות ובמחקרים לניצול אנרגית רוח כתחליף לאספקת החשמל באזור.

8. <u>אשפה ופסולת</u>

עלית רמת החיים והפעילות הכלכלית באזור גרמה למהפכה משמעותית בכל הקשור לנושא אשפה ופסולת.
עד 1967 היתה החברה חברה מסורתית שהתקיימה ברמת חיים נמוכה מאד ומיחזרה את האשפה והפסולת הביתית. בעקבות ההתפתחות הכלכלית המואצת שחלה באזור לאחר שנה זו התעוררה בעיה חמורה בתחום זה, משום הגידול ברמת יצור האשפה לנפש וצבירת אשפה במקומות שונים.
עפ"י נתוני תכנית אב לאשפה הנערכת בתקופה זו, הסתכמה כמות הפסולת הביתית השנתית ב-1985 בכ-332,800 טון.
העליה ברמת החיים, בתהליכי העיור, בתנופת הבניה למגורים, ושיפור התשתית העירונית והאזורית וההתישבות, יצרו באזור בעיה של עודפי אשפה ביתית ופסולת בניה ועפר.
את מקורות הפסולת הביתית ניתן לסווג לקטגוריות אלו:
א. פסולת שמקורה בתושבי האזור אשר מספרם גדל בשעור גדול, רמת חייהם עולה, הצריכה לנפש גדלה ועמם עליה בכמות האשפה.

ב. פסולת המיובאת מישראל ~~בין אם~~ ע"י תושבי איו"ש החוזרים מעבודה בישראל והמביאים לביתם עודפי ציוד, מכשירים ואחרים. ~~ובין ע"י שינוע אשפה ביתית לאתרי סילוק פסולת באזורים בלתי מיושבים באיו"ש (למשל ירושלים אבו דיס)~~.
תפוקת הפסולת התעשייתית - עפר, אבן, גרוטאות מצויה אף היא בתהליך גידול מהסיבות הבאות:
- עליה בהתחלות בניה וביקוש לאבן בניה, ומכאן פעילות תעשייתית מתרחבת של כריה, חציבה, ניסור ועוד.
- פתוח התשתית וההתישבות באזור.
- עליה ברמת המינוע וכלי הרכב באזור.

כאמור כל אלה גרמו לביקוש גדל והולך של אתרים לסילוק ולפינוי עודפי עפר, אבן וגרוטאות. הסדרת אתרים אלו לא הדביקה את קצב הביקוש ותוצאותיו של תהליך זה נכרות היטב בשטח.

להלן נתונים כללים על כמות הפסולת השנתית אשר נוצרה ב-1985 בהתאם לאזורי השרות ומגורי האוכלוסיה:

	אזור השרות	כמות הפסולת השנתית (בטון)
1	ג'נין - מזרח	18,700
2	ג'נין - מערב	23,000
3	טול כרם - צפון	27,300
4	טול כרם - דרום	38,700
5	שכם	49,200
6	רמאלה - מזרח	38,400
7	רמאלה - מערב	14,000
8	בית לחם	43,200
9	חברון - מזרח	41,700
10	חברון - מערב	16,800

בסוף שנת 1987 אושרה תכנית אב לסילוק פסולת מוצקה באיו"ש* אשר מטרותיה היו כדלקמן:

א. מתן פתרון נאות לבעיות הפסולת המוצקה באיו"ש, בעיקר ע"י שיטת הקבורה התברואתית.

ב. מציאת אתרים לסילוק הפסולת (אס"פים).

ג. הגדרת אזורי השירות, מערך ההובלה ותחנת המעבר באיו"ש.

ד. בדיקה ונתוח הנדסי, תברואי וסביבתי של האתרים הקיימים ובחינת התאמתם לשמש כאס"פים.

הקריטריונים לבחירת האתרים וקביעת דרגת עדיפותם התיחסו להיבטים שונים ובכלל זה גיאולוגיה, טופוגרפיה, הידרולוגיה, זמינות עפר לכיסוי, שימושי קרקע נוכחיים, יעודי הקרקע, ערכי טבע, קשרי תחבורה, מרחק מישובים וקיבולת האתר.
בהתאם לקריטריונים אלו הגדירה התכנית את תפרושת האתרים לסילוק פסולת בהתאם לאזור השירות ודרגת העדיפות וכן קבעה אתרים להקמת תחנות מעבר בהתאם לאזורי השירות. תכנית האב קבעה את ההנחיות להכנת תכניות מפורטות לאתרים אלו ובכלל זה את החובה לכלול הוראות והסדרים למניעת מטרדים סביבתיים.
בשנים האחרונות הולך הנושא ומקבל משקל רב יותר ויותר בתקציבי הרשויות המקומיות והוא זוכה לתשומת לב הולכת וגדלה מצד גופי התכנון הפועלים להסדרתו ולטיפול הנכון בו.

9. <u>ארגונים ומוסדות</u>

הגורמים העיקריים העוסקים או המעורבים בנושאי איכות הסביבה באיו"ש הינם:

1. מועצת תכנון עליונה וועדות משנה אשר על ידה (להלן: מת"ע).
2. לשכת התכנון המרכזית.
3. רשות שמורות הטבע.
4. קמ"ט בריאות.
5. החברה להגנת הטבע.
6. קרן קיימת לישראל.

1. הגורם העיקרי והמרכזי המטפל בנושא בצורה שוטפת היא מת"ע המהווה את הועדה הסטטוטורית העליונה באזור. את סמכויותיה שואבת הועדה מחוק התכנון והבניה הירדני והוראות תיקון ו/או שינוי של המינהל האזרחי. בעצם היותה הגוף הבכיר והפוסק אחרון בנושאי תכנון, פתוח וביצוע, מרכזת מת"ע את הטיפול בנושאי איכות הסביבה ואת הפקוח והמעקב עליהם. על יד מת"ע משמש יעוץ לנושאי איכות הסביבה.
מעורבות היועץ היא ברמת קבלת החלטות ומתן הנחיות מקצועיות לגופים מוסמכים באזור שלהם סמכות החלטה.

2. בצמוד למת"ע קיימת לשכת התכנון המרכזית המשמשת כזרוע התכנונית המרכזית והעליונה למערכת התכנון באזור.
לשכת התכנון המרכזית מנחה, יוזמת ומפעילה את המתכננים והיזמים במישור התכנוני והסביבתי.
הלשכה מסתייעת בשרותי היועץ הסביבתי למת"ע בכל הקשור לטיפול בבעיות איכות הסביבה ולחוות דעת המלוות תכניות המטופלות בלשכה והמובאות לדיון בועדות מת"ע השונות.

מטה שמגלתי

3. רשות שמורות הטבע עוסקת בתחומי פעילות מגוונים תוך שימת דגש על שמירת הטבע והנוף.
פעולותיה כוללות:
- הכרזה על שמורות טבע.
- מניעת פגיעה בשמורות טבע וערכי טבע מוגנים.
- עריכת סקרים ומחקרים בנושאי טבע, שפכים עירוניים ואחרים.
- פתוח שמורות טבע והכשרתן לביקורי קהל.
- הסברה והדרכה.
- מניעת נזקי חקלאות הנגרמים ע"י חיות בר.
- פקוח כולל בשטחים פתוחים.
- קידום שיקום נופי של מפעלי אבן, כבישים וכיו"ב.
לפרוט נוסף ראה נספח מס' .....
לנציגי ר.ש.ט מעמד של חבר במרבית ועדות מת"ע.

4. משרד הבריאות - מלבד פעולות משרד הבריאות באיו"ש בנושאים השוטפים של בריאות הציבור ושירותי בריאות, עוסק המטה בנושאים סביבתיים כגון:
- סקרים ומחקרים שימושיים למניעת מפגעים סביבתיים.
- פקוח תברואתי.
- הסברה והדרכה ועוד.
לנציגי משרד הבריאות מעמד של חבר בכל ועדות מת"ע.

5. החברה להגנת הטבע - החברה עוסקת בפעולות המסורתיות שמטרתן הכרת הטבע ושמירה עליו ומארגנת טיולים, פעולות הדרכה, סקרים ומחקרים והפעלת מערך שמירה על ערכי הטבע.
לנציגי הועדה מעמד של משקיף בחלק מועדות מת"ע.

6. קק"ל עוסקת באזור איו"ש בהכשרת שטח ובעיקר בנטיעות ויעור.

10. תחיקה

על אף שהחוקים והתקנים שהותקנו באיו"ש המתייחסים ישירות לנושאים ספציפיים בתחום איכות הסביבה אינם רבים, קיימת מערכת חוקים ותקנות רחבה ומורכבת המאפשרת את התערבותם של גופים בעלי סמכות החלטה ופקוח הן במישור התכנון (תכנון ערים והגבלות על הבניה), הן במישור ההפעלה (רישוי עסקים) והן במישור התחזוקה.
החוקים העיקריים הנוגעים ישירות לשמירה על איכות הסביבה וערכי הטבע שהותקנו באיו"ש הינם בין היתר:

1. צו בדבר הגנה על הטבע (יהודה והשומרון) תש"ל - 1969.
2. צו בדבר פארקים (יהודה והשמרון) תש"ל - 1970.
3. צו בדבר שמירת הנקיון (יהודה והשומרון) תש"מ - 1980.
4. צו בדבר חוקי יעור יערות (יהודה והשומרון) תשכ"ט - 1969

מבין החוקים והצוווים העקיפים נזכיר את הצוים שהותקנו בנושאי הפקוח על המים, רישוי עסקים, פקוח על מצרכים ושירותים, הגנה על עצים ונטיעות, תכנון ובניה ועוד.

11. סיכום

מהסקירה שהובאה לעיל ניתן להצביע על מספר תהליכים אשר משפיעים על מצב איכות הסביבה באיו"ש. התהליך הבולט ביותר שחל באזור משנת 1967 הינו הפתוח הרב של מערכות תשתית כגרן חשמל, דרכים, מים ובניה, והרחבה ניכרת של ענפי התעסוקה והתעשיה, אשר השפיעו על עליה דרסטית ברמת החיים ושינוי דפוסי הצריכה וההתנהגות של האוכלוסיה המקומית. שיפור מערכות התשתית והכנסת שיטות מודרניות בתחום היצור, הבניה, החקלאות וכיו"ב, הגדילו את תפוקת הסקטור היצרני ואת הצריכה של סחורות וחומרי גלם לתעשיה.

הפתוח הכלכלי ועליית רמת החיים המואצת באזור יוצרים מצב של חוסר במערכות תשתית והתאמתן לצרכים מתפתחים בתחומי השפכים, הפסולת המוצקה, החדות ואחרים.

הקושי במתן פתרונות מספיקים נעוץ בסיבות ובגורמים רבים כגון - היקפו של השטח ורב-גוניות פיזית וגיאורגרפית, בעיות מתחום החקיקה והממשל, דפוסי התנהגות מסורתיים, הרגלים ואורח חיים של האוכלוסיה באזור, חוסר חינוך ומודעות לבעיות הסביבתיות. בעיות מתחום הקניין והבעלות הפרטית הרחבהה על קרקעות האזור. בעיות של בטחון שוטף ותקציב.

למרות התנאים והאילוצים המיוחדים, ניתן לסכם כי רמת איכות הסביבה באזור, עפ"י אינטגרציה של כלל התכונות הסביבתיות - איכות אויר. מפגעי רעש, שפכים תעשייתים, מערכות מים וביוב, שטחים פתוחים, שמורות טבע, מי תהום, תחיקה והתארגנות סביבתית. מניחה את הדעת באופן יחסי ובהשוואה לאזורים שונים בישראל (מפרץ חיפה, מישור החוף ואחרים) עיקר הקידום בתחום הטיפול בבעיות הסביבה הושג בשנים האחרונות אך עדיין ארוכה הדרך לפתרון מלא של בעיות אלו.

מפת הבעיות והנושאים הסביבתיים הדורשים התייחסות ופתרון נמצאת על סדר היום של ועדות התכנון והרשויות האחראיות המשקיעות יותר ויותר מאמצים לטיפול נאות בה.

כך למשל הגברת המודעות בקרב מקבלי ההחלטות, רשויות התכנון והתושבים, הגדלת התקציבים לפיתוח תשתיות לסילוק פסולת מוצקה ותעשייתית, פתוח מערכות לסילוק וטיהור שפכים, בקרה ומעקב אחר משק המים, שילוב היבטים סביבתיים בהליכי רישוי ותכנון ואחרים, גורמים ויגרמו לשיפור מצב איכות הסביבה באזור יחד עם המשך מגמת גידול האוכלוסיה ורווחת החיים באזור.

12. מקורות

1. התפתחות החקלאות ביהודה ובשומרון (1968-1983) ומצבה כיום - מ. לוי (1984).

2. An Eishteen year survvey (1967-1985), Ministry of Defence Israel (1986).

3. איכות הסביבה בישראל, דו"ח שנתי מס' 13-14 (1988).

4. סקירת החקלאות ופעילות משרד החקלאות באיו"ש 1987, קמ"ט חקלאות, מנא"ז (1988).

5. חשבונות ענף החקלאות ביהודה, שומרון וחבל עזה 1986/7, רבעון לסטטיסטיקה חקלאית, כרך י"ט, הלמ"ס (1988).

6. סטטיסטיקה של יהודה שומרון וחבל עזה, כרך י"ז, הלמ"ס (1989).

7. החקיקה ביהודה ושומרון, צבי פריידלר, הוצאת כתובים, ירושלים (1984).

8. תכנית אב לסילוק פסולת מוצקה באזור יו"ש שלב ב' - עריכת התכנית, תה"ל מהנדסים ויועצים בע"מ, ת"א, (1987).

9. סקר אקולוגי - יהודה בנימין ושומרון, החברה להגנת הטבע (1988).

10. שנתון סטטיסטי לישראל, מס' 3, הלמ"ס, 1986.

11. The Environment in Israel, J. Whitman, E.P.S (1988).

תיק
איכות הסביבה

מדינת ישראל משרד הפנים

השירות לשמירת איכות הסביבה

ת"ד 6158 ירושלים 91061 טלפון 02-660151 טלקס 26162 IEPS IL פקסימילה 02-639368

9113

י"ד בכסלו תשמ"ט
23 בנובמבר 1988

אל: סא"ל ציון שנקר, ראש ענף תשתית איו"ש

הנדון: מידע סביבתי

1. ישראל נתבקשה ע"י ארגון האו"מ לאיכות הסביבה להעביר חומר על מצב איכות הסביבה באיו"ש.

2. משרד החוץ החליט להענות בחיוב לבקשה.

3. אני מבקש את אישורך למר יוסי סוקר היועץ הסביבתי לאיו"ש להעביר לנו מידע כמבוקש.

ב ב ר כ ה,

ד"ר אורי מרינוב
מנהל השירות

העתק: מר עזי מנור, מנהל ארב"ל 1
מר משה זאזא, קמ"ט פנים
מר יוסי סוקר, יועץ סביבתי למחוז

אמ-יב/ת

נשלח עותק
שלי אלעד
פ.ג.

השיג לשמירת איכות הסביבה - דר' ...

בית-ספר שדה עפרה
עפרה, ד.נ. מזרח בנימין, 90906. טלפון: 02-976411, 02-976740
בפיקוח משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער

החברה להגנת הטבע

27/6/88 תאריך

לכבוד
תא"ל שייקה ארז
ראש המנהל האזרחי איו"ש

הנדון: טפול כושל של המנהל האזרחי במחצבה הפועלת בנגוד לחוק

מכתב זה מופנה ישירות אליך בעצתם של עובדים בכירים במערכת המנהל, לאחר שכל פניותי לגורמים הנוגעים בדבר עלו בתוהו. כיון שהגיעו לידי העתקי תגובות ממכתבי לראש המנהל הקודם, תא"ל אפרים סנה (ואשר נשלח אליך), אני מציין פעם נוספת שהמטרה היחידה של פניות אלו היא לדרוש מהגופים האחראים על אכיפת החוק ביו"ש למלא את תפקידם.

בתאריך 26/5/88 אתרתי מחצבת אבן אשר נפתחה בנ.צ. 1742-1524, כ-1000 מ' מצפון לעפרה. בבדיקה שערכתי בו ביום התבררו העובדות הבאות:

1. בידי העובדים במקום צלום רשיון החתום בידי קמ"ט מכרות, מר פרנס, המתיר להם לעבוד על שטח של שני דונם בנ.צ. 153-1735 !.
2. המרחק בין האתר הרשום ברשיון לאתר בפועל עולה על 1000 מ'!.
3. לצורך שפור הגישה בוצע חריש בעזרת רוטר של טרקטור זבל על גבי קטע דרך הסטורית באורך של כ-1000 מ' ובכך נגרם נזק לדרך בלתי הפיך.
4. כחודש לפני נתינת הרשיון סגר ענף תשתית מחצבה זהה אשר נפתחה ללא רשיון בצמוד לדרך הנ"ל, במרחק של כ-300 מ' מהאתר (סמוכין: מכתבה של רס"ן מיכל קיסרי מס' תק-85-129-179 מיום 1/5/88).
5. האתר פועל כ-4-3 ימים בלבד.

החל מאותו יום נקטתי בשורת צעדים אשר לצערי לא הביאו לטפול נאות בפרשה:

1. באותו היום (26/5/88) העברתי הודעה טלפונית מפורטת לרס"ן מיכל קיסרי, עוזרתו של רע"ן תשתית סא"ל ברוך נגר, כולל פרטי הרשיון והאתר, ובקשתי לפעול לסגירת המחצבה העובדת ללא אשור ואשר גורמת נזק רב.
2. בדקתי אצל קמ"ט שמורות טבע ומצאתי שלמרות הנוהל המחייב התיעצות אתו בכל אשור של אתר מחצבה, בעקף קמ"ט שמורות הטבע וכלל לא ידע על הרשיון הנ"ל.
3. בקשתי מקמ"ט ארכיאולוגיה לברר האם ידוע לו על הרשיון שניתן, כיון שהנ.צ. המופיע ברשיון נמצא סמוך מאד לאתר ארכיאולוגי בשם ח' כפר ענה שטרם נחפר.
4. בקשתי מענף תשתית וכלכלה לברר מדוע קמ"ט מכרות מוציא רשיון ובו נ.צ. בן שבע ספרות בלבד, דבר המאפשר נדידה של אתר המחצבה על פני ק"מ מרובע!
5. בסדרה של עשרות טלפונים שערכתי לענף תשתית בימים הבאים הובטח לי שתועבר הודעה ליחידה לפקוח כדי שאנשיה יגיעו לאתר.
6. בתאריך 30/5/88 פגשתי את יוסי חסון, איש היחידה לפקוח העובד באזור, והתברר לי שליחידה כלל לא הגיע דווח מהמנהל האזרחי. בבדיקה שערכנו במחצבה התברר שאכן האתר עובד ללא רשיון ויוסי הורה לפועלים לנטוש את המקום מילדית ולהוציא מהאתר את הטרקטור ושאר הציוד.
7. בתאריך 5/6/88 ערכתי בדיקה נוספת במקום והתברר שהאתר ממשיך בפעילותו. טענת הפועלים שאיש לא אסר עליהם את הפעילות הופרכה כיון שפרטיהם וצלומיהם נמצאים בידי ואותם פועלים נכחו בשעה שיוסי סגר את האתר.

2/...

8. מאז ועד היום העברתי עשרות הודעות ובקשות לגופים הנוגעים בענין, הן במנהל האזרחי, הן ביחידת הפקוח והן ברשה"ט, ובקשתי לפעול לסגירת האתר.

9. לצערי, בשיחה ביום 16/6/88 עם אנשי ענף תשתית הוברר לי שהנושא במבוי סתום וכפי הנראה המצב ישאר כפי שהוא.

לסכום, ברצוני להעלות מספר שאלות והצעות:

א) האם קמ"ט מכרות איננו כפוף לאיש וזכותו לבצע דברים הנוגדים את הנוהל התקין? (נתינת רשיון ללא ציון אתר מדויק, נתינת רשיון ללא אשורים של קמ"טים הנוגעים בדבר).

ב) מדוע אי אפשר במשך למעלה מחודש למצוא את התשובה ההולמת למפירי חוק הפועלים בשטח וגורמים נזק בלתי הפיך?

ג) ברצוני לציין שהתשובה המקובלת כיום שהמנהל עסוק מעל לראשו באינטפדה ("הטפול בבעיות הנ"ל המועלות השכם והערב איננו בראש מעיני" - צטוט מפי רע"ן כלכלה, סא"ל ישי כהן בפני פורום מנהלים של החברה להגנת הטבע בתאריך 25/5/88) איננה תשובת קסם המכסה כל מחדל.
לדעתי אוסף המחדלים באכיפת החוק ויישומו (כפי שעולה מסקר הבעיות האקולוגיות ביו"ש שהגשתי למנהל האזרחי) רק זרז ודרבן את אותם גורמים הפועלים כיום בכל תחום לערעור שלטון החוק ברחבי יו"ש.

ד) בתאריך 6/6/88 שלחתי הצעה מפורטת לענף תשתית ובה הצעה להסדרה כוללת של נושא כרית ונסור אבן באזור הר חצור-בית אל. אזור זה הוא בעל רגישות וחשיבות נופית, ארכיאולוגית והסטורית ראשונה במעלה, דבר המקובל גם על אנשי לשכת התכנון של יו"ש ואנשי אקדמיה הנוגעים לדבר.
לדעתי זהו דגם האמור לענות על כל הדרישות, הן הכלכליות והן האקולוגיות. דגם זה, אם יבחן, יבדק, ישופץ ויבוצע, יכול להיות בסיס להסדרת הנושא ברחבי יו"ש.

אשמח מאד לקבל תגובה הן על הדגם המוצע והן על השאלות והבעיות שהעליתי במכתב זה.

כמו כן אשמח אם תואיל לקבל לישיבה את אנשינו הפועלים באזור על מנת שנוכל להציג בפניך את הדברים בהרחבה.

בברכה,

אביתר כהן

רכז שמירת טבע

<u>העתקים</u>

רע"ן תשתית - סא"ל ברוך נגר
רע"ן כלכלה - סא"ל ישי כהן
יועמ"ש - אל"מ דוד יהב
קמ"ט שמורות טבע
יועץ סביבתי לרמ"א - יוסי סוקר
השרות לשמירת איכות הסביבה - ד"ר אורי מרינוב
משרד מבקר המדינה
מח' שמירת טבע, החברה להגנת הטבע - יאיר בשן

איס, עויש

מדינת ישראל משרד הפנים

השירות לשמירת איכות הסביבה

ת.ד. 6158 ירושלים 91061 טלפון 02-660151 טלקס 26162 IEPS IL פקסימיליה 02-639368

ז' בתמוז התשמ"ח
22 ביוני 1988

לכבוד
מר אביתר כהן
רכז שמירת טבע
בית ספר שדה עפרה
ד.נ. מזרח בנימין 90906

אביתר שלום רב,

הנדון: פתרונות לסילוק פסולת מנסרות
מכתבך מיום 1.6.88

הצעתך בדבר פתרון לסילוק פסולת אבן ומנסרות, כפי שעולה ממסמך "סקר מפגעים אקולוגים" שערכתם באיזור, נדונה בעבר בפורומים והתכתבויות שונים. אעפ"כ נראה כי גורמי האיזור לא עשו די להסדרת השיטה ולמיסודה.

לשאלתך בענין הצורך באיטום אתרי סילוק פסולת אבן, באיזורים בהם המסלע גירי או דולומיטי, התשובה הכללית היא לא, אין צורך באיטום.

אעפ"כ מומלץ כי בכל מקרה לגופו יבחן הנושא מהיבטים שונים כולל היבט מי התהום וזאת מהחשש להפיכת האתר לאתר סילוק פסולת ביתית, תעשייתית ואחרים, קירבת האתר לקידוחי ומערכות מים קיימים ו/או מתוכננים ואחרים.

מוצע כי בכל מקרה ספציפי תסתייעו ביועץ הסביבתי לאיזור, ע"מ לבחון במשותף דרכי טיפול נאותים.

בענין מכתבך בנושא מחצבה נוספת צפונית לעפרה, העברנו המידע ליועץ הסביבתי לבדיקתו והתייחסותו.

ב ב ר כ ה

דר' אורי מרינוב
מנהל השירות

העתק: יעקב מימרן, המכון הגיאולוגי
יאיר בשן, החברה להגנת הטבע
ברוך נגר, איו"ש
יוסי סוקר, איו"ש
אורי אמית, כאן

אמ-ל/שש

בית-ספר שדה עפרה
עפרה, ד.נ. מזרח בנימין, 90906, טלפון: 02-976411, 02-976740
בפיקוח משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער

תאריך 1/6/88

לכבוד

ד"ר אורי מרינוב - השרות לשמירת איכות הסביבה/משרד הפנים, ירושלים

ד"ר יעקב מימרן - המכון הגאולוגי, ירושלים

שלום רב,

במסגרת סקר מפגעים אקולוגיים שערכה החברה להגנת הטבע ביהודה ושומרון הועלתה הצעת פתרון לבעית סילוק פסולת מנסרות אבן ופסולת ביתית מחד גיסא, וסגירת בורות מחצבה נטושים מאידך גיסא.

באופן כללי מדובר על נצול אתרי מחצבות נטושות כאתרי סילוק פסולת בשיטת קבורה, כאשר לאתרים הנ"ל תפונה הן פסולת ביתית והן פסולת המנסרות, כאשר פסולת המנסרות תשמש כחומר הכסוי.

ברצוני לברר האם באזורי גב ההר, כאשר אתרי המחצבות ממוקמים בסלע גיר או דולומיט, יש צורך לבצע איטום של אתרי סילוק הפסולת על מנת למנוע חדירת תוצרים מהאתר למי התהום וזיהומם?

אם אכן יש צורך לבצע איטום זה, האם פסולת אבן הגיר המנוסרת אשר מופיעה כחומר לואי לנסור בגודל גרגר דק מאד - חרסית יכולה להוות תחליף לחומר האיטום (החומר מגיע במצב רטוב וניתן להדקו)?

אשמח אם תוכלו לענות ישירות על שאלותי, או לחילופין להפנותי לגוף אשר בדק את הנושא.

בברכה,
אביתר כהן
רכז שמירת טבע

העתקים

יאיר בשן - רכז שמירת טבע/החברה להגנת הטבע
ברוך נגר - רע"ן תשתית/איו"ש
יוסי סוקר - יועץ סביבתי לרמ"א

החברה להגנת הטבע
בית-ספר שדה עפרה
עפרה, ד.נ. מזרח בנימין, 90906. טלפון: 02-976411, 02-976740
בפיקוח משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער

תאריך 1/6/88

לכבוד
סא"ל ברוך נגר - רע"ן כלכלה

שלום רב,

הנדון: <u>מחצבה נוספת מצפון לעפרה</u>

בתאריך 26/5/88 אתרתי מחצבה חדשה אשר נפתחה בנ.צ. 1742-1524 בטווח של כ-200 מ' מדרום למחצבה שנסגרה לפני כחודש בעקבות תלונתי (מכתבכם תק 85-129-179, 1/5/88). המחצבה פועלת כשבועים וכבר גרמה נזק חמור כאשר בנוסף לפעילות המחצבה חרשו בעלי המחצבה את תואי הדרך ההסטורית מנ.צ. 1743-1517 (בצמוד לכביש עפרה עין יברוד) ועד מצפון לנ.צ. 1742-1524 (אתר המחצבה), לאורך של כ-1000 מטר. החריש בוצע ע"י רוטר בטרקטור זחל ובכך פגע בדרך באופן בלתי הפיך.

1. להזכירך, העילה להתנגדותנו (וכן התנגדות קמ"ט שמורות טבע) למחצבה הקודמת בנ.צ. 1742-1525 היתה:

א) חשיבותה ההסטורית של דרך האבות בקטע הנ"ל (אחד האחרונים שנותרו בארץ).
ב) פגיעה נוספת חמורה באזור שיש לשמרו (גם מתכנני לשכת התכנון קבלו גישה זו בדיון וסיור בשטח כאשר דנו בחלופות השונות לכביש בנימין בקטע גב ההר יריחו.
ג) המצאותו של אתר חליפי גדול פעיל בטווח 3 ק"מ בח' אל עליה, נ.צ. 1763-1491.
ד) כל הנתונים האמורים לעיל חלים גם על מחצבה זו ויש לעשות מאמץ לסגרה מיידית תוך הקפדה על שיקום הפגיעה לפני עזיבת הכלים המכנללים את השטח.

2. בבדיקת העובדים באתר התברר שברשות בעל המחצבה (חברוני, שלא נכח במקום ולא קבלתי את פרטיו) ישנו רשיון בחתימת קמ"ט מכרות. מס' הרשיון 01834 מ-1/4/88. בעלות הקרקע - מוסטפא מחמד אלהטב מהכפר סילוואד. שטח החציבה המאושר - שני דונם בנ.צ. 153-1735.

א) מדוע ניתן רשיון עם נ.צ. של 7 ספרות ללא מיקום מדויק?
ב) מדוע קמ"ט שמורות טבע ואנשיו שאמורים לחוות דעה לגבי מיקום המחצבה כלל אינם יודעים על הדבר?
ג) <u>המחצבה ממוקמת בטווח של מעל 1000 מ' מהאתר המאושר</u>.
ד) האתר המאושר צמוד לח' כפר ענה שהיא אתר ארכיאולוגי גדול שנסקר בסקר תשכ"ח ומענין לדעת האם קמ"ט ארכיאולוגיה מודע לאיתור הנ"ל.

3. אבקשך לדאוג לכך שהאתר יסגר לאלתר. בנוסף לזה יש לנקוט בשורה של צעדי מתחיבים:

א) למרות העומס המוטל על המערכת, יש לנקוט בצעדים נגד העבריינים בשתי המחצבות הנ"ל ולא להסתפק בסגירתן.

2/...

החברה להגנת הטבע
בית-ספר שדה עפרה
עפרה, ד.נ. מזרח בנימין, 90906. טלפון: 02-976411, 02-976740
בפיקוח משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער

 תאריך ____________

ב) יש לחייב ולוודא בצוע שיקום שתי נקודות החציבה ע"י הטרקטור העובד כרגע בשטח. שיקום זה יכלול העברת ערמות הבולדרים בצמוד למצוק שנוצר ע"י החציבה ודרוגם בצורה מסודרת. אחרי כן יש לכסות את הדרוג בעפר שהוסר תוך כדי חשיפת השטח.

ג) יש להקפיד שפעולה זו תבוצע בפקוח אנשי יחידת הפקוח ולחילופין, אם העומס עליהם רב, אשמח לעזור בדבר ככל שידרש.

ד) יש לברר מדוע לא מבוצע נוהל מתן הרשיונות שנקבע ואשר דורש שתופם של קמ"טים הנוגעים בדבר!

בברכה,
אביתר כהן
רכז שמירת טבע

מצורף: תרשים לשיקום אתר החציבה. תרשים זה תקף גם לגבי אתרים נוספים.

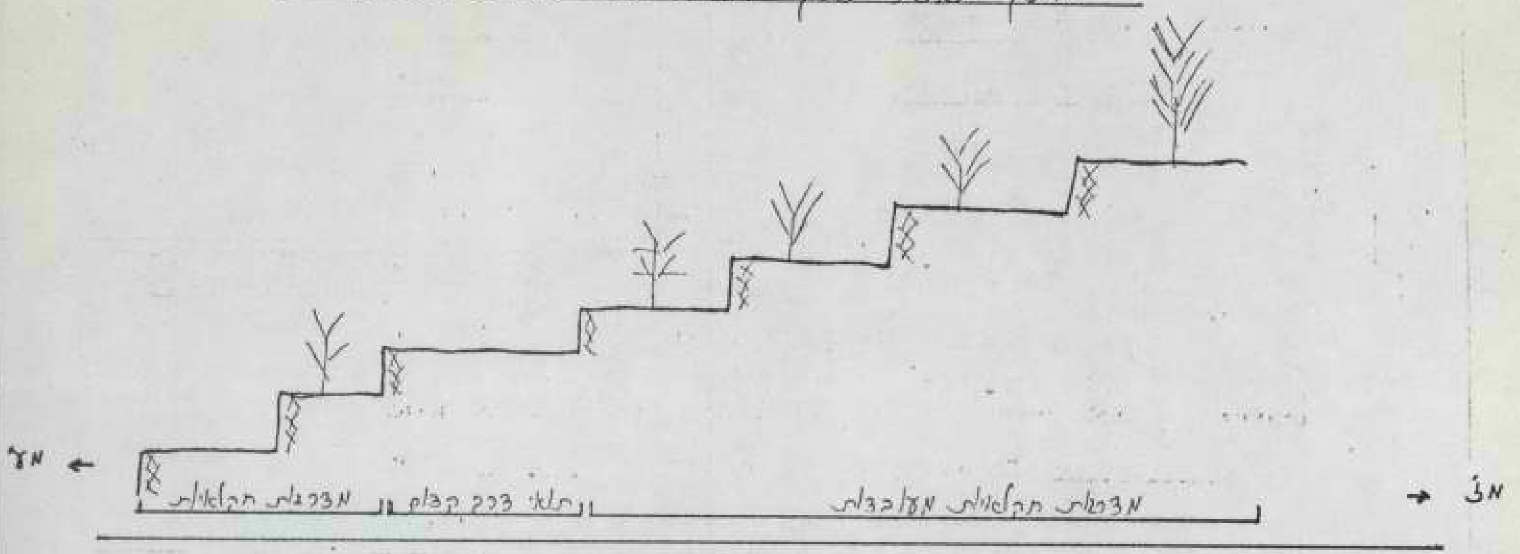
העתקים
רמ"א - תא"ל שייקה ארז
רע"ן כלכלה - סא"ל ישי כהן
קמ"ט מכרות - נסים פרנס
קמ"ט שמורות טבע - יעקב שמול
קמ"ט ארכיאולוגיה - יצחק מגן
יועץ סביבתי לרמ"א - יוסי סוקר
מ.א. מטה בנימין, מח' תכנון - דוד דויטש
יחידת הפקוח - דוד קישק
השרות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים - ד"ר אורי מרינוב
החברה להגנת הטבע, מח' שמירת טבע - יאיר בשן

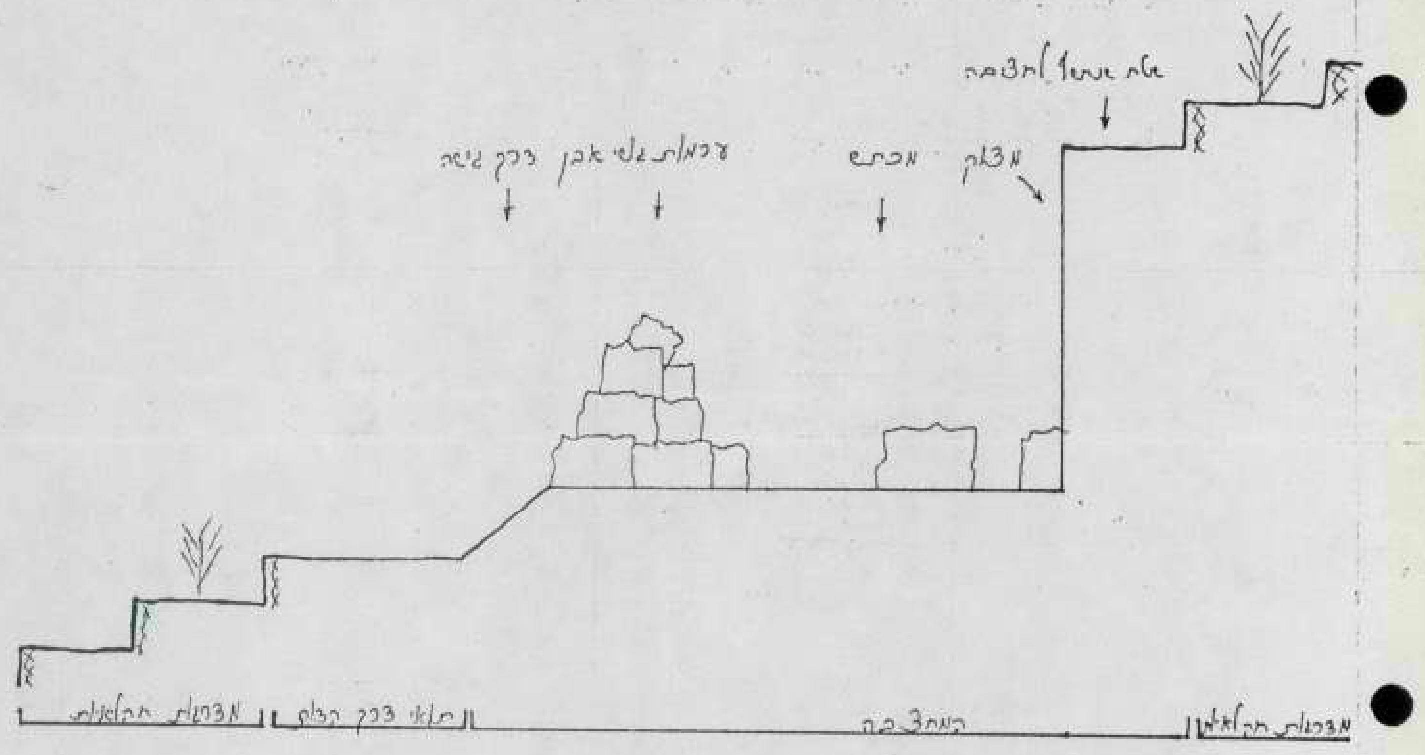
בית-ספר שדה עפרה
עפרה, ד.נ. מזרח בנימין, 90906, טלפון: 02-976411, 02-976740
בפיקוח משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער

1/6/88

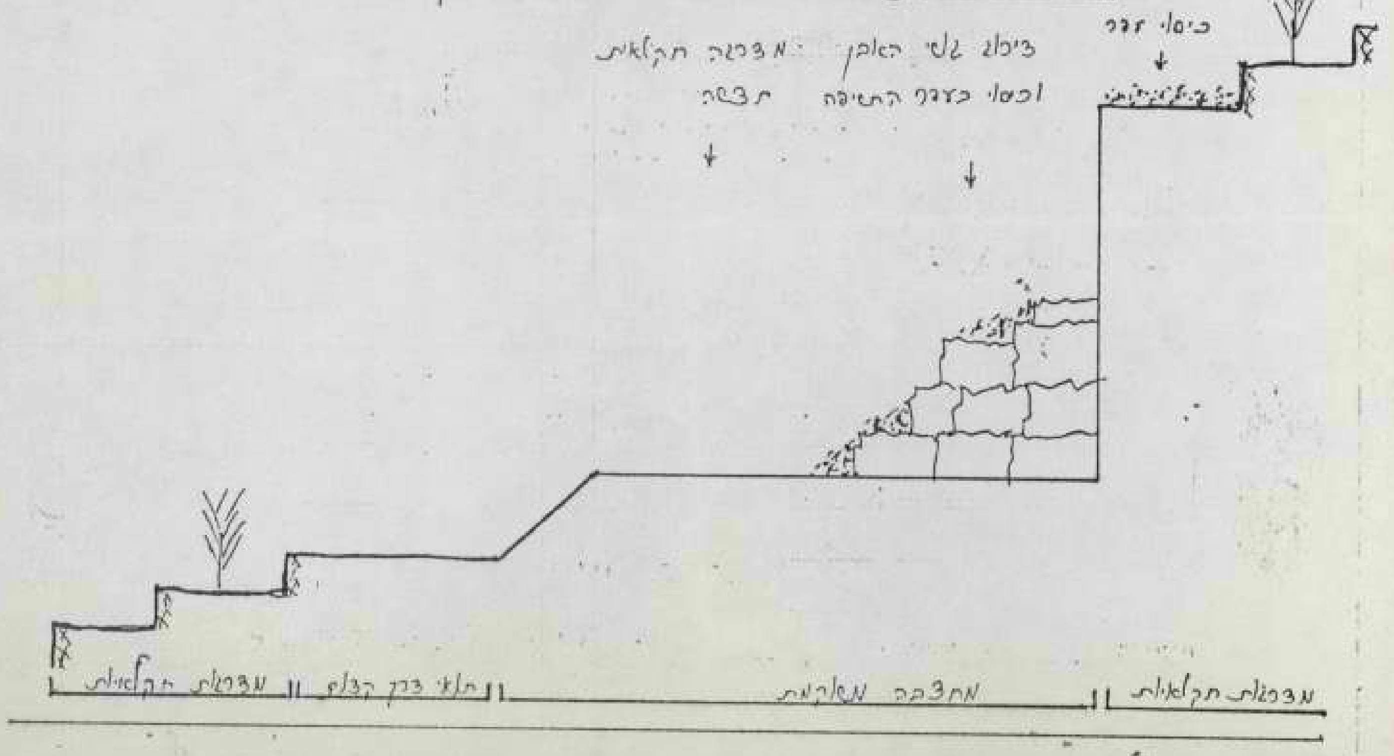
חתך באיזור "דרך האבות" לפני תחילת החציבה

חתך במחצבה שנסגרה ללא שיקום באיזור "דרך האבות"

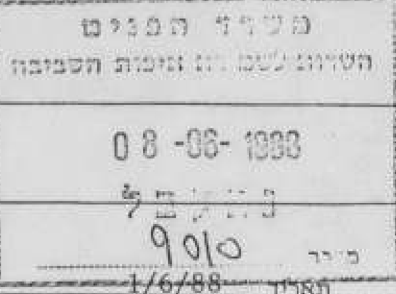

הצעת שיקום למחצבות שנסגרו באיזור "דרך האבות"

פנימי

ד"ר אלפי מרינוב,
מנהל השירות
מ. הפנים - הבקרה.

החברה להגנת הטבע
בית-ספר שדה עפרה
עפרה, ד.נ. מזרח בנימין, 90906. טלפון: 02-976411, 02-976740
בפיקוח משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער

התאריך 1/6/88

לכבוד

ד"ר אורי מרינוב - השרות לשמירת איכות הסביבה/משרד הפנים, ירושלים

ד"ר יעקב מימרן - המכון הגאולוגי, ירושלים

שלום רב,

במסגרת סקר מפגעים אקולוגיים שערכה החברה להגנת הטבע ביהודה ושומרון הועלתה הצעת פתרון לבעית סילוק פסולת מנסרות אבן ופסולת ביתית מחד גיסא, וסגירת בורות מחצבה נטושים מאידך גיסא.

באופן כללי מדובר על נצול אתרי מחצבות נטושות כאתרי סילוק פסולת בשיטת קבורה, כאשר לאתרים הנ"ל תפונה הן פסולת ביתית והן פסולת המנסרות, כאשר פסולת המנסרות תשמש כחומר הכסוי.

ברצוני לברר האם באזורי גב ההר, כאשר אתרי המחצבות ממוקמים בסלע גיר או דולומיט, יש צורך לבצע איטום של אתרי סילוק הפסולת על מנת למנוע חדירת תוצרים מהאתר למי התהום וזיהומם?

אם אכן יש צורך לבצע איטום זה, האם פסולת אבן הגיר המנוסרת אשר מופיעה כחומר לואי לנסור בגודל גרגר דק מאד - חרסית יכולה להוות תחליף לחומר האיטום (החומר מגיע במצב רטוב וניתן להדקו)?

אשמח אם תוכלו לענות ישירות על שאלותי, או לחילופין להפנותי לגוף אשר בדק את הנושא.

בברכה,
אביתר כהן
רכז שמירת טבע

העתקים

יאיר בשן - רכז שמירת טבע/החברה להגנת הטבע

ברוך נגר - רע"ן תשתית/איו"ש

יוסי סוקר - יועץ סביבתי לרמ"א

מדינת ישראל משרד הפנים

השירות לשמירת איכות הסביבה

ת.ד. 6158 ירושלים 91061 טלפון 02-660151 טלקס 26162 IEPS IL פקסימיליה 02-639368

אמ-יד

י"ב באדר תשמ"ח
1 במרץ 1988

לכבוד
מר יאיר בשן
מנהל איזור ההר
החברה להגנת הטבע
רח' הלני המלכה 13
ירושלים 95101

שלום רב,

הנדון: איכות הסביבה ביו"ש

ברצוני להודות לך ולחבריך בבתי ספר שדה ביו"ש על הכנת הסקר המקיף על מפגעים סביבתיים ביהודה ושומרון.

אין ספק שהסקר, ראשון מסוגו, הוא בעל חשיבות רבה מאד להמשך המאבק לשמירת הסביבה באיזור.

אנו מצידנו נעשה ככל יכלתנו להביא לשיפור המצב ולטיפול מסודר בנושאים שהועלו.

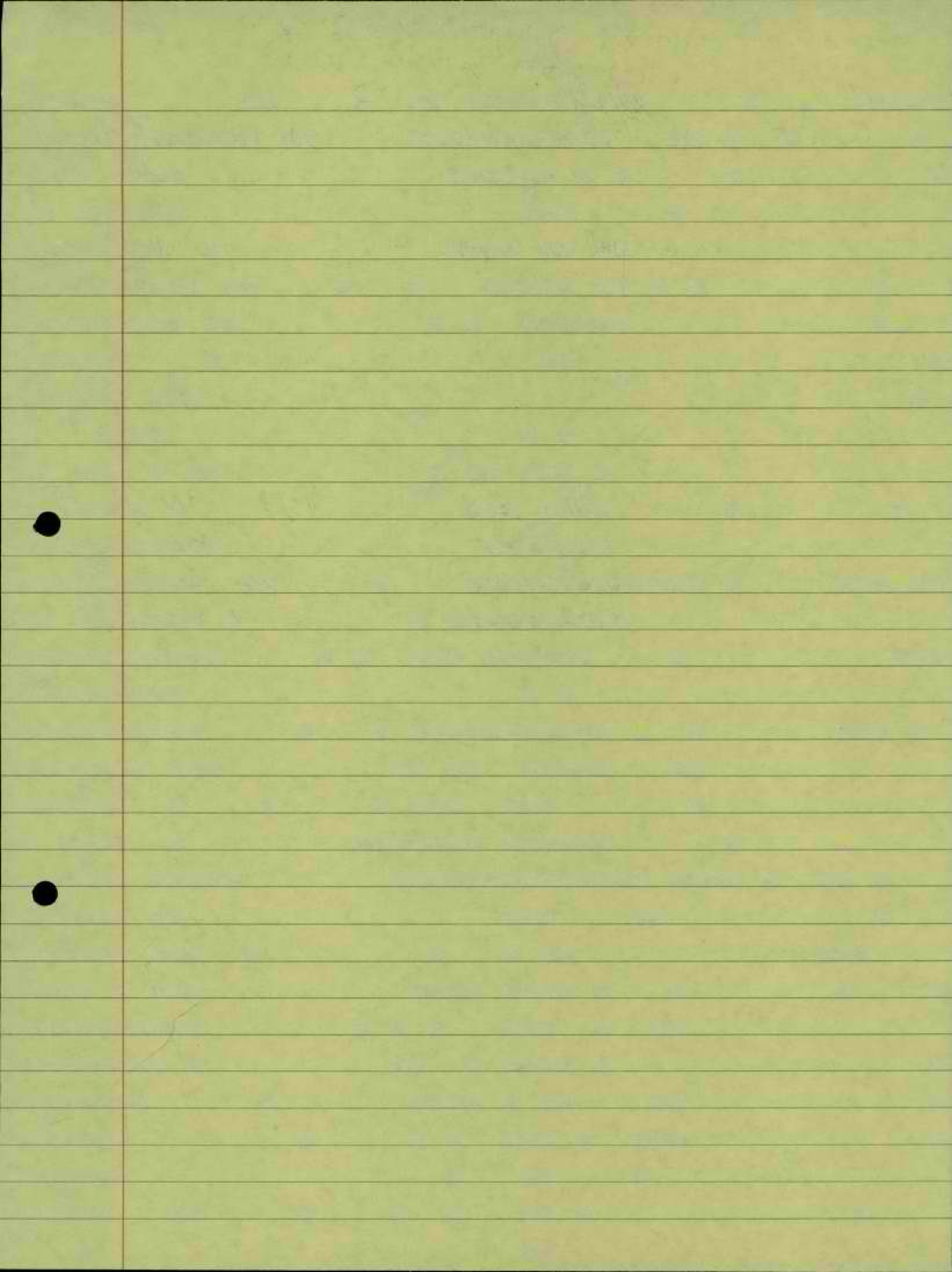
ב ב ר כ ה,

ד"ר אורי מרינוב
מנהל השירות

העתק: מנחם זלוצקי, מנכ"ל החברה
יוסי סוקר, יועץ סביבתי ליו"ש

פגישה שהתקיימה בשירות
כנוסת איכות הסביבה
כיום
28/2/88

אורי מרינוב	השירות לשמירת איכות הסביבה
ניסים קרמר	רשות שמורות הטבע
מוקי שפר	השירות לשמירת איכות הסביבה
יוסי סוקר	יועץ סביבתי למנהל הכנרת.
אורי אמיר	צוות.
אלי ברכה	צוות
חן ויטנברג	שירות
יצחק גיל	שירות
יאיר רשף	החברה להגנת הטבע
אבנר כהן	החברה להגנת הטבע
עוזי נאמן	משרד החוץ
שרי	השלום
מיכו בלום	בריאות העולם
3/3 פ 2	משרד החוץ

אורי שלום רב,

1. לבקשתך הריני מצרף רשימת שמות אשר כדאי להזמינם לפגישה בנושא איו"ש ואיסבובה.

ר.ש.ט.ב.ע - שמוליק ... ונציגיו. 02-536274

ח.ל.ה.ט.ב.ע - יאיר בשן, אביגר כהן ונציגיהם 02-951740

קמ"ט בריאות - ד"ר סבר ונציגיהם. 02-953251-3

2. נושא הדיון: בע"ח א.ס. ... - הכנת נייר תגובה ועמדה. המוזמנים מתבקשים להכין פירוט והתייחסות (מצב אוכלוסייה) באיו"ש כולל רשימות מפורטות למוקדי מטרדים בולטים.

3. לעניין יוסי סנקר מציע כי תקבל אישורו של קמ"ט פנים להשתתפותי בפגישה ע"מ לתאם ולעקוף מכשולים. ניתן לקבל תשובה טלפונית מאורי כהן - 02-213431 ללא דיחוי ולהזמינני בשמחה רבה לנושא אשר יטופל ע"י השירות.

ועוד.

בברכה,
י. סנקר.
31.1.88

נ.ב. להוציא הזמנה ללא דיחוי מחד ומאידך - מועד הפגישה שבועיים שאפשר יהיה לצורך התארגנות. בנוסף עולה בדעתי המחשבה הלא כדאי לזמן נציג התיישבות כגון מוא"ז אשקלון?

[illegible]

מדינת ישראל | משרד הפנים

השירות לשמירת איכות הסביבה

ת.ד. 6158 ירושלים 91061 טלפון 02-660151 טלקס 26162 IEPS IL פקסימיליה 02-639368

אמ-14

יט' בשבט התשמ"ח
7ד בפברואר 1988

לכבוד
מר שמואל יעקב - רשות שמורות הטבע
מר יאיר בשן - חברה להגנת הטבע
מר אביתר כהן - " " ,
דר' סבר - קמ"ט בריאות
מר מ. בלום - " "
מר דוד פלג - משרד החוץ
מר יוסי סוקר - יועץ סביבתי - יו"ש

א. נ.

הנדון: איכות הסביבה ביו"ש - הכנת נייר תגובה ועמדה

הנכם מוזמנים בזה לישיבה בנושא הנדון, שתתקיים ביום א', 28.2.88, בשעה ~~12.30~~ 14:00 במשרדי.

המוזמנים מתבקשים להכין פירוט והתיחסות למצב איכות הסביבה באיו"ש כולל רשימות מפורטות למוקדי מטרדים ובעיות.

ב ב ר כ ה

דר' אורי מרינוב
מנהל השירות

העתקים: מר אורי אמית, כאן
מר דן סתו, כאן
גב' ולרי ברכיה, כאן
עו"ד רות רוטנברג, כאן
דר' מוקי שפר, כאן
מר יצחק גיל, כאן

ח.כ. לפגישה

פגישה בנושא גיורים
הפסיקה בג"ץ

1) דר' ספרה ומינה כלם
2) שמואל
3) פרופ' [illegible] חוף

יכין מידע והצעת פירוש לגבי היחס
לפסיקת בג"ץ.

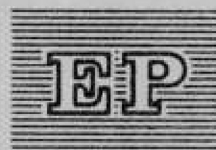
התוכנית לשלוח אותו לרמ"ם.

סיכמנו עם יוסי ב 29/1

United Nations Environment Programme

Distr.
GENERAL

UNEP/GCSS.I/1
1 December 1987

ORIGINAL: ENGLISH

GOVERNING COUNCIL
First special session
Nairobi, 14-18 March 1988
Item 2 of the provisional agenda

PROVISIONAL AGENDA

1. Opening of the session.

2. Adoption of the agenda and organization of work.

3. Credentials of representatives.

4. System-wide medium-term environment programme for the period 1990-1995.

5. Chapter on the United Nations Environment Programme of the draft United Nations medium-term plan for the period 1990-1995.

6. Adoption of the report.

7. Closure of the session.

Na.87-1152 0704c

الادارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة
ضابط الادارة للخدمات الطبية

המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
קצין מטה בריאות

תאריך 26/1/88
تاريخ 87/88

לכבוד
דר' א. מרינוב
מנהל השירות לשמירה
על איכות הסביבה
משרד הפנים
ת.ד. 6158
ירושלים 91061

משרד הפנים
השרות לשמירת איכות הסביבה
31 -01- 1988
נתקבל
מ"ר

א.נ.,

הנדון: איכות הסביבה באיו"ש

בביקור שנערך ביחידתנו ע"י נציגי משרד החוץ נתברר לי שאתה הוא נציגה של ישראל ב-UNEP.

הובאו גם לידיעתי ולא במסגרת הביקור הנ"ל התבטאויות בלתי מבוססות מצדך בכתב ובע"פ על "החמרה" כביכול במצב איכות הסביבה באיו"ש.

כמי שמופקד על נושאי איכות הסביבה באיו"ש אשמח להיפגש אתך ולהחליף מידע הן למען הנושא אשר שנינו עוסקים בו - איכות הסביבה והן ע"מ לעדכן אותך ולהחליף מידע לקראת שליחותך הבאה ל-UNEP.

ב ב ר כ ה,

מיכה בלום
אחראי לפיקוח על
הנדסת הסביבה
בשרותי הבריאות איו"ש

העתקים: רמ"א
סגן רמ"א
גב' פ. הרצוג הממונה על קשרי חוץ משרד הבריאות
מר דוד פלג מנהל המחלקה לארב"ל משרד החוץ
קמ"ט בריאות

ת"ד 17, בית־אל טלי 976251/2/3 02
بيت ايل ص. ب. ١٧ تلفون ٩٧٦٢٥١/٢/٣ ٠٢

מדינת ישראל משרד הפנים

השירות לשמירת איכות הסביבה

ת.ד. 6158 ירושלים 91061 טלפון 02-660151 טלקס 26162 IEPS IL פקסימיליה 02-639368
אמ-14

יט' בשבט התשמ"ח
7 בפברואר 1988

לכבוד
מר שמואל יעקב - רשות שמורות הטבע
מר יאיר בשן - חברה להגנת הטבע
מר אביתר כהן - " " ,
דר' סבר - קמ"ט בריאות
מר מ. בלום - " "
מר דוד פלג - משרד החוץ
מר יוסי סוקר - יועץ סביבתי - יו"ש

א. נ.

הנדון: איכות הסביבה ביו"ש - הכנת נייר תגובה ועמדה

הנכם מוזמנים בזה לישיבה בנושא הנדון, שתתקיים ביום א', 28.2.88, בשעה 12.30 במשרדי.

המוזמנים מתבקשים להכין פירוט והתייחסות למצב איכות הסביבה באיו"ש כולל רשימות מפורטות למוקדי מטרדים ובעיות.

בברכה

דר' אורי מרינוב
מנהל השירות

העתקים: מר אורי אמית, כאן
מר דן סתו, כאן
גב' ולרי ברכיה, כאן
עו"ד רות רוטנברג, כאן
דר' מוקי שפר, כאן
מר יצחק גיל, כאן

מזכר (להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל: ד"ר א' מרגלית,	התאריך 17/11/87
מאת: יוסי סוקר.	תיק מס'

הנדון: תכניות איוש.

אהרן שלום רב,

באחרונה קודמו 2 תכניות מתאריות גדולות באיוש -

1) ת.מ. ביתר עילית + תכנית מפורטת לשלב א' 2) ת.מ. לכביש מס' 60.

האישורים נעשו ב"תאפ" ללא התיחסות ענינית ומסודרת.

באשר לתכנית הראשונה לא נערך סקר טבעוני ונוף (לאחר הראות מקום) אושרה התכנית להפקדה, תוך שניתן אישור להתחלת עבודות פיתוח, בעת ההפקדה. פתרונות ביוב אין, ומשמעה [illegible], הנחיות לבנוי כלליות ובלתי מחייבות, ומתוך התכנית הנ"ל ניתן להוציא היתרים!

באשר לתכנית כביש גוש עציון - ירושלים בתוואי קשה במיוחד נערכים בימים אלה התחלות ביצוע בקטע הדרומי על סמך אישורים מלפני מס' שנים.

באשר לקטע הקרוב לירושלים אין תכנית מפורטת אך מנסים "לחטוף" אישור בין אלטרנטיבה מהירה לכביש עוקף הר גילה.

מציע פניית השרה אל רמ"א + רע"ן תשתית + מנהל [illegible], לצורך התיחסות והתערבות.

אשמח לשיחה נוספת בע"פ, מציע גם [illegible] - בברכה
אליך הקדום. י. סוקר

שמור

ד"ר אלפי מרגוליבי

מנהל השרות הבקרה

מ׳ הבריאות

זלרו

מליט שופינג
בקרוב עם יוסף סונר
לשיחה על הסטיון

11/81

פחות נייר להדפסה משני צידי הדף, ו-%ך לתדפסה מצדו האחד.

הסברים נוספים: ______________________

____

____

____

____

חתימת המזמין ______________________

מזכר (להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל: אורי	**התאריך**
מאת: לי'	**תיק מס'**

הנדון: מפעל גשורי

ישובים במחוז המרכז מתלוננים
על הקמת מפעל כימי "גשורי" באזור
תעש"ה טולכרם. ידוע מראש שמפעל זה
עלול להיות בע"ת.
אני רואה הפתק והמכתב של יוסי.
שלחתי עתקים של כל החומר לבתשבע.

האם אתה מעוניין לפעול בנוסף לפעולות
של בתשבע ?

בברכה
לי'

8452

החברה להגנת הטבע

בית ספר שדה עפרה

ד.נ. מזרח בנימין 90 906

טל. 976411, 976740 – 02

בפקוח משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער

תאריך 11/10/87

לכבוד

תא"ל שייקה ארז

שלום רב,

המכתב המצורף בזה נועד להשלח לראש למנהל האזרחי ביו"ש, תא"ל אפרים סנה, ולכן הוא מופנה ישירות אליו. מכיון שעד להדפסת המכתב עזב תא"ל סנה את התפקיד, נשלח המכתב המקורי ללשכתך.

נראה לי שאין חלופי התפקידים גורעים כהוא זה מחומרת הדברים המובאים במכתב ואבקש לקבל התייחסות לנושא.

בברכה,

אביתר כהן

רכז שמירת-טבע

החברה להגנת הטבע
בית ספר שדה עפרה
ד.נ. הרי ירושלים 90906
טל. 954411, 02-951740

בפקוח משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער

תאריך 3 באוגוסט 1987

לכבוד
(תת אלוף אפריים סנה)
<u>ראש המנהל האזרחי ביהודה ושומרון</u>

שלום רב,

<u>הנדון: התייחסות המנהל האזרחי לבעיית מזבלת נחל סורנית בפרט ולבעיות אקולוגיות בכלל.</u>

בתאריך 5.3.87 שלחתי מכתב לקמ"ט בריאות, מיכה בלום, בנוגע למזבלה פראית הצומחת והולכת בשולי כביש אלון בקטע שבין הישובים מכמש ואדם בנקודת המעבר של הכביש מעל נחל סורנית.

בתאריך 1.4.87 שלחתי מכתב נוסף אליך בנוגע לבעיה הנ"ל ולנושא המזבלות בכלל. עד היום (3.8.87) לא זכיתי לקבל כל התייחסות שהיא לבעיה (חוסר תגובה זה אופייני לאגפים השונים במנהל, כולל אותך, בנוגע לבעיות אקולוגיות ברחבי האיזור).

אין צורך בדמיון רב על מנת לתאר את שהתרחש במחצית השנה שחלפה מאז מכתבי הראשון. המזבלה גדלה והולכה בקצב אדיר. ציפויו של הכביש באספלט תרם להקלת הנגישות לאתר ובמקביל - לקצב ולכמות הזבל המגיע למקום.

לפני כשבוע קיבלתי דיווח שעירית א-רם, האחראית הראשית למזבלה הנ"ל, העבירה את מרכז אתר המזבלה משולי כביש אלון מעל נחל סורנית לנקודה "טובה יותר" - ישירות לאפיק הנחל ממערב לכביש. הדבר נעשה על ידי פריצת דרך משולי הכביש לתוך אפיק נחל סורנית והשלכת הזבל במדרון הצמוד לאפיק.

במקביל הפך קטע של שולי הכביש באורך כ-1000 מ' מאפיק הנחל ודרומה, למזבלה גדולה ופתוחה ללא כל טיפול ותכנון. באתר מושלכים כל סוגי הפסולת בכל מצבי הצבירה; פסולת ביתית, פסולת מנסרות ומחצבות, פסולת בניין וגרוטאות רכב.

בבירורים שערכנו עם הנוגעים בדבר במועצה האיזורית מטה בנימין ועם קציני מטה ביו"ש, התברר כי פריצת הדרך לאפיק הנחל והעברת המזבלה משולי הכביש והנחל ישירות לאפיק, נעשו <u>בהנחיית המנהל האזרחי</u> !

וכדי להוסיף על חומרת הדברים התברר בבירור שנערך במנהל האזרחי, כי הפעלת מזבלה איזורית ממזרח לכפר דיר דבואן, אשר היתה אמורה לחסל את תופעת המזבלות הפתוחות הצמודות לכל כפר ועיירה - הפעלת אתר זה, שבאיתורו הושקעו זמן ומאמצים רבים ואשר אושר ע"י הגופים המקצועיים - נעצרה בהוראה ישירה ממך בעקבות פנייתו של מוכתר הכפר דיר דבואן.

מה עוד נותר לנו לכתוב בעקבות הדברים הנ"ל? האם אתה מופקד על רווחת תושבי האיזור ובכלל זה הדאגה לבעיות אקולוגיות ובריאותיות? או שמא שיקולים אחרים זרים לנושא מנחים את החלטותיך ?

2/...

ברור לי שזו האשמה כבדת משקל, אך אנו רואים את הדברים בשטח זמן רב וחוסר תגובותיכם למכתבינו וחוסר התייחסותכם לבעיות המתרבות בשטח - יוכיח.

כל ההבטחות בדבר פתרון בעיות בתחומים הנ"ל משתהות בעוד הבעיות דוהרות קדימה ואין זו בעיה של תקציבים ומשאבים בלבד. לדעתנו מתמקד עיקר הבעיה בסדרי מנהל תקינים ובאכיפת חוקים המקובלים בכל איזור תרבותי ברחבי תבל.

א. האם עלי ללמדך מה רב הנזק והסכנה לתושבי האיזור כתוצאה מכל אותן מזבלות פתוחות המתרבות ויצצות כפטריות לאחר הגשם? ברחבי ארץ בנימין בלבד סקרנו מעל 35 (!) מזבלות בגדלים שונים ואין זה סוף פסוק.

האם מוכרת לך אותה שרשרת של התרבות מזבלות, התרבות בעלי חיים הנזונים משיירי אותן מזבלות ומהווים פונדקאים למחלות ומגפות?! מאות הכלבים המשוטטים בשטח ואשר פקחי רשות שמורות הטבע ואנשי התברואה במועצות האיזוריות אינם עומדים בקצב התרבותם - יעידו על הדברים.

ב. * האם השם ואדי סורנית או נחל מכמש אומר לך דבר מה, או שמא לגביך זהו עוד חריץ בבטן האדמה שמן הראוי לסתמו בגידוב זבל ופסולת?

* האם ידוע לך שזהו יובלו הראשי של נחל פרת (ואדי קלט), אשר בימים אלו נמצא בהליכי שיקום ומיסוד כשמורת טבע מהחשובות והמטיילות בארץ?

* האם ידוע לך שבנחל זה נותרו אחדים מנציגי עולם חי ייחודיי ההולך ונעלם מרחבי ארץ ישראל?

* האם ידוע לך שבין מצוקי נחל נמדר זה ובטורה עין מארתה מזבלה "מפוארת" שיסדת, התרחש פרשיות הסטוריות כבירות שמאות אלפי (!) אנשים ברחבי העולם לומדים את קורותיהן?

* האם שמעת על הקרב ההירואי של יהונתן ושאול נגד הפלשתים, שהתרחש במצוקי סנה ובוצץ בין גבע למכמש?

* האם שמעת על לוחמי המרד בשלהי בית שני, אשר הרטו את פסוקיהם האחרונים על דפנות המערות במצוקי הנחל?

* האם ידוע לך על המנזר ועל חבורת נזירים רחבה שהתקיימה ובנתה בנחל בתקופה הביזנטית?

וכיום, על כל המבקש לחזות וללמוד פרשיות אלו, לבוסס בגידוב המודרם מאל-בירה ומסגבת ואשר דורם באפיק הנחל, לעבור דרך שפכי מחצבות האגרגט של א-רם הנסחפים במורד הנחל, ומהחורף הבא עם השטפונות והזרימה בנחל, נוכל לפסוע לאורך הנחל ולחזות הצבעונים והאירוסים הפורחים בינות שקי אשפה, פחיות קולה וצמיגים אשר ייסחפו במורד הנחל.

כל מנהל תקין ברחבי תבל ואפילו בארצות הנחשבות מפגרות ונחשלות, טורח להופך מקום כזה לאתר המושך מבקרים ולא קובר מתחת לערימות אשפה ופסולת.

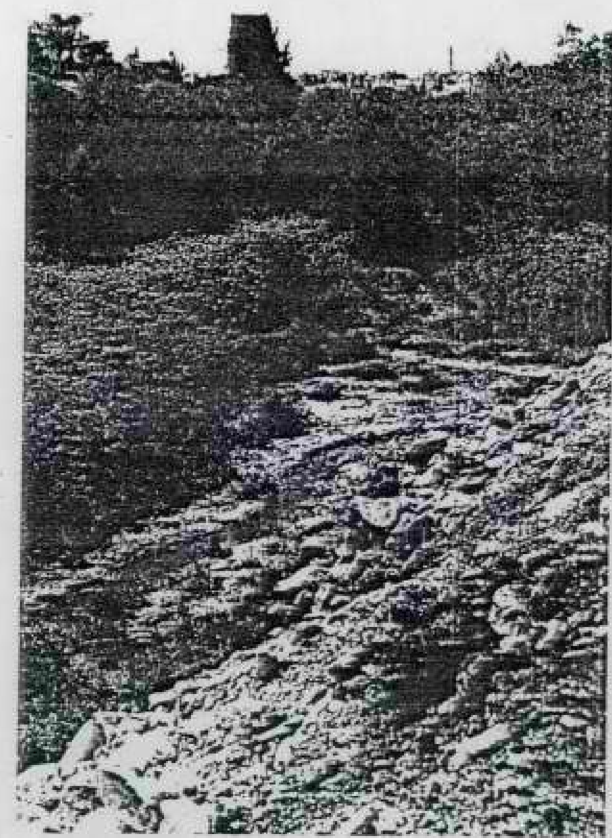
ג. יתכן שאיני מבין כלל בסדרי שלטון ומנהל תקינים, אבל -

* מדוע אינכם מסוגלים לאתר במשך שנים אתר מוסדר למזבלה אידוורית ?

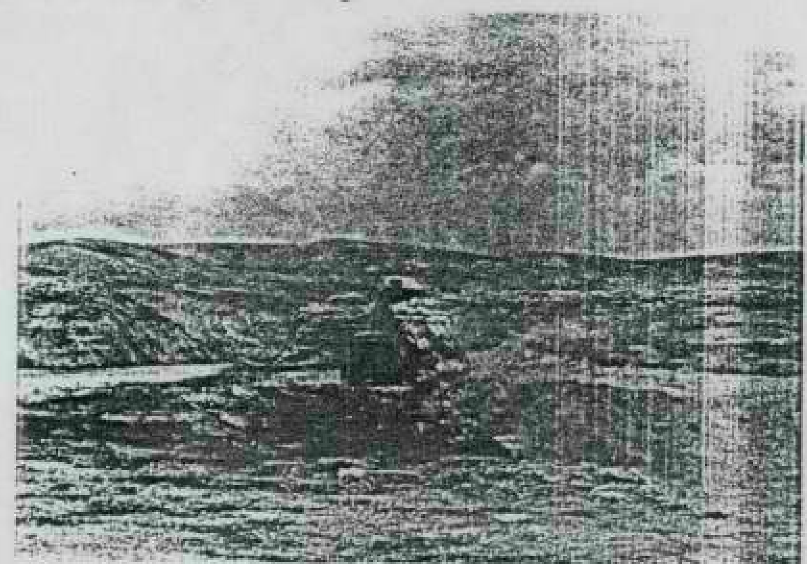
* מדוע אינכם מסוגלים לדאוג שהפסולת ברחבי האיזור תפונה, עד למציאת האתר, לאחת המזבלות הקיימות כגון מזבלת אל-בירה או ירושלים ?

* מדוע אינכם מסוגלים לענות למכתבים המופנים אליכם בנושא ?

3/...

1. נוף צורם הנפש בנחל סוונית (מכמש)

2. [illegible]

לסיכום:

כפי שכבר כתבתי במכתבי הקודמים, הבסיס היחיד לפנייה ולסקר המפגעים המקיף שניהלה החברה להגנת הטבע ברחבי האיזור (אשר נמצא כרגע בשלבי סיכום ואז יופץ לכל דיכפין), הוא ההערכה שהאיזור שועט לקראת שואה אקולוגית שאין ממנה חזרה, נראה לנו שלטובת כלל תושבי האיזור הסובלים ואשר עלולים להיפגע מהמפגעים, יש לפעול לתיקונם במהרה .

כיוון שלא זכינו עד היום להתייחסות ותגובה למכתבינו, הרי שמעתה יופצו המכתבים בתפוצה רחבה ביותר, בתקווה שאולי דרך זו תעזור לזירוז הטיפול בבעיה.

בברכה,

אביתר כהן
רכז שמירת טבע בבית-ספר שדה עפרה

העתקים:

מר יצחק רבין - שר הבטחון
הגב' שושנה ארבלי-אלמוזלינו - שרת הבריאות
מר יעקב מלץ - מבקר המדינה
מר אריה דרעי - מנכ"ל משרד הפנים
גב' עדנה סולודר - ועדת הפנים של הכנסת
מר שמואל גורן - מתאם הפעולות בשטחים
ד"ר אורי מרינוב - השירות לשמירת איכות הסביבה
יוסי סוקר - יועץ סביבתי
ישי כהן - רע"ן כלכלה
ברוך נגר - רע"ן תשתית
סמי נחום - קמ"ט מע"צ
מיכה בלום - קמ"ט בריאות
שמול יעקב- קמ"ט שמורות טבע
דוד קישיק-כהן - ראש לח' פיקוח, יו"ש
פנחס ולרשטיין- ראש המועצה האיזורית מטה בנימין
צבי אורבך - מח' תברואה, מועצה " " "
דוד דויטש - מח' התכנון " " " "
בני קצובר - ראש המועצה האיזורית שומרון
אברהם טברת - מח' התכנון " "
שילה גל - ראש מועצה איזורית עציון
דוד שמיר - מח' התכנון - מועצה איזורית עציון
רוני שכנר - ראש מועצה אזורית דרום הר חברון
עמית אולאי - מח' התכנון " " "
נפתלי כהן - פקח מערב השומרון, רשות שמורות הטבע
אסף גוטפלד -פקח מדבר יהודה , " " "
דורון נסים - פקח מזרח השומרון ובקעת הירדן "

אריה ולדנברג- מח' שמירת טבע, החברה להגנת הטבע
יאיר בשן - רכז איזור ההר, " " "
דליה דרומי - דוברת " " "
ניצן לוי - בי"ס שדה מעלה אפריים " "
שמואל ואזנה -" רמות שפירא " "
רותי יחזקאלי - " ירושלים, " "
ציפי רון- סניף ירושלים, " "
נחום ביתן- בי"ס שדה הר גילה, " "
יוחנן בן יעקב - " כפר עציון, " "
צביקה פלג - מרכז סיור ולימוד "סוסיא"
ד"ר זאב משל - אוניברסיטת תל אביב
ד"ר צבי אילן
בוני ריכב-רובין
יוסי פטריק

החברה להגנת הטבע
בית ספר שדה עפרה

ד.נ. מזרח בנימין 90 906
טל. 976411, 976740 – 02

בפקוח משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער

11/10/87

משרד הפנים
השרות לשמירת איכות הסביבה
19-10-1987
נתקבל
מספר 8433

לדר' ערינלס

לכבוד
תא"ל שייקה ארז

שלום רב,

המכתב המצורף בזה נועד להשלח לראש למנהל האזרחי ביו"ש, תא"ל אפרים סנה, ולכן הוא מופנה ישירות אליו. מכיון שעד להדפסת המכתב עזב תא"ל סנה את התפקיד, נשלח המכתב המקורי ללשכתך.

נראה לי שאין חלופי התפקידים גורעים כהוא זה מחומרת הדברים המובאים במכתב ואבקש לקבל התייחסות לנושא.

בברכה,
אביתר כהן
רכז שמירת-טבע

החברה להגנת הטבע
בית ספר שדה עפרה
ד.נ. הרי ירושלים 90906
טל. 954411, 02-951740

בפקוח משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער

תאריך 3 באוגוסט 1987

לכבוד
(תת אלוף אפריים סנה)
<u>ראש המנהל האזרחי ביהודה ושומרון</u>

שלום רב,

הנדון: התייחסות המנהל האזרחי לבעיית מזבלת נחל סורגית בפרט ולבעיות אקולוגיות בכלל.

בתאריך 5.3.87 שלחתי מכתב לקמ"ט בריאות, מיכה בלום,בנוגע למזבלה פראית הצומחת והולכת בשולי כביש אלון בקטע שבין הישובים מכמש ואדם בנקודת המעבר של הכביש מעל נחל סורגית.

בתאריך 1.4.87 שלחתי מכתב נוסף אליך בנוגע לבעייה הנ"ל ולנושא המזבלות בכלל. עד היום (3.8.87) לא זכיתי לקבל כל התייחסות שהיא לבעיה (חוסר תגובה זה אופייני לאגפים השונים במנהל, כולל אותך, בנוגע לבעיות אקולוגיות ברחבי האיזור).

אין צורך בדמיון רב על מנת לתאר את שהתרחש במחצית השנה שחלפה מאז מכתבי הראשון. המזבלה גדלה והולכת בקצב אדיר. ציפויו של הכביש באספלט תרם להקלת הנגישות לאתר ובמקביל - לקצב ולכמות הזבל המגיע למקום.

לפני כשבוע קיבלתי דיווח שעירית א-רם, האחראית הראשית למזבלה הנ"ל, העבירה את מרכז אתר המזבלה משולי כביש אלון מעל נחל סורגית לנקודה "טובה יותר" - ישירות לאפיק הנחל ממערב לכביש. הדבר נעשה על ידי פריצת דרך משולי הכביש לתוך אפיק נחל סורגית והשלכת הזבל במדרון הצמוד לאפיק.

במקביל הפך קטע של שולי הכביש באורך כ-1000 מ' מאפיק הנחל ודרומה,למזבלה גדולה ופתוחה ללא כל טיפול ותכנון. באתר מושלכים כל סוגי הפסולת בכל מצבי הצבירה; פסולת ביתית, פסולת מנסרות ומחצבות, פסולת בניין וגרוטאות רכב.

בבירורים שערכנו עם הנוגעים בדבר במועצה האיזורית מטה בנימין ועם קציני מטה ביו"ש, התברר כי פריצת הדרך לאפיק הנחל והעברת המזבלה משולי הכביש והנחל ישירות לאפיק, נעשו <u>בהנחיית המנהל האזרחי</u> !

וכדי להוסיף על חומרת הדברים התברר בבירור שנערך במנהל האזרחי ,כי הפעלת מזבלה איזורית ממזרח לכפר דיר דבואן, אשר היתה אמורה לחסל את תופעת המזבלות הפתוחות הצמודות לכל כפר ועיירה - הפעלת אתר זה, שבאיתורו הושקעו זמן ומאמצים רבים ואשר אושר ע"י הגופים המקצועיים - נעצרה בהוראה ישירה ממך בעקבות פנייתו של מוכתר הכפר דיר דבואן.

מה עוד נותר לנו לכתוב בעקבות הדברים הנ"ל? האם אתה מופקד על רווחת תושבי האיזור ובכלל זה הדאגה לבעיות אקולוגיות ובריאותיות? או שמא שיקולים אחרים זרים לנושא מנחים את החלטותיך ?

2/...

ברור לי שזו האשמה כבדת משקל, אך אנו רואים את הדברים בשטח זמן רב וחוסר תגובותיכם למכתבינו וחוסר התייחסותכם לבעיות המתרבות בשטח - יוכיח.

כל ההבטחות בדבר פתרון בעיות בתחומים הנ"ל משתהות בעוד הבעיות דוהרות קדימה ואין זו בעייה של תקציבים ומשאבים בלבד. לדעתנו מתמקד עיקר הבעיה בסדרי מנהל תקינים ובאכיפת חוקים המקובלים בכל איזור תרבותי ברחבי תבל.

א. האם עלי ללמדך מה רב הנזק והסכנה לתושבי האיזור כתוצאה מכל אותן מזבלות פתוחות המתרבות ועצנות כפטריות לאחר הגשם?! ברחבי ארץ בנימין בלבד סקרנו מעל 35 (!) מזבלות בגדלים שונים ואין זה סוף פסוק.
האם מוכרת לך אותה שרשרת של התרבות מזבלות, התרבות בעלי חיים הניזונים משיירי אותן מזבלות ומהווים פונדקאים למחלות ומגפות?! מאות הכלבים המשוטטים בשטח ואשר פקחי רשות שמורות הטבע ואנשי התברואה במועצות האיזוריות אינם עומדים בקצב התרבותם - יעידו על הדברים.

ב. * האם השם ואדי סורגית או נחל מכמש אומר לך דבר מה, או שמא לגביך זהו עוד חריץ בבטן האדמה שמן הראוי לסותמו בגיבוב זבל ופסולת?
* האם ידוע לך שזהו יובלו הראשי של נחל פרת (ואדי קלט), אשר בימים אלו נמצא בהליכי שיקום ומיסוד כשמורת טבע מהחשובות והמטויילות בארץ?
* האם ידוע לך שבנחל זה נותרו אחדים מנציגי עולם חי ייחודי ההולך ונעלם מרחבי ארץ ישראל?
* האם ידוע לך שבין מצוקי נחל נהדר זה ובטווח עין מאותה מזבלה "מפוארת" שיסדת, התרחשו פרשיות הסטוריות כבירות שמאות אלפי (!) אנשים ברחבי העולם לומדים את קורותיהן?
* האם שמעת על הקרב ההירואי של יהונתן ושאול נגד הפלשתים, שהתרחש במצוקי סנה ובוצץ בין גבע למכמש?
* האם שמעת על לוחמי המרד בשלהי בית שני, אשר חרטו את פסוקיהם האחרונים על דפנות המערות במצוקי הנחל?
* האם ידוע לך על המנזר ועל חבורת נזירים רחבה שהתקיימה ובנתה בנחל בתקופה הביזנטית?

וכיום, על כל המבקש לחזות וללמוד פרשיות אלו, לבוסס בגיבוב המוזרם מאל-בירה ומסגרת ואשר זורם באפיק הנחל, לעבור דרך שפכי מחצבות האגרגט של א-רם הנסחפים במורד הנחל, ומהחורף הבא עם השטפונות והזרימה בנחל, נוכל לפסוע לאורך הנחל ולחזות הצבעונים ובאירוסים הפורחים בינות שקי אשפה, פחיות קולה ונציגים אשר ייסחפו במורד הנחל.

כל מנהל תקין ברחבי תבל ואפילו בארצות הנחשבות מפגרות ונחשלות, טורח והופך מקום כזה לאתר מושך מבקרים ולא קובר מתחת לערימות אשפה ופסולת.

ג. יתכן שאינני מבין כלל בסדרי שלטון ומנהל תקינים, אבל -
* מדוע אינכם מסוגלים לאתר במשך שנים אתר מוסדר למזבלה איזורית ?
* מדוע אינכם מסוגלים לדאוג שהפסולת ברחבי האיזור תפונה,עד למציאת האתר, לאחת המזבלות הקיימות כגון מזבלת אל-בירה או ירושלים ?
* מדוע אינכם מסוגלים לענות למכתבים המופנים אליכם בנושא ?

3/...

<u>לסיכום:</u>

כפי שכבר כתבתי במכתבי הקודמים, הבסיס היחיד לפניות ולסקר המפגעים המקיף שניהלה החברה להגנת הטבע ברחבי האיזור (אשר נמצא כרגע בשלבי סיכום ואז יופץ לכל דיכפין), הוא ההערכה שהאיזור שועט לקראת שואה אקולוגית שאין ממנה חזרה. נראה לנו שלטובת כלל תושבי האיזור הסובלים ואשר עלולים להיפגע מהמפגעים, יש לפעול לתיקונם במהרה .

כיוון שלא זכינו עד היום להתייחסות ותגובה למכתבינו, הרי שמעתה יופצו המכתבים בתפוצה רחבה ביותר, בתקווה שאולי דרך זו תעזור לזירוז הטיפול בבעיה.

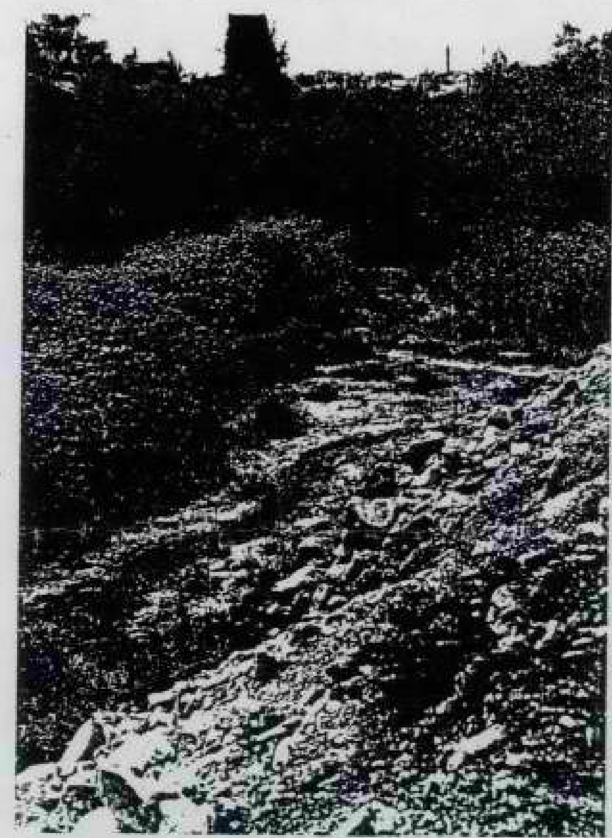
בברכה,

אביתר כהן
רכז שמירת טבע בבית-ספר שדה עפרה

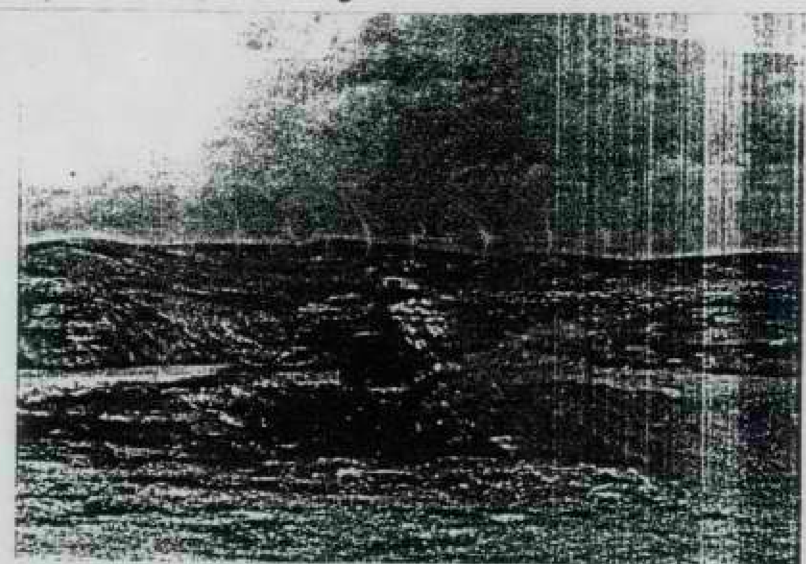
<u>העתקים:</u>

מר יצחק רבין - שר הבטחון
הגב' שושנה ארבלי-אלמוזלינו - שרת הבריאות
מר יעקב מלץ - מבקר המדינה
מר אריה דרעי - מנכ"ל משרד הפנים
גב' עדנה סולודר - ועדת הפנים של הכנסת
מר שמואל גורן - מתאם הפעולות בשטחים
ד"ר אורי מרינוב - השירות לשמירת איכות הסביבה
יוסי סוקר - יועץ סביבתי
יפי כהן - רע"ן כלכלה
ברוך נגר - רע"ן תשתית
ספי נחום - קמ"ט מע"צ
מיכה בלום - קמ"ט בריאות
שמול יעקב- קמ"ט שמורות טבע
דוד קישיק-כהן - ראש יח' פיקוח, יו"ש
פנחס ולרשטיין- ראש המועצה האיזורית מטה בנימין
צבי אורבך - מח' תברואה, מועצה " " "
דוד דויטש - מח' התכנון " " " "
בני קצובר - ראש המועצה האיזורית שומרון
אברהם שבות - מח' התכנון " "
שילה גל - ראש מועצה איזורית עציון
דוד שמיר - מח' התכנון - מועצה איזורית עציון
רוני שכנר - ראש מועצה אזורית דרום הר חברון
עמית אולאי- מח' התכנון " " "
נפתלי כהן - פקח מערב השומרון, רשות שמורות הטבע
אסף גרטפלד -פקח מדבר יהודה , " " "
דורון נסים - פקח מזרח השומרון ובקעת הירדן "

אריה ולדנברג- מח' שמירת טבע, החברה להגנת הטבע
יאיר בשן - רכז איזור ההר, " " "
דליה דרומי - דוברת " " "
ניצן לוי - בי"ס שדה מעלה אפריים " "
שמואל ואזנה -" רמות שפירא " "
רותי יחזקאלי - " ירושלים, " "
ציפי רון- סניף ירושלים, " "
נחום ביתן- בי"ס שדה הר גילה, " "
יוחנן בן יעקב - " כפר עציון, " "
צביקה פלג - מרכז סיור ולימוד "סוסיא"
ד"ר זאב משל - אוניברסיטת תל אביב
ד"ר צבי אילן
ברני ריכב-רובין
יוסי פטריק

1. ביוב זורם חפשי בנחל סואנית (מכמש).

2. משאית מס. 37-012-30 של עירית א-רם
משליכה פסולת לנחל סואנית (מכמש).

מדינת ישראל משרד הפנים

השרות לשמירת איכות הסביבה

ירושלים 91061 ת.ד. 6158 טלפון 660151

UMV

ט' באלול תשמ"ז
3 בספטמבר 1987

לכבוד
ד"ר א. סנה - תא"ל
רמ"א
בית-אל

שלום רב,

הנדון: איכות סביבה - איו"ש

חלפו חודשים רבים מאז פגישתנו האחרונה בנדון. נושאים רבים עדיין תלויים ועומדים.

מציע קיום פגישת עבודה לצורך גיבוש מסגרות פעולה במספר נושאים, ובעיקר:

1. יום עיון בנושאי איכות סביבה - איו"ש

2. הקמת יח' לטיפול בנושאי איכות סביבה

3. העמקת מעורבות השירות באיזור

ב ב ר כ ה,

ד"ר אורי מרינוב
מנהל השירות

העתק: היועץ הסביבתי איו"ש

מזכר (להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל: מנכ"ל אורי מרינוב.	התאריך 6/5/87
מאת: יוסי סקר.	תיק מס׳
הנדון: הרחבת צו ניקיון - איו"ש	

משרד הפנים
השרות לשמירת איכות הסביבה
08-05-1987
נתקבל
מספר 7924

אורי שלום,

עיניך הרואות,

לשכת היועמ"ש באיו"ש יזמה הרחבת צו שמירת הניקיון בכוון הכללת שפכי ביוב כ"פסולת".

מסתבר שלפעמים ניתנה הגשמה לחלום ראוי והתוצאה לפניך, לעיונך וידיעתך.

אולי הבא ליזמה רבתי ומקיפה יותר.

בברכה,

י. סקר.

מדף 1010

ג ו א ב י

חשרד הפנים

אזור יהודה והשומרון
לשכת היועץ המשפטי
562 771
10 ניסן תשמ"ז
10 אפר' 1987

קמ"ט מים
קמ"ט שמורות טבע
מ"מ קמ"ט פנים
<u>מנהל יחידת הפיקוח המרכזית</u>
ע' רמ"א
רע"נ תשתית
רע"נ מר"ש
מנהל לשכת התכנון
משרד קמ"ט פנים/עבור מר יוסי סוקר
עיריית ירושלים/היועץ המשפטי
ענף אג"מ/רס"ן ה' צוברי
תיק 505

הנדון: <u>הכללת נושא הביוב בצו בדבר שמירת הנקיון- צו מס' 1182</u>

1. עם התגברות הבעיה של זיהום שטחים, ואפיקי נחלים בפרט, ע"י שפכי ביוב ועם התגברות המודעות לבעיה זו, נתבקשנו לחוות את דעתנו ביחס לסמכויות הפיקוח בנושא זה. בבדיקתנו מצאנו שאכן זיהום נחלים במי שופכין מהווה עבירה לפי החוק להסדלת ענייני המקורות הטבעיים הירדני. בהתאם לכך אף ניסחנו תעודות לפקחים מטעמו של קמ"ט מים, המופקד על הנושא לפי אותו חוק ירדני.

2. במקביל לכך, ועל מנת להרחיב את אפשרויות הפיקוח, יזמה לשכת היועמ"ש באיו"ש תיקון לצו בדבר שמירת הנקיון. צו זה בנוי במתכונתו של חוק שמירת הנקיון הישראלי. בהתאם לחוק הישראלי, אף ההגדרה של "פסולת" בצו של איו"ש התייחסה בעיקר לפסולת מוצקה, אם כי היתה ניתנה להתפרש כמתייחסת אף לפסולת נוזלית. למרות זאת ולמען הסר ספק, יזמנו הרחבה של ההגדרה בצו שלנו, ובעת, לאחר חתימת הצו אכן משתרעות הסמכויות לפי הצו בדבר שמירת הנקיון גם על מי שפכים ופסולת נוזלית מכל סוג. מעתה, מוסמכים פקחי המנהל האזרחי שבידם תעודות פקחים מכח צו שמירת הנקיון (מס' 1160) להפעיל את סמכויותיהם לפי הצו גם בנושאי הביוב.

3. לשימושכם היעיל.

דוד יהב, אל"מ
היועץ המשפטי

לוט: העתק התיקון.

מנשרים, צווים ומינויים

של

אזור יהודה ושומרון

مناشير ، اوامر وتعيينات

صادرة عن

منطقة يهودا والسامرة

השם: צו בדבר שמירת הנקיון (יהודה והשומרון) (תיקון) (מס׳ 1182), התשמ״ז-1987

מס׳ רישום: צו מס׳ 1182

תפוצה: צוים

צבא הגנה לישראל

צו מס' 1182

צו בדבר שמירת הנקיון (תיקון)

בתוקף סמכותי כמפקד כוחות צה"ל באזור הנני מורה בזאת לאמור:

תיקון סעיף 1

1. בצו בדבר שמירת הנקיון (אזור יהודה והשומרון) (מס' 1160), התשמ"ו – 1986, (להלן "הצו") בסעיף 1, בהגדרת "פסולת" – לאחר המלים "אשפה מכל סוג" ולפני המלים "וכן כל דבר אחר" יבוא פסיק ותתווספנה המלים: "מי שפכים ופסולת נוזלית מכל סוג שהוא".

תיקון סעיף 11

2. בצו, בסעיף 11 במקום המלים, "בסעיף 1(א)(2)", תבואנה המלים: "בסעיף 1(א)(1)".

תחילת תוקף

3. תחילת תוקפו של צו זה ביום חתימתו.

השם

4. צו זה ייקרא: "צו בדבר שמירת הנקיון (יהודה והשומרון) (תיקון) (מס' 1182), התשמ"ז - 1987".

_______ התשמ"ז

_______ 1987

אהוד ברק, אלוף
מפקד כוחות צה"ל
לאזור יהודה והשומרון

جيش الدفاع الاسرائيلي

امر رقم ١١٨٢

امر بشأن المحافظه على النظافه (تعديل)

وفقا لصلاحيتي كقائد قوات جيش الدفاع الاسرائيلي في المنطقه ، فانني آمر بهذا ما يلي :-

تعديل الماده ١

١. في الامر بشأن المحافظه على النظافه (منطقة يهودا والسامره) (رقم ١١٦٠) ٥٧٤٦-١٩٨٦ ، (فيما يلي -"الامر") :-
في الماده ١- في تعريف "نفايات" - بعد الكلمات "قمامه من أي نوع" وقبل الكلمات "كذلك أي غرض آخر" تأتي فاصله وتضاف الكلمات : "مياه مجاري ونفايات سائله من أي نوع كانت".

تعديل الماده ١١

٢. في الامر ، في الماده ١١ ، بدل الكلمات : "في الماده ١ (أ) (٢) ، "تأتي الكلمات : "في الماده ١ (أ) (١) .

بدء سريان

٣. يبدأ سريان هذا الامر بيوم التوقيع عليه .

الاسم

٤. يطلق على هذا الامر اسم : "امر بشأن المحافظه على النظافه (يهودا والسامره) (تعديل) (رقم ١١٨٢) ، ٥٧٤٧-١٩٨٧"

١٨ طيبت ٥٧٤٧

١٧ شباط ١٩٨٧

(-)

اهود براك
قائد قوات
لمنطقة يهودا

الوف
جيش الدفاع الاسرائيلي
والسامره

פנימי

ד"ר אלרי מרינלי,
מנהל השירות
מ. הפנים הקריה

מדינת ישראל משרד הפנים

השרות לשמירת איכות הסביבה

ירושלים 91061 ת.ד. 6158 טלפון 660151

RRQ

כג' באלול התשמ"ז
17 בספטמבר 1987

לכב'
מר קישיק כהן דוד
מנהל היחידה המרכזית, לפיקוח
המינהל האזרחי לאיו"ש
ב י ת - א ל

שלום רב,

הנדון: אכיפת צו שמירת הנקיון

מר יוסי סוקר הביא לידיעתי העתק דיווחיך בקשר לטיפול במשליכי פסולת ברשות הרבים באיזור יהודה והשומרון. פעולות אלה ראויות לציון ולברכת יישר כח. ראוי לציון מיוחד הוא מבצע פינוי ערימות הגרוטאות שהצטברו לצד כביש מעלה-אדומים.

המשיכו והצליחו!

בברכת שנה טובה

דר' אורי מרינוב
מנהל השירות

העתקים: מנכ"ל משרד הפנים
ס/ראש המינהל האזרחי
רע"נ כלכלה, מפקדת איו"ש
קמ"ט פנים
מר יוסי סוקר

מזכר (להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל: ד"ר אורי מרינוב.	התאריך 28/9/87
מאת: יוסי סוקר.	תיק מס'

הנדון: ועדת משנה לאיכות הסביבה - איוש.

אורי שלום רב,

קיבלתי בהפתעה המכתב המצ"ב.

זהו כנראה המשכו של סיפור אשר לא דיבר עמי

בנושא למרות שהגשתי סיוע ועזרה רבים.

תוכן המכתב מדבר בעד עצמו ואפשר לדעתי לנצל

שעלה ונראה להחיות ולבסס ההישג שבעבודה.

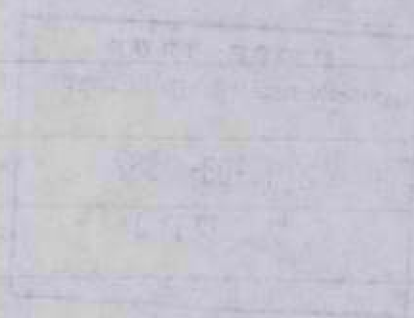
מצ"ב פנייתי בהקדם כולל קבלת סיוע ככל שניתן

מהחברים

לעיונך

בברכה,

י. סוקר

- מ ו ג ב ל -

צבא הגנה לישראל
המנהל האזרחי
לאזור יהודה ושומרון
לשכת ראש המנהל
כל - 585 - 2810
22 - ספט' - 1987

סגן רמ"א
יועמ"ש
רע"נ תשתית
קמ"ט שמורות טבע
יוסי סוקר

הנדון: ועדה סטטוטורית לנושא איכות הסביבה.

1. למען קדום נושא שמירת איכות הסביבה ביו"ש, יש לתת ביד המנהא"ז כלי מקצועי לקבלת החלטות ולהתוות מדיניות בנושא.

2. יש להקים ועדה סטטוטורית שתקרא ועדה לאיכות הסביבה.
היא יכולה להיות ועדת משנה של מת"ע.

3. בראשה יעמוד רע"נ תשתית. חובה שיהיו חברים בה: קמ"ט מכרות, קמ"ט שמורות טבע קמ"ט גנים לאומיים, ונציג קמ"ט בריאות. המכותבים מתבקשים לגבש תקנון וסמכויות לועדה זו.

בברכה,
אפרים סנה, תא"ל
ראש המנהל האזרחי

המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
קצין מטה פנים
לשכת התכנון המרכזית
בית אל ת.ד. 16 טל' 953236/7

الادارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة
ضابط الادارة للشؤون الداخلية
دائرة التنظيم المركزية

סימוכין:
الاشارة:

תאריך: 7.5.87
التاريخ

ד"ר א. מרינוב.
מנהל השירות
מ. הפנים

מאסף מזרחי לירושלים

אורי שלום רב.

1. משנה לבינה אשר על יד מת"ל (משמשת כו. מילוא בלבד), אישרה היום הזרמת שפכי עברי ירושלים המזרחים לנחל אוג.
במסגרת האישור, בכפוף למספר תנאים והתחייבויות מעירית ירושלים, דווח על הפרטים הבאים:

1. מתקני קדם טיפול בסוף קטע שלב א' נסתיימה בנייתם למעט בריכת הויסות (אשר מטרתה לוסת פיקים בזרימות ולהבטיח לחץ לספיקה לרות השטח ליד השומרוני הטוב - ראה ציור מצורף).
2. בביצוע כיום שלב ב' של קו המאסף הגרוויטציוני עד למוצא נחל אוג ממזרח לכביש יריחו. מסתיים בימים אלה.
3. תכנון מפורט לרמה תיק מכרז לקטע מוצא נחל אוג - שומרוני הטוב יוצא למכרז בימים אלה (ביצוע בתוך כ-6 חודשים) ואישור הועדה מהיום מאפשר התחלת ביצוע.
4. תכנון סופי (תוכנית, תנוחות, חתכים) של קטע "שומרוני טוב" - קיבוץ אלמוג אושר לאחרונה ובימים אלה מתחילים בתכנון מפורט לסיום הקו תוך כ-4-6 חודשים. כולל מאגר ניצול בקירבת אלמוג.

סיכום: ההזרמה לנחל אוג למשך עד 2 שנים מהיום תשחרר המטרדים באגן נחל קדרון. ביצוע הקו תוך מתן עדיפות, בטחונית ותקציבית מתקבלת יפה!

ליד"ע, אנא הסבר לאמנון, תודה.

בברכה.
י. סנקר.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

לכ' אריאל קרינה
מנהל השרות

פנימי

[illegible]

מדינת ישראל משרד הפנים

השרות לשמירת איכות הסביבה

ירושלים 91061 ת.ד. 6158 טלפון 660151

YS

י"ג בשבט תשמ"ז
12 בפברואר 1987

סיכום פגישת ראשי מוא"ז איו"ש
השירות לשמירת איכות הסביבה

הפגישה נתקיימה במשרדי השירות לשמירת איכות הסביבה ביום 10.2.87.

השתתפו: מר ש. גל - גוש עציון — מר י. נדיבי-ב. הירדן
מר צ. אורבך - מ. בנימין — מר מאיר - מ.א. שומרון
מר ר. שכנר- דר' הר חברון — ד"ר א. לוי-ממונה על ההתיישבות היהודית

מר ש. מושקוביץ- מ. לשכת תכנון
מר י. סוקר - יועץ סביבתי
ד"ר א. מרינוב - מנהל השירות

בפגישה הציגו המשתתפים בעיות וחוסר בתחומי איכות הסביבה בישוביהם.

ד"ר מרינוב מציג את הבעיה ומצביע על העדר תשתית מספיקה בישובי האיזור בניגוד לתנופת הבניה והפיתוח. כ"כ את העדר התשתית הארגונית לליווי וטיפול בבעיות איכות סביבה. בניגוד למצב השורר כיום בתחומי הקו הירוק.

בתום סבב הדברים בהם פורסו הבעיות שעיקרם -

חוסר תשתית לסיפול בביוב ושפכים

העדר אתרי סילוק פסולת, ציוד תברואי ואמצעי שינוע

מפגעי פסולת מנסרות האיזור

מטרדים מחומרי הדברה וסלוק חומרים רעילים

מטרדים ומפגעים מפעילות צה"ל באיזור, התיישבות פרטית ואחרים.

סוכם

קיימת הסכמה והבנה לבעיות הסביבתיות באיזור וסביבתו.
מוצע הקמת יח' סביבתיות בצורת 3 אגדי ערים לאיכות סביבה -
האגדים - יהודה, בנימין, שומרון. לענין בקעת הירדן יבדק הנושא בנפרד.

נציגי האיזור ידאגו לפגישת נציגיהם לנושא עם היועמ"ש המקומי והיועץ הסביבתי, במטרה לגבש מסמך הגדרה לכל אגד ערים מוצע.

בתום תקופה של כחודש וחצי יוכן מסמך מסגרת אשר יובא לדיון עם מנכ"ל משרד הפנים ורמ"א לקבלת תמיכתם וסיועם.

נציגי האיזור יפעלו לאתר בעלי מקצועות ע"מ לבחון העסקתם בנושא.

רשם: י. סוקר

העתק: ד"ר עמרם פרוז'ינין
משתתפים

אורי שלום רב,

רצ"ב סיכום הפגישה עם
הרמ"א.

לעיונך,
מצפה לפגישה לדיון במסמך
המוגמר.
יוסף

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

- מ ו ג ב ל -

צבא הגנה לישראל
המנהל האזרחי
לאזור יהודה ושומרון
לשכת ראש המנהל
כללי - 232 - 2113
28 - דצמ' - 1986

מ. הפנים - ראש השירות לשמירת איכות הסביבה - ד"ר אורי מרינוב
יועץ לאיכות הסביבה - מר יוסי סוקר
השירות לשמירת איכות הסביבה - מר דן סתו
רע"נ מו"ש
רע"נ תשתית
קמ"ט פנים
מנהל לשכת התכנון

רמ"א
סגן
רע"נ כלכלה
דוברת
קמ"ט מכרות

הנדון: <u>איכות הסביבה באיו"ש</u>

1. להלן סכום רמ"א לדיון בלשכתו ביום 19.12.86 בהשתתפות המכותבים לפעולה:-

א. מבחינת חומרת הבעיות האקולוגיות באיו"ש נראה ששלושת הנושאים העיקריים הם:- ביוב, מזבלות ותעשיית האבן.

1) <u>תוכנית ביוב</u> - רע"נ מו"ש לאחר שיעיין בתוכנית של יוסי סוקר יגיש הצעה ללו"ז ולמשאבים. ההצעה תוגש לפני הכנת התקציב השנתי לשנת 86/7.

2) <u>מזבלות</u> - הנושא יגובש כתוכנית סופית עד גמר חודש ינואר 87, באחריות לשכת התכנון.

3) <u>תעשיית האבן</u> - יש להגדיר את הבעיות, יוכן מסמך בשיתוף רע"נ כלכלה וקמ"ט מכרות (עם יוסי סוקר). רמ"א מוכן לאכוף על בעלי העסקים סידורים אקולוגיים סבירים, כמו כן מוכן לעודד ניצול הפסולת, עבודת המטה בנושא-באחריות סגן רמ"א.

ב. סגן רמ"א יבחן אפשרות להקמה צוות פיקוח/היגוי בנושא איכות הסביבה. בעקרון צריך להיות מנהל ישראלי ו-4 מהנדסים שיוכשרו לתפקיד הנדסה סביבתית (בסיועו של ד"ר מרינוב).

ג. יחידת הפנים תארגן מפגשים בין קבוצות של ר"ע מקומיים לבין יוסי סוקר.

2/...

ד. הדוברת תתאם תוכנית טלוויזיה בטלוויזי"ה הערבית עם יוסי סוקר וכן כתבה ברדיו בערבית.

2. לידיעה ולטיפול.

בברכה,

מיכל קיעדי, סרן

ע. ראש המנהל האזרחי
לאזור יהודה ושומרון

(שמיני)

גב' א. אלמוגלה

מש(?) השתת.

מ' ונפלנה. הפנים

מדינת ישראל

משרד הפנים
מינהל מחוז ירושלים

תאריך: 27.1.87

מספר:

28

סיכום סיור אריאל מיום 27.1.87

השתתפו: ד"ר א. מרינוב, ד"ר ש. פרזינין, י. סוקר.

הסיור החל באריאל בבקשה של רה"מ נחמן רון וצוות עובדיו ברוך אזולאי, רוני רינג, צבי ענבר.

נציגי המקום התלוננו על עיקרי הבעיות הבאות ללא סדר חשיבות -
אחזקת קווים ומערכות (עקב תכנון וביצוע פגומים)
השלמת בניה איזור תעשיה בקרן.
" " " [illegible].
רכישת אשפתונים ומיכלים (כתוצאה מפשיטת רגל של קבלנים).
אתר סילוק פסולת מרוחק (בשכם).
ציוד איסוף ושינוע לפסולת.
הארכת קו מאסף בכ-300 מ' ומתקן טיפול שניוני.
תקציבים להדברה וריסוסים. אחרים.

בדיון הועלתה האפשרות להקמת איגוד ערים לאיכות סביבה -
רשימת ישובים יהודיים בלבד (עקב מגבלות צו חוק איגודי ערים באיו"ש):
עמנואל, אלקנה, אריאל, תפוח, אחרים.
רשימת ישובים ערבים (כפוטנציאל לשיתוף פעולה וקניית שירותים באיגוד):
חרס, בידיה, מארה, סלפית, אחרים.

הומלץ על איגוד ערים פעיל ולא רק אדמיניסטרטיבי וברמה מקצועית (השתתפות ורמ"ג)
הובהר כי על רקע נתוני שטח קיימים, אין טעם להמליץ על הגדלת תקציבי ריסוס והדברה. יש לטפל קודם בגורם ואח"כ בבעיה.
הושגה הבנה כי המועצה צריכה לקדם טיפול והשגחה בתשתית הבסיסית קודם להמשך פיתוח ע"י כוון פעולה זה יהווה יעד פעולה עיקרי.

מדינת ישראל

משרד הפנים
מינהל מחוז ירושלים

תאריך:

מספר:

סוכם: 1) יוסי + ד"ר עופר יכינו טיוטת הצעה לנוהל הקמת איגוד ערים.
הטיוטא תעובד ותבדק ע"י שמרם.
לאחר מכן יזומן דיון להשגת הסכמה במשרד ולקבלת דרכי טיפול
וקידום העניין. הקבוצה - שרות, רון נחמן, אורי כהן, אהרון לוי.

2) יוסי ידאג לקשר בין אורי אמיר ויצחק גל לבין
נציגי המועצה ע"מ לגבש הצעה לרכישת ציוד איסוף ופינוי
לאשפה.

3) יוסי ידאג לבדוק אצל שמריהו כהן מצב ואופי תכניות בינוי
לאריאל.

העתק: ד"ר מרינוב, השרות.
ד"ר פרנצ'ין, " .
מר א. כהן, רמ"ט פנים.
ד"ר א. לוי, ממונה.

רשם: י. סוקר.

ת"ד 1091 ירושלים, מיקוד 91010
רח' שלומציון המלכה 1 - טלפון: 228211 (02)

קבלת קהל:
בימים א' - ה' מ- 8.00 עד 12.00
בימים ב' וד' גם מ- 13.30 - 14.30

פנימי

ד"ר אורי מרינוב.

מנהל השרות

מ' הפנים . הקריה

-מ ו ג ב ל-

מאסף

צבא הגנה לישראל
המנהל האזרחי
לאזור יהודה ושומרון
לשכת ראש המנהל
כללי - 232 - 2113
28 - דצמ' - 1986

28.12
7515

מ. הפנים - ראש השירות לשמירת איכות הסביבה - ד"ר אורי מרינוב
יועץ לאיכות הסביבה - מר יוסי סוקר
השירות לשמירת איכות הסביבה - מר דן סתו
רע"נ מו"ש
רע"נ תשתית
קמ"ט פנים
מנהל לשכת התכנון

רמ"א
סגן
רע"נ כלכלה
דוברת
קמ"ט מכרות

הנדון: איכות הסביבה באיו"ש

1. להלן סכום רמ"א לדיון בלשכתו ביום 19.12.86 בהשתתפות המכותבים לפעולה:-
א. מבחינת תומרת הבעיות האקולוגיות באיו"ש נראה ששלושת הנושאים העיקריים הם:- ביוב, מזבלות ותעשיית האבן.
   1) תוכנית ביוב - רע"נ מו"ש לאחר שיעיין בתוכנית של יוסי סוקר יגיש הצעה ללו"ז ולמשאבים. ההצעה תוגש לפני הכנת התקציב השנתי לשנת 86/7.
   2) מזבלות - הנושא יגובש כתוכנית סופית עד גמר חודש ינואר 87, באחריות לשכת התכנון.
   3) תעשיית האבן - יש להגדיר את הבעיות, יוכן מסמך בשיתוף רע"נ כלכלה וקמ"ט מכרות (עם יוסי סוקר). רמ"א מוכן לאכוף על בעלי העסקים סידורים אקולוגיים סבירים, כמו כן מוכן לעודד ניצול הפסולת, עבודת המטה בנושא-באחריות סגן רמ"א.

ב. סגן רמ"א יבחן אפשרות להקמת צוות פיקוח/היגוי בנושא איכות הסביבה. בעקרון צריך להיות מנהל ישראלי ו-4 מהנדסים שיוכשרו לתפקיד הנדסה סביבתית (בסיוע של ד"ר מרינוב).
ג. יחידת הפנים תארגן מפגשים בין קבוצות של ר"ע מקומיים לבין יוסי סוקר.

2/...

ד. הדוברת תתאם תוכנית טלויזיה בטלויזיה הערבית עם יוסי סוקר וכן כתבה ברדיו בערבית.

2. לידיעה ולטיפול.

בברכה,

מיכל קיסרי, סרן

ע. ראש המנהל האזרחי
לאזור יהודה ושומרון

מדינת ישראל משרד הפנים

לפנינה את יוסי סוקר
חיים, בת

השרות לשמירת איכות הסביבה

ירושלים 91061 ת.ד. 6158 טלפון 660151

RRU

כב' באדר התשמ"ז
23 במרץ 1987
תיק מס' 272

א ל: יוסי סוקר, יועץ סביבתי, המינהל האזרחי איזור יהודה והשומרון

שלום רב,

הנדון: חקיקה בענין איסור שלטי פרסומת בצידי דרכים
באיזור יהודה והשומרון

---

1. רצ"ב לידיעתך התכתבות בנושא הנדון.

2. תשומת לבך להוראת סעיף 8 ל"הוראות בדבר שילוט בדרכים" הקובעת כי אכיפת ההוראות (הסרת שלטים בלתי-חוקיים) תעשה בידי "פקיד מוסמך שמועצת התכנון העליונה הסמיכה אותו לכך, להרוס את השלט או להסירו".

3. נבקשך לברר ולהודיענו מי הפקיד המוסמך לענין זה, ואם עדיין לא הוסמך - נא טפולך לקידום הנושא. לידיעתך, בארץ מבצעת מע"צ את מלאכת הסרת השלטים הבלתי-חוקיים.

אני לרשותך בכל מידע נוסף.

בברכה
רות רוטנברג

רות רוטנברג, עו"ד
היועצת המשפטית

העתק: מנהל השירות, כאן

לאיף

בת ישראל משרד הפנים

השרות לשמירת איכות הסביבה

שלים 91061 ת.ד. 6158 טלפון 660151

RR101

ו' בטבת התשמ"ז
7 בינואר 1987

לאיף פדפ

אל : ראש המינהל אזרחי, מפקדת איו"ש
ראש המינהל אזרחי, מפקדת חבל עזה

שלום רב,

הנדון: חקיקה בענין איסור שלטי פרסומת בצידי דרכים

במדינת ישראל קיימות מזה כמה שנים הוראות חוק האוסרות הצבת שלטי פרסומת לצידי דרכים בינעירוניות, ומטרתן למנוע את הפגם האסטתי של "שילוט פרוע" כמו גם את המפגע הבטיחותי לנוהגים בדרך.

הוראות אלה נקבעו במסגרת תיקון משנת 1979 לחוק הדרכים (שילוט), התשכ"ו-1966. רצ"ב לידיעתכם נוסח החוק והתקנות שהותקנו מכוחו. ...

לאחרונה אנו ערים לתופעה הולכת ומתרחבת של הופעת שלטי פרסומת גדולים לצידי הדרכים בשטחים המוצבים כנראה בעיקר על-ידי חברות פרסום ישראליות, המנסות בדרך זו לעקוף את החוק בישראל.

נראה לנו כי מן הראוי לנקוט יוזמת חקיקה שתאסור על שילוט מעין זה גם מחוץ לתחומי הקו הירוק.

נודה על טיפולכם בנושא ונשמח לעמוד לרשותכם בכל עזרה שתדרש לקידום החקיקה והטיפול בנושא.

בברכה--

אורי מריבוב

ד"ר אורי מריבוב
מנהל השירות

העתק: מנכ"ל המשרד
מר יהודה כהן, מנהל מע"צ
היועצת המשפטית לשרות

בע"ה

אורנית • איתמר • אלון מורה • אלפי מנשה • ברקן • גנים • הר ברכה • חומש •
חיננית • חרמש • יצהר • יקיר • כדים • כפר תפוח • מבוא דותן • מגדלים •
מעלה שומרון • סלעית • עינב • עלי זהב • עץ אפרים • פדואל • קדומים •
קרית נטפים • קרני שומרון • ריחן • שא נור • שבי שומרון • שערי תקוה • שקד •

מועצה אזורית שומרון אלון מורה ד"נ שומרון 44862 טל' 02-249131-5

תיק איגוד ערים לאיכות הסביבה יהודה ושומרון

יוסי סוכר
מרכז

ו' באייר תשמ"ז
5 במאי 1987

מספרנו : 3125

לכבוד

____

____

א"נ,

הנידון : **<u>פגישה משותפת</u>**

הנך מוזמן בזאת לפגישה משותפת בנושא : "איגוד ערים שומרון לנושאי איכות הסביבה".

היזמה להקמת איגוד כזה באה מצד ד"ר אורי מרינוב מנהל השרות לאיכות הסביבה במשרד הפנים.

הח"מ התבקש לכנס פגישה לדיון ראשוני ורעיוני בענין זה.

הפגישה תתקיים אי"ה ביום ב' י"ט באייר, 18.5.87, בשעה 10.00 במשרדי מועצה אזורית שומרון באלון מורה.

בברכה,

מאיר קיהן
מזכיר המועצה

העתקים: ד"ר א. מרינוב - מנהל השרות
ד"ר א. לוי - ממונה על המחוז במשרד הפנים

תפוצה : נציגי מועצות בשומרון

976339

666633 יוסי